

Täysistunto

Maanantai 19.12.2022 klo 9.59—21.58

3. Välikysymys nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin

Välikysymys VK 6/2022 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Riikka Purran ym. välikysymykseen VK 6/2022 vp nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin.

Sisäministeri Krista Mikkosen vastauksen ja edustaja Riikka Purran puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Keskustelu, ministeri Mikkonen.

Keskustelu

10.01 Sisäministeri Krista Mikkonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmisten turvallisuus ja turvallisuuden kokemus ovat oleellinen osa suomalaisen demokratian ja hyvinvointivaltion ydintä. Hallituksen tavoitteena on pitää Suomi maailman turvallisimpana maana kaikille. Suhtaudumme erittäin vakavasti niin lasten ja nuorten tekemiin kuin lapsiin ja nuoriin kohdistuviin väkivallantekoihin ja rikoksiin.

Tilastojen mukaan nuorten rikollisuus on viime vuosikymmeninä kokonaisuutena vähentynyt. Huolestuttavaa kuitenkin on, että vuodesta 2015 alkaen väkivaltarikokset ovat lisääntyneet alaikäisten ja etenkin alle 15-vuotiaiden keskuudessa. Viime aikoina myös ryöstöt ovat lisääntyneet samassa ikäryhmässä.

Alaikäisten rikollisuudesta paljolti erillisenä mutta samanaikaisesti on kehittynyt toinen katurikollisuuden ilmiö: katujengit. Poliisi arvioi, että katujengeiksi luokiteltavia ryhmiä on Suomessa noin kymmenen. Niihin kuuluu eri arvioiden mukaan 100—200 henkilöä, jotka ovat pääasiassa täysi-ikäisiä. Katujengien jäsenet ovat syylistyneet ryöstöihin sekä huumausaine-, ampuma-ase- ja väkivaltarikoksiin.

Poliisi on puuttunut katujengien toimiin ja niiden tekemiin rikoksiin tehokkaasti. Tämän seurauksena useita keskeisiä henkilöitä on parhaillaan vankeudessa. Aktiivisen seurannan avulla on onnistuttu estämään jengien välisiä yhteenottoja.

Vaikka nuorten rikoskäyttäytyminen on yleisesti vähentynyt, toistuva ja vakava rikollisuus kasautuu pienelle joukolle nuoria. Syrjäytyminen, eriarvoistuminen, näköalattomuus,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

taloudellinen ja sosiaalinen huono-osaisuus ovat riskitekijöitä sekä nuorisorikollisuudelle että jengiytymiselle.

Tähän kehitykseen voidaan puuttua. Siihen tarvitaan viranomaisten ja kolmannen sektorin ennalta ehkäiseviä toimia, [Sari Sarkomaa: Ja hallituksen toimia!] joilla vähennetään riskitekijöitä lapsen ja nuoren elämässä. Lähtökohtana on oltava lasten ja nuorten turvallisen elinympäristön turvaaminen varhaiskasvatuksen, koulutuksen, kotoutumisen, lastensuojelun, mielenterveyspalveluiden ja nuorisotyön keinoin. Samanaikaisesti on huolehdittava, että rikosoikeuden ja viranomaistoiminnan keinoin on riittävät työkalut puuttua rikolliseen toimintaan.

Arvoisa puhemies! Poliisin arvion mukaan tunnistettuihin katujengeihin kuuluvista henkilöistä valtaosa on ulkomaalaistaustaisia. Heidän rikollisuuttaan selittävät pitkälti samat taustatekijät kuin rikollisuutta yleensäkin: heikko sosioekonominen asema, ongelmien ylisukupolvisuus, asuinpaikka, nuori ikä, miessukupuoli, päihteiden käyttö ja koulupudokkuus. Maahanmuuttajataustaisten nuorten osuuden korostuminen katujengeissä on huolestuttavaa ja kertoo siitä, että kotoutumisessa ja kotouttamisessa on kehitettävää.

Hallitus on tehnyt eduskunnalle esityksen kotoutumislain kokonaisuudistuksesta, jonka tavoitteena on nopeuttaa perheiden kotoutumista ja parantaa työvoiman ulkopuolella olevien, muun muassa kotonaan lapsia hoitavien vanhempien pääsyä kotoutumispalveluihin. Varhaiskasvatuksella, perusopetuksella ja muulla koulutuksella sekä perheiden sosiaali- ja terveyspalveluilla on keskeinen rooli kotoutumisen edistämässä. Oppivelvollisuuden laajentaminen on varmistanut koulupolun jatkumisen peruskoulusta toiselle asteelle. [Sari Sarkomaa väliliuku] Erityisesti on tarve panostaa maahanmuuttajataustaisten lasten kotimaisten kielten oppimiseen ja heidän oppimistulostensa parantamiseen. Siten vahvistetaan heidän etenemismahdollisuuksiaan korkea-asteen opintoihin ja työllistymiseen.

Arvoisa puhemies! Koulujärjestelmämme perustehtävä on tukea lasten ja nuorten oppimista ja hyvinvointia sekä tarjota lapsille ja nuorille turvallinen kasvuympäristö. Hallitus haluaa, että kaikkien lasten ja nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin tuesta huolehditaan. Varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa edistetään kykyä myötätuntoon, ryhmäytymistä ja rakentavaa vuorovaikutusta sekä vahvistetaan lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöön kuulumisen tunne sekä kokemus nähdä ja kuulla tulemisesta lisäävät hyvinvointia ja suojaavat häiriökäyttäytymiseltä.

Hallituskauden aikana opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt toimenpideohjelman kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Sen osana toteutettiin lainsäädäntöhanke turvallisen opiskeluympäristön turvaamiseksi. Lakimuutokset tulivat voimaan tänä syksynä.

Oireilevien nuorten kohdalla koulun, poliisin, sosiaali- ja terveyspalvelujen ja nuorisotyön välinen yhteistyö on tärkeää. Kouluissa ja oppilaitoksissa nuoria tavataan päivittäin ja mahdollinen oireilu voidaan havaita hyvin varhaisessa vaiheessa. Näin nuoren tilanteeseen päästään puuttumaan mahdollisesti jo ennen kuin ongelmia suuremmin ilmenee. Myös perheiden tukemisella on tärkeä rooli. Jos vanhemmat eivät voi hyvin, eivät nuoretkaan voi hyvin.

Arvoisa puhemies! Hallitus arvioi säännöllisesti lainsäädännön toimivuutta. Seuraamme myös muissa Pohjoismaissa käytävää kriminaalipoliittista keskustelua. Jengirikollisuudesta puhuttaessa katsomme usein Ruotsiin. Myös Ruotsissa kaikkein tärkeimpänä pidetään ennalta ehkäisevää työtä, jolla estetään uusien nuorten päätyminen rikollisuuden tielle. [Sanna Antikaisen väliliuku] Ruotsista voidaan ottaa opiksi myös se, että asuinaluei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

den eriytymistä on torjuttava ja laittomiin aseisiin on puututtava tiukoin keinoin. Oikeusministeriö ja sisäministeriö arvioivat parhaillaan aselainsäädännön kehittämistä tästä näkökulmasta.

Kun kyse on lapsia ja nuoria koskevista rikoksista, on huolehdittava siitä, että rikosasioiden käsittely on joutuisaa ja tukee uusintarikollisuuden ehkäisyä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä myös viranomaisten ammattitaitoon ja valmiuteen kohdata nuori ihminen. Hallituksessa on oikeusministeriön johdolla valmisteltu useita ehdotuksia näiden tavoitteiden edistämiseksi.

Viranomaisten toimivaltuuksia on arvioitava säännöllisesti. Hallitus on esittänyt tänä syksynä eduskunnalle pakkokeinolakiin, esitutkintalakiin ja poliisilakiin salaista tiedonhankintaa koskevia muutoksia. Sisäministeriö on myös käynnistänyt selvityksen poliisin rikostiedusteluun liittyvän lainsäädännön tilasta ja sen kehittämisestä. Viranomaisten välisen tiedonvaihdon nykytilaa arvioidaan.

Arvoisa puhemies! Hallitus on korjannut aiempien hallitusten tekemiä poliisiin kohdistuneita leikkauksia. Poliisien määrää on nostettu hallitusohjelman mukaisesti hallituskauden aikana noin 7 540 henkilötyövuoteen, kun se oli 7 280 henkilötyövuotta hallituskauden alkaessa vuonna 2019. Myös oikeudenhoidon resursseja on lisätty pysyvästi noin 80 miljoonaa euroa.

Hallituskauden aikana on laajennettu moniammatillista Ankkuri-toimintaa, jolla edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja ennalta ehkäistään heidän ajautumistaan rikollisuuteen. Toimintaa toteutetaan Ankkuri-tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Sen tarkoituksena on moniammatillisesti puuttua nuoren tekemiin rikoksiin, päihteiden käyttöön tai muuhun huolta aiheuttavaan käytökseen. Puuttuminen tehdään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta kierrettä ei pääse syntymään ja nuoren elämän suuntaan voidaan vielä vaikuttaa. [Mika Niikko: Kainista puhetta, mutta voi voi!] Ankkuri-toiminnasta on saatu hyviä tuloksia, ja se on myös tutkimuksissa osoitettu toimivaksi.

Arvoisa puhemies! Hallitus suhtautuu vakavasti lasten ja nuorten keskuudessa esiintyviin väkivallantekoihin ja rikoksiin. Nuorisorikollisuuden kehitykseen voidaan puuttua ja hallitus tekee määrätietoisesti työtä nuorisorikollisuuden vähentämiseksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

10.11 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies. Hallituksen vastaus välikysymykseen ei yllätä. Se ei vastaa kysymykseen, ei hahmota tilanteen vakavuutta, ei tunnusta juurisyitä eikä kehtaa myöntää Suomessa ajetun maahanmuuttopoliittisen linjan häämöttävää henkistä ja taloudellista konkurssia.

Hallituspuolueet ovat vuosia jatkuneen satuilunsa jälkeen joutuneet myöntämään, että maahanmuuttajataustaisten nuorten rikollisuus on lisääntynyt, raaistunut ja alkanut osoittaa merkkejä järjestäytymisestä ensin taparikollisuuden, sitten jengiytymisen ja seuraavaksi vakavamman, järjestäytyneen rikollisuuden ja jopa terrorismin muodossa. Tilastot ja tutkimukset ovat kertoneet yliedustuksesta jo pitkään, mutta se ei ole teitä häirinnyt.

Näitä tilastoja, tiedän kyllä, ette välitä katsoa. On paljon mukavampaa uskoa hyvään kuin lukea tilastoja siitä, mitä on oikeasti tapahtunut. Suostutte ylipäättään keskustelemaan aiheesta vasta, kun suomalaisen lehdistön otsikot eivät anna muuta vaihtoehtoa, varsinkin vaalien alla.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Suurten kaupunkiemme turvallisuustilanne on heikkenemässä, ja nuoret tietävät jo varoa tiettyjä paikkoja tiettyyn kellonaikaan. He piilottelevat merkkivaatteitaan ja puheli-miaan. Pelko todellisen uhan edessä on alkanut ohjata niin nuorten kuin vanhempien käyt-täytymistä. Ja vain pieni osa tulee julki. Ja edelleen, yhä edelleen, jotkut haluavat keskittyä semantiikkaan ja miettiä, millä nimellä tätä rikollisuutta pitäisi kutsua.

Arvoisa hallitus! Uskon, että tiedätte aivan täsmälleen, mikä tilanne on, mistä se johtuu, ja mitä seuraavaksi on tulossa. Suomessa ajettu maahanmuuttopolitiikka on kuin rahtikult-ti. Olette nähneet elokuvissa, kuinka ihmiset tulevat laivoilla uuteen maailmaan ja alkuvai-keuksien jälkeen sopeutuvat, ja pian he ovat iloisessa työn touhussa kansojen sulatusuunis-sa. Kultiksi tämä muuttuu siinä vaiheessa, kun tuotte maahan olemattoman koulutuksen ja kielitaidon ihmisiä aivan toisenlaisista kulttuuriympäristöistä ja ojennatte heille lentoase-man tuloaulassa Kelan esitteen, tulkit ja oikeusavustajien armadan, ja sanotte suomalaisil-le: sopeutukaa tai olkaa hiljaa. [Välihuutoja]

Pääosin kunnollisista ihmisistä koostuva Suomen kansa [Veronika Honkasalo: Miten si-vistyspuolue voi olla tässä mukana?] ei jaksaa kuunnella vuodesta toiseen, kuinka se toimii väärin, on ennakkoluuloista tai jopa rasistista. Se ei jaksaisi kuunnella yksittäistapausten sääli- ja sankaritarinoita, samalla kun ongelmista vaietaan tai ne peitellään. Ihmiset näke-vät tämän. Monet pelkäävät. Monet ovat vihaisia. Kaikilla ei ole mahdollisuuksia valita; kaikki eivät voi suojautua näiltä ongelmilta hyvälle asuinalueille tai turvallisiin kouluihin.

Hallitus! Te esiinnytte suomalaisille tieteeseen, ihmiseen ja viranomaisiin luottavana, mutta pyritte kiistämään ja vähättelemään tutkittua tietoa, sivuuttamaan viranomaisten va-roitukset ja ummistamaan silmänne muiden maiden kokemuksilta. Suomella ei ole mitään sellaista ominaisuutta, joka ei takaisi meille tismalleen samat ongelmat samanlaisilla po-liittisilla valinnoilla kuin muillekin ne tehneille maille. Se, että tulemme vähän perässä, ei ole mikään puolustus.

Sen sijaan että tunnustatte tosiasiat, haluatte puolustaa politisoituneita tutkijoita tieteen nimissä, samalla tunkea julkishallintoon amerikkalaisperäistä, ahdasmielistä ja tieteellis-ten kriteerien valossa kyseenalaista woke-hörhöilyä, joka väittää ajavansa tasa-arvoa, mut-ta on umpirasistista ja totalitaristista. [Välihuutoja] Mieleen tulevat 70-luvun taistolaiset: edistyksen airuet kantoivat taantumuksen tunkkaista viiriä. [Pia Lohikoski: Mitä viiriä te heilutatte, perussuomalaiset? — Petri Huru: Perussuomalaisilla ei ole viiriä!]

Arvoisa puhemies! Tulijoilla on vain oikeuksia, ei velvollisuuksia. Heillä ei ole pakot-tavaa tarvetta sopeutua maahamme tai työmarkkinoillemme. Heitä kannustetaan pysy-mään kotona, heitä kannustetaan pysymään omassa kielessään ja kulttuurissaan, heitä hol-hotaan ja passataan. Ongelmiin ja väärinkäytöksiin ei uskalleta puuttua. Lopputuloksena on tulijoiden oireilu, juurettomuus, vieraantuminen, näköalattomuus, suuremmat toimeen-tulotukimenot ja monien palveluiden ruuhkautuminen, vankiloiden täyttyminen ja koulu-laitos, joka ei enää toimi. Kun suomalaiset tai heidän läheisensä todistavat asioita, joita ei muka pitänyt tapahtua, ja rahat loppuvat, maahanmuuttopolitiikan ja monikulttuurisuus-utopian uskottavuus romahtavat.

Ongelma ei ole tippunut taivaasta, vaan se on aktiivisesti tuotu kaupunkiemme toreille, kauppakeskuksiin, koululuokkiin, Kelan luukulle ja poliisiviranomaisille. Ja ei, ei maail-ma tai Suomi ole muutenkaan mikään lintukoto, eikä kukaan niin väitää. Meillä olisi omat ongelmamme ja suomalaisetkin tekisivät rikoksia. Siitä huolimatta tosiasiat ovat tässä: tä-män kaiken hinta euroissa, monien arjen muuttuminen koulurauhan menetyksen, väkival-lan uusien uhrien ja lainkuuliaisuuden heikkenemisen muodossa. Vastaukseksi te heilutte-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

lette punavihreää rasismilippuanne ja syyllistätte meitä. Siivoatte virkanimityksillä, vihapuhehuoella, hankerahoituksilla ja suopealla lehdistöllä arvostelijanne pois ja ostate politiikallenne vielä muutaman ymmärtäjän. Mutta mikään näistä keinoistanne ei poista ongelmaa.

Arvoisa puhemies! Suomalainen maahanmuuttopolitiikka, joka on täysin imitoitu Ruotsista, on nojannut virheellisiin oletuksiin ja toiveajatteluun. Toteuttamalla täsmälleen samaa politiikkaa kuin Ruotsissa me tulemme saamaan täsmälleen samat ongelmat. Ja jotkut siitakin hyötyvät: esimerkiksi paisunut verorahoin ylläpidettävä maahanmuuttokoneisto, kotouttamisfirmat, asuntosiioittajat, juristit ja monenlaiset keinottelijat.

Vaikka te herkästi väitätte, että syyllistämme maahanmuuttajia, [Vasemmalta: Niinhän te teette!] asia ei ole niin. Vika on järjestelmässämme, maahanmuuttopolitiikassamme, kotouttamispolitiikassamme. Mahdottomasta ei saa mahdollista, vaikka siihen käyttäisi vielä enemmän miljardeja ja konsulttien ohjeita.

Arvoisa hallitus! Suomellakin on edessään muiden pohjoismaiden tavoin maahanmuuttopolitiikan kiristäminen siten, että maahantulomääriin, oleskelulupien myöntämisen edellytyksiin ja maahantulijoiden velvollisuuksiin kiinnitetään aiempaa selvästi enemmän huomiota. Muuta vaihtoehtoa ei ole.

Tanskassa pitkään noudatettu ja Ruotsissa nyt aloitettu maahanmuutto- ja kriminaalipoliittinen linja ei juuri siitä eroa, mitä me vaadimme. Suomi tulee lopulta perässä. Nähtäväksi jää, kuinka paljon maotamme ehditään tuhota sitä ennen tai kuinka monta miljardia pysyviä vuotuisia menoja saadaan aikaiseksi, menoja, joita ei edes lasketa kehysten sisään ja joista ehdottamamme leikkaukset saavat teidät edelleen hymyilemään.

Maahanmuutossa tulijamäärät on sopeutettava suomalaisen yhteiskunnan mahdollisuuksiin kotouttaa tänne tulevat ihmiset. Kielitaidottomien ja kouluttamattomien ihmisten maahantulo vieraista kulttuureista on takuvarma resepti luoda syrjäytyneiden joukko. Kun maahantulomäärät ylittävät kotoutumisedellytykset, syntyy laajasti ja ylisukupolvisesti syrjäytyvä juureton yhteiskuntaluokka, joka on riippuvainen tulonsiirroista ja usein käytännössä eristynyt muusta yhteiskunnasta. Valitettavasti kaikki tämäkin näkyy tilastoista.

Te luonnollisesti osaatte vaatia kotouttamiseen lisää määrärahoja, mutta käytetyistä miljardeista huolimatta työttömyys, kielitaidottomuus, syrjäytyminen ja muut ongelmat eivät vähene, eivät Suomessa eivätkä missään muussakaan maassa.

Arvoisa puhemies! Myös rikospoliittikka vaatii kiristyksensä. Pahimmat rikolliset, yllyttäjät ja mahdollistajat pitää tunnistaa ja huolehtia lainsäädännöllä ja viranomaisen yhteistyöllä siitä, että uhka turvallisuudelle lakkaa. Karkottamisen pitää aina olla aito vaihtoehto, kun maahanmuuttaja syyllistyy vakavaan rikokseen tai toistaa rikoksia.

Rikosoikeudellisen vastuun alaikäraja tunnetaan hyvin, ja poliisin mukaan siitä myös muistutellaan kiinniottotilanteissa. Joidenkin nuorten oikea ikäkin on kysymysmerkki, ja yhä useammalla passissa lukee syntymäpäivänä ensimmäinen tammikuuta, kun parempaakaan tietoa ei ole.

Viranomaisilla on aina oltava keinot puuttua vaaralliseen tilanteeseen. Jos rikosoikeudellisen vastuun ikäraja olisi alempi, nuoresta iästään huolimatta vaaralliset tapaukset eivät välttyisi vastuulta. Ihmiseen luottamisella on aikansa ja paikkansa, mutta kun humanismi lähtee lapasesta, jälki on rumaa, eikä se sovi teidän kalvoesityksienne uljaasta uudesta huomisesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Hyvä hallitus! Sisäministeriö ei ole mikään kansainvälisen solidaarisuuden ministeriö, vaan Suomen sisäisen turvallisuuden ja maamme toimintakyvyn varmistava lukko.

Arvoisa puhemies! Näin ollen teen seuraavan epäluottamuslause-esityksen:

”Koska hallitus on kykenemätön tunnistamaan juurisyytä kasvaneen nuoriso- ja katurikollisuuden taustalla ja siten torjumaan ja korjaamaan ongelmia vaadittavilla ja tehokkaila toimilla, esitän, ettei hallitus nauti enää eduskunnan luottamusta.”

Lisäksi loppuun on todettava, että täällä on hyvin vaikea pitää puheenvuoroa, kun salissa huudetaan niin paljon. [Välihuutoja]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viljanen.

10.21 Heidi Viljanen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Katujengirikollisuus ja alaikäisten lisääntynyt väkivaltaisuus ovat vakavia ilmiöitä, joiden syihin ja seurauksiin tulee puuttua nopeasti ja päättäväisesti. Tarvitsemme uusia toimintatapoja ja toimenpiteitä, jotta vältymme vastaavalta kehitykseltä kuin Ruotsissa. Suomen kulkeman tien tulee olla yhtä aikaa sekä luja rikollisuuden ydintä kohtaan että lempeä syrjäytymisvaarassa oleville nuorille. Tänä on syytä keskittyä ratkaisuihin.

Me sosiaalidemokraatit haluamme pitää huolta siitä, että jatkossakin jokainen kaupunginosa on turvallinen paikka asua ja jokaisessa koulussa on turvallista opiskella. Haluamme, että jokainen nuori näkee tulevaisuutensa toiveikkaana ja väkivaltarikoksista on riittävät ja nopeat seuraukset. Emme ajattele, että nuorten ajautumista rikollisuuden polulle voitaisiin ehkäistä pelkillä rangaistuksilla ja passittamalla nuoret vankilaan, mutta emme myöskään näe, että pelkät pehmeät keinot pystyisivät lähettämään sen viestin, ettei rikolliselle tielle kannata lähteä.

Pehmeillä keinoilla pyritään ehkäisemään nuorten ajautumista mukaan jengien toimintaan, mutta lisäksi tarvitaan viranomaisille tehokkaampia työkaluja hajottamaan itse rikollisjengit. Kovat toimet kohdistetaan jengirikollisuuden ytimeen, aikuisiin, jotka käyttävät nuorten ongelmia hyväkseen.

Jengirikollisuuden lopettamisessa avainasia on kuitenkin lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy laaja-alaisella ja moniammatillisella yhteistyöllä. Myös monilla järjestöillä on jo nyt merkittävä rooli viranomaisten yhteistyötahoina.

Nuorten rikollisuutta ennaltaehkäisevää moniammatillista Ankkuri-toimintaa ja poliisin ennaltaestävää työtä on tehty jo pitkään ympäri Suomea varsin hyvin tuloksin. Pelkästään Helsingissä toiminnan piirissä olleista ensikertalaisista nuorista 73 prosenttia ei uusi rikoksia. Helsingissä on kokeiltu myös mallia, jossa nuorisotyöntekijöitä työskentelee kouluilla nuorten tukena. Näitä hyväksi koettuja malleja pitää vahvistaa entisestään.

Meidän on huolehdittava riittävästä resursseista niin sosiaalityössä, lastensuojelussa, nuorisotyössä kuin kouluissakin. Erityisen tärkeää on pikaisesti saattaa alaikäisten mielen-terveys- ja päihdepalvelut kuntoon. Viranomaisten välistä yhteistyötä pitää vahvistaa ja päästä eroon eri rekistereiden aiheuttamista tietojenvaihtoon liittyvistä ongelmista. Keinoja puuttua järjestäytyneeseen rikollisuuteen on edelleen lisättävä, toimintaohjelma laittomien aseiden poistamiseksi tulee laatia sekä soveltaa kovennettuja rangaistuksia jengirikollisuuden ytimeen. [Mika Niikko: Kuulostaa vaalipuheelta! Teillä oli koko vaalikausi aikaa!]

Arvoisa puhemies! Hyvinvoiva nuori ei ajaudu rikolliselle tielle. On totta, että jengeissä liikkuu paljon myös ulkomaalaistaustaisia nuoria, niitä nuoria, joiden kasvuympäristö on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

tutkitusti turvattomampi verrattuna muihin nuoriin, mutta kaikkia maahanmuuttajanuoria yksioikoisesti leimaamalla ongelma ei vähene tippaakaan, päinvastoin. Tällainen politiikka syrjäyttää entisestään näitä nuoria [Vasemmalta: Juuri näin!] ja ajaa heidät juuri sinne, mitä haluamme ehkäistä, eli jengien pariin. He kohtaavat useimmin toistuvaa koulukiusaamista sekä syrjivää käyttäytymistä ja asenteita arjessaan.

Viranomaisten näkemyksen mukaan julkisuudessa nyt käytävä keskustelu on usein hyvin mustavalkoista ja ongelmia yksinkertaistavaa sekä vahingollista nuoria kohtaan. Siksi on surullista seurata, kuinka oikeisto-oppositio käyttää joidenkin nuorten pahoinvointia hyväkseen ja pyrkii tekemään siitä vaaliaseen. [Vasemmalta: Juuri näin!]

Erityisen herkullinen aihe on tietysti perussuomalaisille, jotka yrittävät tehdä nuorisojengeistä pelkästään maahanmuuttokysymyksen, totta kai. Tästä syystä ihmetellä sopii, miksi kokoomus lähti tässäkin kysymyksessä jälleen kerran perussuomalaisten aisankannattajaksi.

Jos haluamme aidosti puuttua jengirikollisuuden syihin, meidän pitää pystyä tehokkaammin ehkäisemään maahanmuuttajanuorten syrjäytymistä sekä tehdä parempaa ja myös velvoittavampaa kotouttamistyötä perheiden kanssa. Suomen kielen oppimisella on keskeinen rooli kiinnittymisellä yhteiskuntaamme. Rikollisjengit kukoistavat sellaisessa ympäristössä, jossa eriarvoistuminen kasvaa, asuinalueet eriytyvät ja jossa viestimme lapsille ja nuorille on, ettei heillä ole sijaa yhteiskunnassamme.

Arvoisa puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että yhteiskunta kykenee näyttämään olevansa vahvempi kuin yksikään rikollinen. Jos yhteiskunta näyttää heikolta tai keinottomalta rikollisten edessä, se on omiaan nostamaan rikollisten statusta ja lisää jengien vetovoimaa myös nuorten keskuudessa.

Me sosiaalidemokraatit haluamme pitää huolta siitä, että annamme jokaiselle lapselle varhaiskasvatuksesta lähtien hyvät eväät elämään. Haluamme kehittää alueita tasapainoisesti ja puuttua syrjäytymiskehitykseen nopeasti ja tehokkaasti. Haluamme, että jokaisella nuorella on tulevaisuudentoivoa.

Mitä enemmän toivottomuutta, sitä enemmän turvattomuutta. Mitä enemmän toivoa, sitä enemmän turvallisuutta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

10.27 Jenna Simula ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemmeko menettämässä aiemmin niin turvallisen kotimaamme, maan, jossa voimme luottaa toinen toisiimme, liikkua turvallisesti kadulla mihin kellonaikaan tahansa, maan, jossa voimme vailla huolta lähettää lapsemme koulutielle? Tästä on kysymys, kun puhumme vallitsevasta katuväkivallasta ja maahanmuuttajataustaisista, väkivaltaisista jengeistä. Uutiset ovat pullollaan yhä törkeämpiä ja raaempia ryöstöjä ja pahoinpitelyjä. Nimenomaan maahanmuutto on yhteinen nimittäjä näille ongelmille.

Me perussuomalaiset olemme varoittaneet tästä kehityskulusta jo yli vuosikymmenen ajan. Tämän vuoden aikana olemme vaatineet hallitukselta toimia useaan kertaan. Se tuntuu todella turhauttavalta, sillä nämä ongelmat ovat teidän kaikkien silmien edessä.

Hallitus kyllä puhuu kauniisti. Sen te osaatte, mutta toimivat ja kovat keinot puuttuvat. Pehmeät keinot, kotouttaminen ja vaikkapa hehkuttamanne Ankkuri-toiminta — ne eivät kerta kaikkiaan toimi. Yksikään länsimaa ei ole onnistunut tiettyjen maahanmuuttajaryhmien kotouttamisessa, ei vaikka rahaa syydetäisiin kuinka paljon tahansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Teiltä puuttuvat siis keinot ja ennen kaikkea tahto korjata ongelmia, ja te, hyvä hallitus, ainoastaan pahennatte ongelmaa joka ikinen päivä. Te lisäätte ja houkuttelette maahanmuuttoa, juuri sellaista maahanmuuttoa, mikä näitä ongelmia, kuten lisääntyntä katuväkivaltaa ja seksuaalirikoksia, nimenomaan aiheuttaa. Pala palalta se romuttaa yhteiskunta-rauhan. Pala palalta haitallisella maahanmuutolla tuhotaan turvallinen kotimaamme. Seuraavan hallituksen on muutettava suunta, kun teiltä ei siihen ole tahtoa ja kykyä löytynyt.

Arvoisa puhemies! Suomalaisen yhteiskunnan tärkeimpiä peruspilareita ovat vapaus ja turvallisuus. Vapaus liikkua turvallisesti, avoimet julkiset tilat, kuten koulut ilman turvatarkastuksia ja jatkuvaa vartiointia, luottamus koko yhteiskuntaan — se kaikki rikkoutuu ja on historiaa, jos tälle kehitykselle ei panna pistettä.

Suurin osa suomalaisista pelkää väkivallan lisääntymistä julkisilla paikoilla. Hallituksen kyvyttömyys toimia horjuttaa siis jo suomalaisten enemmistön turvallisuudentunnetta, eikä syyttä. Haitallisen maahanmuuton ongelmat iskevät juuri niihin suomalaisiin, joilla ei ole varaa valita, missä asua, miten liikkua tai mitä koulua lapset käyvät.

Syy vallitsevaan tilanteeseen on hallituksen ja jokaisen puolueen, joka ei ideologisista syistä kykene tämän ongelman juurisyitä myöntämään. Löysän maahanmuuttopolitiikan myötä yhä useamman suomalaisen nuoren arki on entistä turvattomampi. On täysin naiivia toimia kuten Ruotsissa ja yllättyä, kun lopputulos on samanlainen. Hallituksella on ollut aikaa toimia ja päivittää lainsäädäntöä. Mitään ei ole tehty, päinvastoin: olette löysentäneet lainsäädäntöä. Teidän oma ideologianne menee kansalaisten turvallisuuden edelle. [Vasemmalta: Taitaa olla toisin päin!]

Maahanmuutto ei ole todellakaan mikään luonnonilmiö. Siihen voidaan puuttua, ja perussuomalaisilla on siihen keinot. Maahantuloa ja perheen yhdistämistä on kiristettävä. Ulkomaalaiset rikolliset tulee lähtökohtaisesti karkottaa pysyvästi. Suomalaisen oikeuslaitoksen tulee palauttaa uskottavuutensa myös rikollisten silmissä. Suomen rangaistuskäytännöt ovat muita Pohjoismaita löysempiä, ja sekin on korjattava. Perussuomalaisten kriminaalipoliittisesta ohjelmasta löytyy monia ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Nyt on viimein ymmärrettävä, että katujengien lisäksi käymme taistelua aikaa vastaan. Mikäli riittäviin toimiin ei ryhdytä, ilmiö jatkaa kasvamistaan ja yleistymistään. Ongelman korjaaminen on sitä vaikeampaa, mitä kauemmin viivytellään ja keksitään tekosyitä. Maahanmuuttoon liittyviin ongelmiin vastaaminen edellyttää ennen kaikkea kiristyksiä maahanmuutto- ja rikoslainsäädäntöön. Vaikka olemme kiistatta Ruotsin tiellä, voimme yhä korjata tilanteen. Jossain vaiheessa se ei enää ole mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

10.32 Marko Kilpi kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nuoriso- ja katujengirikollisuus nostaa päätään Suomessa. Perinteisten liivijengien rinnalle on noussut uusi ryhmä: pääkaupunkiseudulla ja muissa suurissa kaupungeissa vaikuttaa toistakymmentä katujengiä, joissa on noin parisataa jäsentä. Katujengit selvittelevät välejänsä väkivaltaisesti, ja vaarassa on ollut myös sivullisia. Jengit koostuvat pääosin nuorista aikuisista, joista valtaosalla on ulkomaalaistaustaa.

Samaan aikaan alaikäisten nuorten ja jopa lasten tekemä väkivalta on kasvussa ja raastunut. Tänä vuonna on ollut ennätysmäärä ryöstöjä, joissa tekijä on ollut alaikäinen. Viime vuonna oli sama tilanne henkirikosten kanssa. Ei ole millään tavalla normaalia, että lapset ja nuoret ryöstävät, puukottavat ja jopa tappavat toisiaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Tämä linkittyy osin katujengi-ilmiöön, mutta on merkittävältä osin myös oma kokonaisuutensa. Ilmiöt ja ongelmat leviävät hyvin nopeasti sosiaalisen median ja verkon kautta. Olennaista on ymmärtää, että taustalla vaikuttaa yleisempi nuorten pahoinvoinnin kasvu. Ongelma ei ratkea ainoastaan viranomaisvoimin. Tässä tarvitaan myös meitä kaikkia.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on varoittanut katujengirikollisuuden noususta jo pitkään. Esitimme jo miltei vuosi sitten ”Ruotsin tie ei ole meidän: Kokoomuksen 10 keinoa jengirikollisuuden torjumiseksi” -ohjelmassamme joukon sekä pehmeitä että kovia keinoja ilmiön torjumiseksi. [Timo Heinonen: Siihen olisi pitänyt tarttua!] Esityksemme perustuvat edustaja Kari Tolvasen johtaman työryhmän työhön, jossa kuultiin eri alojen asiantuntijoita sekä Suomesta että ulkomailta.

Valitettavasti hallitus ei ole esityksiimme tarttunut. Nyt alkavat olla viimeiset hetket reagoida, jotta kehitys voidaan vielä kääntää.

Tältä pohjalta kokoomukselle on luontevaa olla mukana opposition välikysymyksessä nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjunnasta. Haluamme hallituksen politiikkaan muutoksen. Ongelma on otettava vakavasti ja korjaaviin toimiin on ryhdyttävä välittömästi.

Arvoisa puhemies! On rehellisesti tunnustettava, että katujengi-ilmiö on osaltaan kytköksissä epäonnistumisiin maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikassa. On hyvä, että tämä tuodaan selkeästi esiin välikysymyksessä.

On tärkeää myös huomata, ettei maahanmuutto automaattisesti johda nyt nähtävän kaltaisiin ongelmiin. Esimerkiksi Kanada on onnistunut yhdistämään laajan työperäisen maahanmuuton ja turvallisen yhteiskunnan. Tämänkaltaisia malleja on harkittava myös Suomeen, sillä ikääntyvä Suomi tarvitsee tekeviä käsiä myös ulkomailta.

Suomen kotoutumispolitiikan punaiseksi langaksi on otettava kielen oppiminen, koulu- tus, osallisuus ja työnteko, jotka ovat tärkeimmät avaimet suomalaisen yhteiskuntaan integroitumisessa.

Yhtä viisastenkiveä nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumiseksi ei ole, mutta ennaltaehkäisy on kaikista tehokkain tapa vaikuttaa. Lastensuojelun ongelmat on laitettava kuntoon lisäämällä sekä resursseja että toimivaltuuksia. Kouluissa on panostettava yksilölliseen tukeen, ja häiriökäyttäytymiseen on puututtava määrätietoisesti heti sen esiintyessä. Toimintamallien on oltava yhteneväisiä. Nuorisopalveluiden kuntarajat ylittävää yhteistyötä on lisättävä. Mielenterveyspalveluihin pääsyn kynnystä on madallettava ja terapiatakuu on toteutettava. On kyettävä auttamaan oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa — pahoinvoinnin ja häiriökäyttäytymisen välillä on suora yhteys.

Lisäksi tarvitaan korjaavia toimenpiteitä. Poliisien määrää on nostettava tulevien vuosien aikana 8 000 poliisiin. Rikoshyödyn poisottamista on tehostettava ja ampuma-aserikoksista tuomittavia rangaistuksia on kovennettava. Jengirikollisuuteen liittyvistä rikoksista tuomittavia rangaistuksia on kovennettava ottamalla käyttöön Tanskassa menestyksekkäästi toiminut malli.

Arvoisa puhemies! ”Meillä ei ole varaa sellaiseen yhteiskuntaan, joka on kaikkein väljin säännöiltään ja samalla kaikkein sallivin.” Näin totesi presidentti Niinistö viisaasti toissa sunnuntaina.

Esittämämme toimet ovat edelleen hallituksen vapaasti käytettävissä. Arvoisa hallitus, on aika herätä. Yksinkertaisesti ei voi olla niin, että suomalaisessa kehittyneessä hyvinvointiyhteiskunnassa 12-vuotias lapsi joutuu pelkäämään tulevansa puukotetuksi kahdenkymppin takia, kuten saimme viimeksi eilen uutisista lukea. Toimimalla määrätietoisesti nyt voimme vielä varmistaa, että Ruotsin tie ei ole meidän.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Kannatan edustaja Purran tekemää epäluottamuslause-esitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

10.38 Joonas Könttä kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ja Suomen pitää olla lain ja järjestyksen yhteiskunta. Maa, jossa rikoksesta rangaistaan. Maa, jossa oikeus toteutuu. Maa, joka on turvallinen ihan meille kaikille. [Timo Heinonen: Nyt ei puutu kuin teot!] Turvallinen Suomi on sitä, että lapset voivat kävellä kouluun. Turvallinen Suomi on sitä, että kenenkään ei tarvitse pelätä illanviettoa kaupungilla. Turvallinen Suomi ei ole jengi- ja nuorisorikollisuuden Suomi.

Arvoisa puhemies! Tampereella katuryöstöjä kommandopipot päässä, Turussa törkeitä pahoinpitelyitä, pääkaupunkiseudulla luodit lensivät lähiössä, kun katujengit ottivat yhteen. Näille rikollisille meillä on selvä viesti: Te tullette vastaamaan teoistanne syytetyn penkillä. Rikoksesta seuraa rangaistus.

Suomi ei ole Ruotsi. Tosiasia silti on, että jengirikollisuus ja katuväkivalta ovat voimakkaassa kasvussa. Meidän on otettava vaaran merkit vakavasti. Tilanteen hallintaan saaminen vaatii kovia otteita ja pehmeitä keinoja. Ennen kaikkea se vaatii toimivia keinoja. Olen puhunut nuorten, vanhempien, poliisin ja tuomareiden kanssa. Ruotsin tie ei ole Suomen tie, jos toimimme päättäväisesti. Ongelmaa ei pidä liioitella mutta ei myöskään vähätellä saati hyssyttellä. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Kuka vähättelee?] Pitää myös tunnustaa, että kehityksellä on yhteys maahanmuuttopolitiikkaan. Kaikki ei kotouttamisessa ole mennyt putkeen.

Onneksi jengi- ja nuorisorikollisuus on tauti, johon meillä on lääkkeitä. Rangaistuksia on tiukennettava. Rikoslakiin on säädettävä rangaistuksen koventamisperusteeksi jengirikollisuus ja jengien keskinen välienselvittely. [Sanna Antikainen: Teillä on ollut kolme ja puoli vuotta aikaa!] Laittomasti maassa oleskelevien ja vakaviin rikoksiin syyllistyneiden palautukset on toimeenpantava viipymättä. Vakaviin väkivaltarikoksiin syyllistyneet ulkomaalaiset on poistettava maasta.

Oikeusjärjestelmämme pitää toimia oikeudenmukaisesti, tehokkaasti ja reilusti. Keskustan linja on vahvistaa oikeudenhoitoa. Turvaamme rahoituksen syyttäjälaitokselle, tuomioistuimille ja vankiloille. Kannatamme poliisin toimivaltuuksien laajentamista jengirikollisuuden kitkemiseksi. [Sanna Antikainen: Kannatatte vihervasemmistohallitusta!]

Arvoisa puhemies! Kovien otteiden lisäksi tarvitsemme pehmeitä keinoja. Parempaa yhteistyötä kodin, koulun, sosiaalitoimen ja poliisin kesken. Toimivaa kotouttamista. Nuoret aikuiset ja alaikäiset tarvitsevat tukea välttyäkseen ajautumasta rikollisiin piireihin ja irtaantuakseen jengeistä. Etenkin rikoksia ennalta ehkäisevä kenttätyö ja poliisin tukitoimet nuoren irtaantumiseksi jengeistä ovat toimivia. Lainsäädännöllisten esteiden takia tieto ei kuitenkaan aina kulje koulujen, sosiaalitoimen ja poliisin välillä. Tämä pitää korjata välittömästi.

Suomessa jokainen meistä määrittää itse tulevaisuutensa. Voit opiskella ahkerasti, tehdä töitä tai perustaa yrityksen. Pärjätä, menestyäkin. Jos kuitenkin valitset rikoksen tien, se tie tulee päättymään nopeasti tiilenpäiden lukemiseen. Valinta on jokaisen oma.

Tämä hallitus on nostanut poliisien määrän yli 7 500:een. Poliisin rahoitusta on kasvatettu tuntuvasti. Tällä linjalla pitää jatkaa. Tavoitteeksi on asetettava 8 500 poliisia vuoteen 2030 mennessä. Poliisin pitää näkyä ihmisten arjessa joka puolella maata. Poliisin pitää olla läsnä kouluissa, kaduilla ja netissä. Moni lapsi ja nuori saattaa haaveilla poliisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

ammattista. Meidän tehtävämme on pitää huolta, että he löytävät itsensä poliisiauton etupenkiltä eivätkä miekkataksin takapenkiltä.

Arvoisa puhemies! Jengi- ja nuorisorikollisuudella ja katuväkivallalla ei ole sijaa Suomessa. Turvallinen Suomi on itseisarvo, jonka murentamista me emme salli.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virta.

10.43 Sofia Virta vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa ei ole tilaa katujengeille, ei minkäänlaiselle väkivallalle. Tässä maassa jokaiselle nuorelle on löydyttävä yhteisö ja merkityksellinen rooli lain tältä puolen, ja sen eteen me päättäjät olemme valmiita tekemään töitä. Tämä on toivottavasti se yhteneväinen viesti, jonka me tänään yli puoluerajojen tästä salista tämän maan nuorille lähetämme.

Mutta mistä me puhumme, kun me puhumme katujengeistä? Me puhumme rikollisuudesta ja väkivallasta. Järjestäytyneestä toiminnasta, jossa liikkuvat niin huumausaineet kuin laittomat aseetkin. Puhumme kostonkierteistä, nyrjähtäneestä kunniakäsityksestä ja piittaamattomuudesta yhteiskunnan sääntöihin, mutta samaan aikaan me puhumme nuorisista. Me puhumme jopa alaikäisistä. Me puhumme heistä, joista jokaisella on henkilökohtainen tausta sille, miksi kokee postinumerolle pohjautuvan katujengin antavan enemmän kuin muu yhteiskunta ympärillä. Me emme voi puhua näistä nuorista irrallaan tästä yhteiskunnasta, niistä ja näistä ympäristöistä, joissa he ovat kasvaneet. Eivät nämä nuoret ole tyhjästä kaduillemme aseet taskuissa pudonneet. Sen vuoksi meidän päättäjien on täysin vastuutonta puhua Ruotsin tiestä, kun meillä on, ja on ollut, tässä salissa avaimet vaikuttaa siihen, minkälaista Suomessa on, miten turvallista näillä kaduilla on liikkua, tai toisaalta, miten ehjän lapsuuden tai nuoruuden tässä maassa voi kokea.

Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että katujengikehitys on katkaistava. On aivan selvää, että nuorten väkivaltainen käytös ja rikollisuus on vakava ongelma, joka on ratkottava. On toimittava usealla rintamalla samanaikaisesti. On torjuttava rikollisuutta kaikissa sen muodoissa, ja tähän tarvitaan viranomaisille riittävät resurssit ja toimivaltuudet varmistaa, että Suomessa rikollisuuden harjoittaminen ei ole kannattavaa. Rangaistuksia laittomien aseiden ja räjähteiden hallussapidosta tulee kiristää ja on varmistettava, että alaikäisten rekrytointi järjestäytyneeseen rikollisuuteen on tuomittavaa. On vahvistettava reittejä ulos rikollisuudesta ja estettävä väkivaltaa. Niin kauan kun me epäonnistumme väkivallan ja rikollisuuden kierteiden katkaisemisessa, on uusintarikollisuutta ja uusia uhreja.

Suomi tarvitsee väkivallan vastaisen työn rakenteet. Sen vuoksi tuoreet päätökset panostaa juuri väkivaltatyöhön ja exit-toimintaan ovat tärkeitä. Myös vankeinhoidon resurssoinnista nimenomaan kuntoutusnäkökulmasta on pidettävä paremmin huolta, ja on onnistuttava interventioissa niiden nuorten kohdalla, jotka voivat jo pahoin ja jotka ovat riskissä ajautua rikollisuuden maailman kierteisiin. Silloin etsivällä työllä, järjestöillä ja Ankkuri-toiminnalla, vaikka sitä tänään täällä kyseenalaistettiin, on merkittävä rooli, mutta helposti tai vajavaisin resurssein se ei tapahdu. On panostettava nuorisotyöhön, OT-keskuksiin, perhetyöhön, lastensuojeluun, mielenterveys- ja päihdepalveluihin ja huolehdittava, että näille aloille riittää työvoimaa. Ja jo edellä mainittujen lisäksi on ymmärrettävä ennakoida vieläkin varhaisemmassa vaiheessa. Olin kesällä poliisin kenttäpartion yövuorossa mukana, ja vahva viesti oli: panostakaa siellä Arkadianmäellä turvalliseen lapsuuteen. Samat terveiset sain sekä Vantaan vankilasta vangilta että Turun vankilasta nuoriso-osaston työntekijöiltä. Tuskin tarvitsee tälle salille kertoa, että lastensuojelujärjestöt ja tutkijat ovat sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

maa mieltä. On panostettava vanhemmuuden tukeen, koulutukseen, lapsiperheiden toimeentuloon ja sote-palveluihin. Onneksi tämä hallitus on tehnyt toimia oikeaan suuntaan, toki vihreillä olisi ollut kunnianhimoa enemmänkin.

Arvoisa puhemies! Olen aikaisemmin tehnyt töitä juuri niiden nuorten kanssa, joista me tänään tässä salissa puhumme. Olen nähnyt, miten kova imu sinne järjestäytyneeseen rikollisuuteen on ja miten yllättäen, taitavasti värväminen tapahtuu.

Haluankin kiittää arvon oppositiota, että te nostatte tätä tärkeää teemaa keskusteluun. Sitä en voi kuitenkaan ymmärtää enkä varsinkaan entisenä lastensuojelun työntekijänä hyväksyä, miksi kentän ja miksei asiantuntijoiden huolta otettu tosissaan jo vuosia sitten? Poliittisin päätöksin olisi nimittäin voitu vaikuttaa siihen, ettei näiden ja niiden nuorten, joiden kanssa minä silloin tein töitä, tilanteet olisi ajautuneet siihen pisteeseen, jossa millään ei ole enää mitään väliä.

Meistä kenellekään ei ole voinut tulla yllätyksenä — ei kenellekään — se, millaisen resurssivajeen ja haasteiden keskellä esimerkiksi lastensuojelussa on tehty töitä jo vuosia, vuosia ennen tätä hallitusta. Millaisten haasteiden kanssa varhaiskasvatus ja peruskoulu on kamppailut. Miten pitkään poliisi on varoittanut riittämättömistä resursseista. Miten kotoutumiseen ei ole panostettu, [Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] ja silti aikaisemmillä kausilla juuri täältä, juuri näiltä tahoilta on leikattu, eikä sinne ole haluttu panostaa, ja nyt se näkyy. Jos me emme onnistu turvaamaan ehjiä kasvuympäristöjä, seuraukset ovat rumia.

Ja ei, ei mikään oikeuta väkivaltaiseen käytökseen tai rikoksiin, mutta perehtyminen niiden taustatekijöiden äärelle, joita nuorten pahoinvoinnin tai syrjäytymiskehityksen saati rikollisuuden takana on, antavat perspektiiviä sille, että me voimme vaikuttaa syihin, joiden vuoksi jengeihin ajaututaan tai tullaan värvätyksi — jengejä kun ei ole ilman jengiläisiä.

Ja aivan lopuksi haluan todeta, kuten me valtakunnallisella maanpuolustuskurssillakin olemme oppineet, että Suomen etu on, jos onnistumme varmistamaan, että tässä maassa jokainen voi kokea olevansa merkityksellinen osa tätä yhteiskuntaa. Pidetään siis huolta niistä 960 000 nuoresta ja nuoresta aikuisesta, jotka meillä tässä maassa on — meillä kun ei ole varaa menettää heistä yhtäkään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

10.49 Veronika Honkasalo vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lapsilla ja nuorilla on oikeus väkivallattomaan elämään ja arkeen. Kaikkeen väkivaltaan on puututtava tiukasti, tekijät saatava vastuuseen ja avun piiriin. Uhreille tulee antaa tukea — aina.

Lasten ja nuorten rikollinen käyttäytyminen on merkki yhteiskunnan epäonnistumisesta. Rikollinen käyttäytyminen on aina oire jostakin. Rikoksiin syyllistyneet lapset ja nuoret ovat aina ensisijaisesti tuen tarpeessa, ja me aikuiset olemme vastuussa siitä, että apu ja tuki kohdentuvat oikein. Me aikuiset olemme vastuussa siitä, että rikoksia ei koskaan synny ja nuoret saavat elää turvallista arkea. Me tarvitsemme nuorten arkeen enemmän turvallisia aikuisia, jotka kuuntelevat nuoria ja joita nuoret kuuntelevat ja arvostavat: opettajia, nuorisotyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä, ammattilaisia rinnallakulkijoita, joihin nuori voi luottaa ja joista nuori saa turvaa.

Me päätöksentekijät olemme vastuussa siitä, että tunnemme läpikotaisesti ja tutkimuspohjaisesti nuorisoriikollisuuden ilmiönä, jotta osaamme resursoida tarvittavat ja tehokkaat toimenpiteet oikein. Meidän vastuullamme on keskustella nuorisoriikollisuudesta asi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

antuntevasti niin, ettemme leimaa puheillamme yhtäkään nuorta tai lisää puheillamme stigmaa ja epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia. Se puhe, mitä täällä salissa nuorista käytämme, elää nuorten arjessa sanoina, tekoina, asenteina. Nuoret myös itse seuraavat tätä keskustelua tarkasti.

Arvoisa puhemies! Me tiedämme tilastoista, että 18—29-vuotiaiden väkivaltarikollisuus on laskussa ja että alaikäisten ja varsinkin alle 15-vuotiaiden rikoksissa näkyy kasvua erityisesti ryöstöjen osalta. On tärkeää osata erottaa eri ilmiöt toisistaan, jotta myös ratkaisut osataan kohdentaa oikein. Juuri tämän takia välikysymys on kaikessa sekavuudessaan niin haitallinen: Siinä sotketaan eri ilmiöitä ja ikäryhmiä toisiinsa ja esitetään ratkaisuja, joilla ei ole mitään tekemistä nuorisoriikollisuuden juurisyiden kanssa. On halveksivaa nuorten parissa toimivia ammattilaisia kohtaan esittää, ettei mitään olisi tehty. Joka päivä lukuisat ammattilaiset tekevät parastaan nuorten parissa sekä ennaltaehkäisevässä että korjaavassa työssä: päiväkodeissa, kouluissa, nuorten vapaa-ajalla, lastensuojelun instituutioissa, järjestöissä, moniammatillisissa tiimeissä poliisin ja sosiaalityön yhteistyössä.

Arvoisa puhemies! Niin kuin poliisistakin on todettu, kyllä, ulkomaalaistausta korostuu nuorilla rikoksentehtäjäillä. Ilmiötä tarkastellessa on kuitenkin tarpeen huomioida, että kun vanhempien sosioekonominen tausta huomioidaan, kapenevat erot kantaväestön ja maahanmuuttajien välillä. Tähän seikkaan meidänkin tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Ja toisaalta meidän on vaikuttimien lisäksi syytä pohtia, minkälaista tukea tarvitaan rikoksilla oireileville, sekä nuorille itselleen että heidän perheilleen. On myös tehtävä selkeä ero nuorten toiminnan ja katujengien välillä. Poliisin mukaan, kyllä, katujengejä esiintyy Suomessa, ja niihin poliisin pitää voida puuttua tiukasti. Samaan aikaan on ongelmallista yhdistää automaattisesti nuorten porukoissa tapahtuvaa ryöstelyä ja rikollista toimintaa rikolisiin katujengeihin.

Arvoisa puhemies! Samalla tavalla kuin eriarvoisuus kasautuu, myös nuorisoriikollisuudessa näkyy kasautumista ja polarisaatiota. Usein rikoksilla oirehtiminen kasautuu samoille nuorille, ja rikosten muodot ovat saaneet raaempia piirteitä. Rikoksilla oireilevat nuoret ovat usein alttiina myös pahantahtoisten aikuisten hyväksikäytölle ja väkivallalle. Mitä varhaisemmin, sen parempi — tarvitaan erilaisia keinoja ilmiöstä riippuen: intensiivistä tukea, ennaltaehkäisevää toimintaa sekä Ankkuri-toiminnan ja exit-toiminnan vahvistamista. Nuorisorangaistusten soveltamista tulisi lisätä. Näitä kaikkia ratkaisuehdotuksia myös vasemmistoliitto esittää tänään julkaistussa nuorisoriikollisuuteen liittyvässä kriminaalipoliittisessa ohjelmassa.

Arvoisa puhemies! Nuorten rikollisuus on vakiintunut poliitikkojen huoli ja median kes-toaihe. Mutta juuri tämän takia poliitikkojen tulisi tuntea vastuunsa ja välttää levittämästä rangaistuspopulistisia ratkaisuja. Tämän syksyn keskusteluissa myös alle 15-vuotiaiden epäiltyihin rikoksiin halutaan puuttua yhä kovemmin rangaistuksin ja keskustellaan rikos-vastuuikärajan mielekkyydestä. [Oikealta: Kyllä!] Tämä siitä huolimatta, ettei asiantuntijatieto tue vastuukärajan laskemista. Asiantuntijatieto ei myöskään tue sitä, että rangaistusten koventaminen olisi nuorten kohdalla oikea tie. Ne ovat ehkä tehokkaita keinoja poliitikoille osoittaa kovaan ääneen, että esitetään konkreettisia ja rankkoja ratkaisuja, mutta ne eivät ole tehokkaita keinoja puuttua itse nuorisoriikollisuuteen. Pahinta sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta on, jos rikoksilla oirehtelevista nuorista tulee rikoksia tekeviä aikuisia. Nuorten kohdalla suuntaan on mahdollista vaikuttaa helpommin kuin aikuisten. Siksi on tärkeää tuntea ilmiön taustat ja valita keinot, jotka oikeasti toimivat. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

10.54 **Sandra Bergqvist r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Gängskriminalitet ska vi förhålla oss mycket allvarligt till — precis som till all form av brottslighet. Antalet brott som begås i Finland har minskat i över trettio år och vårt samhälle har som helhet blivit tryggare. Även brottsligheten bland våra unga har minskat. Däremot har mängden våldsbrott som begås av minderåriga och under 15-åringar ökat under de senaste åren. Det här är något som vi säkert alla i salen är oroliga över och vill åtgärda. Vi i svenska riksdagsgruppen och SFP anser att det förebyggande arbetet är a och o, särskilt när det gäller barn. Gängbrottslighet är lyckligtvis fortfarande en liten andel av den brottslighet som begås i Finland, men vi ska inte heller låta den andelen växa, utan ta ett aktivt grepp om problemet. Det är klart att det vid sidan om förebyggande åtgärder även behövs andra insatser, för vi vet att det förebyggande arbetet inte ensamt är tillräckligt. Därför måste vi utvärdera till vilken del det finns behov att uppdatera vår lagstiftning.

Arvoisa puhemies, rikollisuutta torjutaan monin eri toimin, ei pelkästään maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin toimenpitein. Hallitus on tehnyt tärkeitä panostuksia lapsiperheisiin sekä lapsiin ja nuoriin. Olemme esimerkiksi ottaneet käyttöön harrastustoiminnan Suomen mallin, jolla varmistetaan, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua iltapäivätoimintaan turvallisessa ympäristössä. Lisäksi on otettu käyttöön korjaavia toimenpiteitä, kuten lastensuojelun henkilöstömitoitus, ja käynnistetty lastensuojelulain kokonaisuudistus ja laajennettu Ankkuri-toimintaa. Kotouttamisen tehostamiseksi hallitus on syksyllä antanut lakiehdotuksen kotouttamislain kokonaisuudistukseksi. Oikeusministeriö tekee ampuma-aseiden ja räjähteiden luvattomasta hallussapidosta määrättäviä rangaistuksia koskevan selvityksen. Selvityksen tekemiseen osallistuu myös sisäministeriö. Lisäksi haluamme huomauttaa, että hallitus on lisännyt poliisien määrää viime kaudesta, ja panostanut pysyvästi 80 miljoonaa euroa edellistä hallitusta enemmän oikeudenhoitoon. Kansalaisten maamme oikeuslaitosta kohtaan tunteman luottamuksen turvaamiseksi meidän on turvattava sekä poliisin että oikeudenhoidon resurssit pitkällä aikavälillä.

Arvoisa puhemies! Oppositio kohdistaa syyttävän sormensa maahanmuuttoon, ja maahanmuutto-sanaa käytetään välikysymyksessä jopa 21 kertaa. Se ei ole mikään yllätys, koska välikysymys on tehty perussuomalaisten aloitteesta. Tutkimusten mukaan rikollisuuden taustatekijät liittyvät heikkoon yhteiskunnalliseen asemaan ja erilaisiin syrjäytymisen muotoihin, mutta sana ”syrjäytyminen” mainitaan välikysymyksessä vain kerran. Olemme pettyneitä siihen, että myös kokoomus on entistä enemmän omaksunut maahanmuuttovastaista retoriikkaa.

Vi i svenska riksdagsgruppen betonar att man måste fortsätta arbetet för att ingen i vårt land ska lämnas utanför vårt samhälle. Vi ser att satsningar på familjer, barn, unga och skola är centrala för att skapa trygghet. Då föräldrarna mår bra mår även barnen bra. Därför måste det finnas tillräcklig basservice, lågtröskeltjänster, tillgång till mentalvårdstjänster och ett starkt multiprofessionellt myndighetssamarbete så att människor får hjälp vid behov och inte lämnas ensamma. En välfungerande integrationsstig är även av central betydelse. Det bästa sättet att integreras är ett jobb eller en utbildning där man kan känna gemenskap och på ett naturligt sätt lära sig språket. Vi vill att alla nyanlända ska ges möjlighet till jobb eller utbildning så fort som möjligt. Vi ser dessutom att god stadsplanering spelar en roll i ar-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

betet emot segregering. Målmedveten bostadspolitik i Finland har förebyggt segregation och förhindrat uppkomsten av områden där problem samlas. På den vägen ska vi fortsätta.

Arvoisa puhemies! Meidän on seurattava tarkasti pohjoismaisissa naapurimaissamme käytävää kriminaalipoliittista keskustelua. Tähän mennessä Suomessa on tehty monia asioita hyvin, ja rikollisuuden vastaista työtä on jatkettava määrätietoisin toimin. Meillä on kaikki edellytykset onnistua.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

11.00 Päivi Räsänen kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Poliisi kertoo jopa 10-vuotiaista väkivaltaisiin ryöstöihin osallistuneista. Alaikäisiä epäillään henkirikoksista. Kouluissa järjestetään tappeluita ja joudutaan takavarikoimaan teräaseita.

Vielä muutamia vuosia sitten järjestäytynyt jengirikollisuus liittyi Suomessa liivipukuihin moottoripyöräjengeihin. Nyt meillä on kasvava määrä rikollisjengejä, joissa maahanmuuttajataustaiset nuoret, jopa lapset, ovat yliedustettuina. Nuorten rikokset ovat vahvasti kytkeytyneitä huumeisiin. Rikoksia tehdään jo kaiken kaikkiaan enemmän huumeissa kuin humalassa.

Muutos on ollut huolestuttavan nopea. Silti hallitus melkein pä kiisti koko ilmiön sisäisen turvallisuuden selontekoa käsiteltäessä, eikä se nytkään ole reagoinut tilanteeseen hälyttävistä viesteistä huolimatta. Jos asiaan ei nyt nopeasti puututa, Ruotsin kaltainen tilanne on pian myös meillä.

Maahanmuuttopolitiikan ja kotouttamisen epäonnistumisesta on rohjettava puhua ja tehdä korjauksia ilman leimautumista rasismiin. On selvittettävä, mitkä tekijät vaikuttavat siihen, että jengirikollisuutta tapahtuu juuri maahanmuuttajien keskuudessa, jotta sitä vastaan voidaan taistella. Toki niin katu- kuin kouluväkivallan tekijöinä on myös kantasuomalaisia. Maahanmuuttopolitiikan korjauksen ohella tulee tehdä töitä nuorten syrjäytymisen, päihteidenkäytön ja mielenterveysongelmien estämiseksi.

Arvoisa puhemies! Joka viides nuori kärsii jostain mielenterveyden häiriöstä, ja joka neljäs lapsi asuu perheessä, jossa vanhemmalla on hoitoa vaativa mielenterveys- tai päihdeongelma. Syrjäytymisen juuret ovat usein jo varhaisessa lapsuudessa.

Elämme arvomurroksen aikaa, jossa yhteisesti tunnustettua eettistä perustaa ei enää ole ja oikean ja väärän rajat ovat hämärtyneet. Perheiden ja kotien tukiverkostot ovat ohuita, kouluterveydenhuollon, lääkäreiden ja psykologien saatavuus on heikentynyt, eikä perheiden ennalta ehkäiseviä ja tukipalveluita ole tarpeeksi saatavilla.

Suomessa alle 15-vuotiaat eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa. Tätä valitettavasti myös käytetään hyväksi. Vanhemmat nuoret saattavat yllyttää alle 15-vuotiaan tekijäksi tietäen, että siitä ei seuraa rangaistuksia. Poliisi voi pitää vakavastakin rikoksesta epäiltyä alle 15-vuotiaasta kiinni kuulusteluja varten enimmillään vuorokauden. Monessa länsimaassa rikosoikeudellisen vastuun raja on alempi, esimerkiksi Tanskassa, Saksassa ja Virossa 14 vuotta. Lapsen paikka ei ole vankilassa, mutta rajat toimivat nuoren omaksi eduksi.

Alle 15-vuotiaasta rikoksentekijästä tehdään lastensuojeluilmoitus. Lastensuojelussa ei ole riittävästi resursseja eikä toimivaltuuksia puuttua rikolliseen ja väkivaltaiseen käytökseen. Itsemääräämisoikeuksien vahvistaminen on kääntynyt nuorten turvattomuudeksi. Huostaanotettujen lasten ja nuorten sijoituspaikoissa lasten liikkumista ei ole enää voinut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

uuden lain mukaan rajoittaa entiseen tapaan ja jopa puhelimen käytön rajoittamisesta on tehtävä hallinnollinen päätös. Lapset ja nuoret voivat melko vapaasti poistua sijoituspaikastaan, minkä vuoksi päihde- ja väkivaltaongelmat ovat räjähtäneet kasvuun.

KD-eduskuntaryhmä esittää lastensuojelulain kokonaisuudistusta. Lastensuojelun keinovalikoimaa tulee pikaisesti kehittää, niin että rikolliseen ja väkivaltaiseen käytökseen voidaan puuttua. Myös alle 15-vuotiaan nuoren tulee voida ymmärtää, että vääristä teoista tulee seuraamuksia. Nuorten rikoskierteen katkaisemiseksi on tärkeää myös nopeuttaa nuorten rikos- ja oikeusprosessia, mikä auttaa myös rikosten uhreja.

Nopeasti kehittynyt ilmiö edellyttää myös oikean tilannekuvan rakentamista ja kykyä tunnistaa keskeiset piirteet, kuten jengien viranomaisvastaisuuden, jengikulttuuriin liittyvän väkivaltaisen käyttäytymisen ihannoinnin sekä uhkaavan käytöksen myös ulkopuolisia kohtaan.

Poliisilla tulee olla riittävät resurssit tutkia ja selvittää jengien tekemät rikokset. Suomessa on harkittava Tanskan tapaan vankeusrangaistuksen koventamisperusteeksi rikosjengin jäsenyyttä.

Maahanmuuttajaperheitä on tuettava kasvatusvastuussa ja huomiotava tämä erityisellä tavalla kotouttamistoimissa. Kouluissa tarvitaan lisää pienryhmiä, erityisopetusta, psykologeja ja kouluterveydenhoitoa.

Islannissa vuosia sitten saavutettiin hyviä tuloksia kiinnittämällä huomio nuorten vanhempiin. Vanhemmat jalkautuivat arki-iltoina ulos ja tekivät yhteistyötä nuorisotilojen, harrastusten ja koulujen kanssa. Nuorille määriteltiin yhteiset kotiintuloajat. Jokaisen lapsen ja nuoren kasvatuksessa perimmäisen vastuun kantavat perheet ja kodit, joita voidaan tukea yhteisillä pelisäännöillä ja ajoissa annettavilla palveluilla.

Arvoisa puhemies! Nyt on viimeinen hetki toimia. Ministerin vastaus osoittaa, että hallitus ei ymmärrä tilanteen vakavuutta eikä esitä toimia aktiivisiin toimenpiteisiin jengirikollisuuden estämiseksi. Siksi kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä yhtyy edustaja Purran esittämään epäluottamuslauseeseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

11.05 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ärade talman! Meidän kannattaa ottaa mallia Ruotsista monessa asiassa, mutta tässä asiassa ei.

Viime pääsiäisenä Ruotsi pysähtyi. Eri puolilla Ruotsia leimahti levottomuuksia, joissa poliisien kimppuun hyökättiin kivittämällä ja polttopulloilla. Kuolonuhreita selvittiin kuin ihmeen kaupalla, mutta kymmeniä poliiseja loukkaantui. Monet poliisin kimppuun hyökkäneistä olivat alaikäisiä. Hyökkäys poliisia kohtaan oli pelkän väkivallan lisäksi symbolisesti hyvin vakavaa. Maahanmuuttajat hyökkäsivät myös demokratiaa vastaan. He hyökkäsivät kaikkea sitä vastaan, mitä varten olivat Ruotsiin tulleet ja päässeet.

Pääministeri Magdalena Andersson järkyttyi syvästi ja totesi, että Ruotsin ja ruotsalaisten pitää nyt unohtaa aiemmat totuudet ja alkaa tehdä kovia päätöksiä. Andersson sanoi ääneen sen, mitä siihen asti oli Ruotsissa pidetty vain ruotsidemokraattien puheena: Ruotsiin oli tullut liikaa maahanmuuttajia ja heidän kotouttamisensa oli epäonnistunut. Tällaiset mellakat ja pääministerin tunnustus ovat viimeinen hätähuuto myös meille, ennen kuin yksinkertaisesti olemme liian myöhässä.

Ruotsissa on ajauduttu tilanteeseen, jossa ihmiset elävät samassa maassa, mutta he elävät eri todellisuuksissa. Ruotsi on 2000-luvulla myöntänyt oleskelulupia kiihtyvään tah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

tiin. 2000-luvun alussa niitä myönnettiin keskimäärin 70 000 vuodessa, kun 2010-luvulla jo keskimäärin 120 000 vuodessa. Tällä hetkellä alaikäisistä lapsista on lähes puolet heitä, joiden vanhemmista toinen tai molemmat ovat syntyneet ulkomailla. Ulkomailla syntyneiden määrä tuplaantui 20 vuodessa, ja joka viides ruotsalainen on syntynyt ulkomailla.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Ruotsissa on tänä vuonna ammuttu kadulle kuoliaaksi 60 ihmistä jengien välisissä ammuskeluissa. Tukholmassa, Göteborgissa ja Malmössä on lähiöitä, joihin poliisi ei edes uskalla mennä. Katujengit ovat ottaneet lain omiin käsiinsä, tekevät itse tiesulkuja ja jahtaavat vihollisjengin jäseniä, eikä poliisi uskalla mennä väliin.

Suunta on Suomessa valitettavasti sama. Tähän on puututtava, ja tähän on puututtava nyt heti ja täydellä teholla, ennen kuin se on liian myöhäistä. Liian monen nuoren ensimmäinen auktoriteetti on poliisi, ja silloin ollaan pahasti myöhässä. Jos kotona, koulussa tai harrastuksissa ei tule käsitystä oikeasta ja väärästä, ennuste on huono. Koulun ammattilaisten, järjestöjen, sosiaaliviranomaisten ja poliisin pitää tehdä paljon parempaa yhteistyötä ja pyrkiä puuttumaan häiriköiviin lapsiin varhaisemmin. Vinoon kasvaminen alkaa jo alakouluikäisenä. Nuorimmat veitsien kanssa kaduilla liikkuvat ovat 12—13-vuotiaita. Joukossa tyhmyys tiivistyy, ja vanhempien jengiläisten huomiota ja hyväksyntää haetaan kaikin, myös rikollisin, keinoin.

Meidän on aika oppia puhumaan asioista niiden oikeilla nimillä ilman, että heti aletaan syyttää rasismista. Suurin osa katujengien jäsenistä on maahanmuuttajataustaisia. Se jos mikä kertoo siitä, että olemme epäonnistuneet maahanmuuttajien kotouttamisessa. On liian myöhäistä kuvitella, että tämä katujengiongelman hoituu silkkihansikkain.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Maassa maan tavalla. Pitää opiskella suomea tai ruotsin kieltä, käydä koulua, harrastaa, opiskella ja mennä töihin. Ilman näiden perusasioiden toteutumista jäädään yhteiskunnan ulkopuolelle, ja silloin sitä hyväksyntää haetaan katujengeistä ja rikollisuudesta. Tässä ei nyt pidä olla liian sinisilmäinen. Suomi on noudattanut Ruotsin kaltaista sallivaa maahanmuuttopolitiikkaa, mutta näin ei voi jatkaa. Tanska ja Norja ovat jo vuosia sitten valinneet tiukemman linjan, ja se on myös Suomen tie. Eri maisissa on hyviä malleja esimerkiksi pisteytyksestä, jolla mitataan maahantulijan edistymistä sopeutua uuden kotimaansa arvoihin ja elämäntapaan.

Arvoisa puhemies! Ärade talman! Aivan eri asia on, että tarvitsemme jatkossa tänne paljon enemmän muualta tulevaa työvoimaa. Mutta silloin puhutaan juuri työvoimasta, ja se on aivan oma juttunsa.

Kannatan perussuomalaisten tekemää välikysymystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt annan mahdollisuuden minuutin mittaisille vastauspuheenvuoroille. Niitä pyydetään painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Ministeri Mikkonen.

11.11 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Kiitos näistä ryhmäpuheista. Valtaosassa niistä ymmärrettiin, että oleellista on nimenomaan puuttua niihin juurisyyihin, mihin puuttumalla voimme estää rikollisuutta ja sitä, että nuoret kohtaavat väkivaltaa ja nuoret itse ajautuvat käyttämään väkivaltaa, ja sen takia lapsiin, nuoriin, heidän palveluihinsa täytyy panostaa, perheiden tukeen täytyy panostaa.

Samanaikaisesti, niin kuin tässä keskustelussa todettiin, meillä täytyy olla poliisilla keinoja puuttua näihin rikoksiin, ja sen takia hallitus on poliisien määrää lisännyt. Sillä on ol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

lut myös suorat vaikutukset siihen, että poliisi on pystynyt ottamaan näistä katujengeistä tekijöitä kiinni, vankilassa tilanne on saatu rauhoitettua ja myös nuorten ryöstöihin liittyen niitä tekijöitä on saatu otettua kiinni. Ja tämä on tärkeää, meidän täytyy huolehtia siitä, että poliisilla on resursseja toimia. Samanaikaisesti meidän täytyy ennen kaikkea varmistaa, että uudet nuoret eivät ajaudu rikollisuuden polulle, ja siinä nimenomaan sillä varhaisella puuttumisella, viranomaisten välisellä yhteistyöllä — poliisin Ankkuri-toiminta yhtenä esimerkkinä — etsivällä nuorisotyöllä, näillä kaikilla, on iso merkitys. Mitä aikaisemmin pääsemme ongelmiin puuttumaan, sen tärkeämpää se on ja sitä enemmän me saamme rikoksia estettyä. Tässä maassa jokaisella nuorella pitää olla paikkansa, pitää olla turvallinen olo, turvallisia aikuisia ympärillä. Jos ei niitä löydy kotoa, niin meidän täytyy varmistaa, että niitä on koulussa, niitä on nuorisotyössä ja niin edelleen.

Tässä keskustelussa emme saa leimata ketään. On totta, että maahanmuuttajien osuus katujengeissä on suuri, ja se kertoo siitä, että kotouttamiseen täytyy panostaa entistä enemmän — se kielenopiskelu on äärimmäisen tärkeää. Mutta me emme saa lähettää tästä salista sellaista viestiä, että kaikki maahanmuuttajat olisivat rikollisia tai kaikki nuoret olisivat rikollisia, kun puhutaan hyvin pienestä joukosta. [Välihuutoja oikealta] Meidän täytyy huolehtia siitä, että meillä on keinoja puuttua näihin, ja sitä työtä hallitus on tehnyt ja tekee.

Minua ihmetyttää vähän se, että opposition piireistä tuli monessa puheenvuorossa, että ”olemme jo vuosikausia olleet huolissamme tästä”, ”olemme jo vuosia sitten esittäneet toimia”. Viime hallitus valitettavasti leikkasi esimerkiksi poliisin määrärahoista, leikkasi sieltä lasten ja nuorten palveluista. Sen jälkeen, kun perussuomalaiset lähtivät hallituksesta, poliisien määrää lisättiin, ja se oli oikea toimi, kiitos siitä. [Mika Niikko: Tuo ei pidä paikkaansa, tuo pitää korjata!] Mutta sitä, että tässä kohtaa sitten sanotaan, että ”vuosia sitten jo tiesimme”, mutta kuitenkin mitään ei tehty, ihmettelen.

Tämä on meidän yhteinen asiamme, ja tämä hallitus on nyt panostanut lasten ja nuorten palveluihin, kouluun, varhaiskasvatukseen ja myös siihen poliisien määrään, ja tätä työtä meidän täytyy yhdessä jatkaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viljanen.

11.14 Heidi Viljanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa erityisesti hämmästytti suhtautuminen Ankkuri-toimintaan. Se oli väheksyvää, ja kommentoitiin, että me hehkutamme sitä. Miksi me hehkutamme sitä? Siksi, että sillä on hyvin merkittävä rooli nuorten rikollisuuden torjunnassa. Jos kuuntelitte ryhmäpuheenvuoroani, niin kuulitte, että suuri osa, 73 prosenttia, Helsingissä tämän toiminnan piirissä olevista ei uusi rikoksia. Me hehkutamme sitä siksi, että poliisi ja ammatillaiset ovat kaikki sen kannalla, sitä pitää vahvistaa edelleen. Tähän tulee turvata resurssit erityisen laajasti koko Suomessa, lisätä myöskin nuorisotyön roolia näissä tiimeissä, koska siitä on erinomaiset kokemukset. Poliisien, jotka tekevät tätä työtä, tulee saada tehdä sitä täysipäiväisesti eikä muun työn ohessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

11.15 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Useassa puheenvuorossa vaadittiin toimivaa kotouttamista. Nyt haluaisin kysyä, mitä tämä toimiva kotouttaminen on. Nimittäin te olette tehneet tässä maassa sitä kotouttamispolitiikkaa parikym-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

mentä vuotta: meiltä löytyy uimakerhot ja pyörällä ajamisen opetukset, meiltä löytyy erilaista positiivista syrjintää, vaikka mitä. Mitä se on se toimiva kotouttaminen, jota te peräänkuulutatte?

Toinen seikka on se, että täällä lueteltiin jälleen erilaisia palveluita, palveluita lastensuojelusta, kouluista ynnä muusta. Samaan aikaan, kun me katsomme tilannetta näillä sektoreilla, se on hyvin heikko. Meidän sote-palvelut ovat enemmän tai vähemmän kriisissä. Te luettelette, mitä hyvää te olette tehneet, mutta ette kai te halua meille tulevaisuudessa sellaista yhteiskuntaa, että meidän koko hyvinvointijärjestelmä on rakennettu maahanmuuttajille? Nimittäin suomalaisetkin kaipaisivat joskus niitä palveluita. Vastatkaa: mitä on toimiva kotouttaminen? [Eveliina Heinäluoma: Teiltä puuttuu ratkaisut!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

11.16 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksella tuntuu olevan aivan selvä toimintatapa: erilaisia ongelmia kun on, niin niiden annetaan ihan kaikessa rauhassa tulehtua, niiden annetaan kriisiytyä aivan tappiin saakka, ja sen jälkeen ruvetaan sitten kasaamaan erilaisia syitä, minkä takia ongelmaa ei voida ratkaista, ja kun ne loppuvat, tuodaan hirveällä kiireellä hätäratkaisu pöytään valtavan isoksi kasvaneeseen ongelmaan. Tätä analyysiahan saatiin kuulla korkean tason asiantuntijoilta viimeksi tänään aamu-tv:ssä. Haluaisin kysyä tässä kohtaa: Miksi näin? Miten itse arvioisitte päätöksentekokykyänne? Sekin tässä oikeastaan alleviivaa tilannetta, että sisäministeri omassa vastauksessaan puhui kuin oppositio. Kaikennäköisiä ratkaisuja vaaditaan, mutta teot puuttuvat. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

11.17 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): kiitos, arvoisa herra puhemies! On tietysti houkuttelevaa sanoa, että teot puuttuvat, mutta kyllä täällä monessa puheenvuorossa on jo toistettu, että tähän maahan on lisätty poliiseja ennätyspaljon. Poliisin resursseja on lisätty ennätyspaljon. Ettekö te kuuntele vai ettekö te ymmärrä? Niiden leikkausten jälkeen, joita edellinen hallitus aloitti ja vasta puolivälissä lähti korjaamaan, tähän maahan on lisätty poliiseja ja samoinen poliisiresursseja. Tällä linjalla tulee jatkaa: 2030-luvulle mentäessä poliisien määrä tulee nostaa kahdeksaan ja puoleen tuhanteen. Nyt olemme oikealla uralla, ja toimenpiteitä on tehty.

Mutta sekään ei onnistu, että ongelmia hyssytellään ja ollaan hiljaa niistä ongelmista. Kyllä, meillä on tässä maassa jengiväkivaltaa, katujengejä, ja iso osa siitä on myös maahanmuuttopolitiikan epäonnistumisen ansiota tai syytä. Tähän pitää puuttua, mutta totta ihmeessä samaan aikaan, kyllä, Suomi tarvitsee myös työperäistä maahanmuuttoa, ja tälle keskustusta sanoo tervetuloa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Virta.

11.18 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmasti se syy, miksi täällä on useamman kerran viitattu oppositioon, on nimenomaan se, että eivät nämä ongelmat ole nyt muodostuneet. Eivät nämä nuoret ole tämän kolmen ja puolen vuoden aikana täysin kääntäneet suuntaa, vaan kyllä ne ongelmat ovat juontaneet jo paljon pidemmältä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

ajalta, ja siksi täällä puhutaan lapsista ja nuorista, mikä on hyvä. Täällä puhutaan myös poliiseista, joita oppositio on itse pyytänyt lisää, ja tänään he ovat kertoneet, että itse asiassa poliisin tekemä Ankkuri-toiminta ei olekaan vaikuttavaa. Siinä on aikamoinen ristiriita. Onneksi hallitus ja hallituspuolueet uskovat suomalaiseseen poliisiin ja siihen, että poliisissa tehdään hyvää työtä.

Kysyisin hallitukselta: miten näette lastensuojelun työntekijöiden roolin siinä, että kun ne ovat hyvin haastavia tilanteita, joissa nuori on ajautumassa sinne järjestäytyneen rikollisuuden pariin, niin voisiko siellä lisätä työntekijöiden osaamista ja ymmärrystä järjestäytyneen rikollisuuden toiminnasta ja esimerkiksi ehkä enemmän kokemustoimijuutta hyödyntää?

Toinen kysymys: voitaisiinko varmistaa nykyistä paremmin, että lastensuojelun sijaishuollon yksiköissä asuvat nuoret saisivat vahvemmin myös muita yhteiskunnan tukipalveluita? Nyt kenttä kertoo sitä huolta, että niitä palveluita voi olla vaikea saada, kun ehkä oletetaan, että lastenhuollon sijaishuollon yksikkö kykenisi korjaamaan kaikki muodostuneet ongelmat.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

11.19 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin tästä, minkä edustaja Virta nosti esille, eli näistä sijaishuollossa olevista lapsista ja nuorista.

Me tiedetään tutkimuksesta, että erityisesti kun laitoksesta karataan, niin silloin syyllistytään rikoksiin myös sen takia, että halutaan se karkumatka rahoittaa. Nämä nuoret itse toivovat enemmän pysyviä aikuisia, enemmän pysyviä aikuisia sinne omaan arkeensa. Samaan aikaan me tiedetään esimerkiksi Helsingin Sanomien laajasta artikkelista, että nämä lapset ja nuoret kokevat enemmän aikuisten taholta väkivaltaa kuin muut nuoret. Tämä on semmoinen asia, jota me ei voida ohittaa: nämä nuoret, joista me puhutaan, ovat myös itse usein väkivallan tai rikosten uhreja, ja nimenomaan uhritutkimukset tuovat esille, että nuorisoriikollisuudessa uhrius ja tekijyys punoutuvat yhteen. Samaan aikaan lapsiasiavaltuutettu on kaivannut sitä, että me tarvitaan enemmän tutkimustietoa siitä, miten nuorisoriikollisuus ilmenee, koska merkittävä osa on piilorikollisuutta, eli meillä ei ole tarpeeksi tietoa.

Eli jospa ministeri Mikkonen ja sitten toisaalta ministeri Kiuru voisivat vastata näihin kysymyksiin, jotka koskevat erityisesti näitä hatkassa olevia nuoria. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

11.20 Sandra Bergqvist r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Det har frågats många gånger vad en lyckad integration egentligen är. Det som det handlar om är ju det att man lär sig språk, det handlar om att när man flyttar hit får barnen vänner, de får en hobby och kan integreras och vara med precis som alla andra. En av de viktigaste sakerna är naturligtvis att föräldrarna också hittar ett jobb, och på det sättet kan delta i samhället precis som vi alla andra. Men det handlar naturligtvis också mycket om att de får information om hur vårt samhälle fungerar.

Arvoisa puhemies! Tarvitaan kipeästi lisää työvoimaa Suomeen, ja kun meille tulee ihmisiä, niin on tietysti vähän hassua, että heille ei sitten anneta mahdollisuutta myös osallistua työmarkkinaa sillä tavalla kuin pitäisi. Kysyisin, arvoisa puhemies: miten saadaan toimi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

vampi ja joustavampi työmarkkina, niin että myös maahanmuuttajat voivat osallistua tähän?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

11.21 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedusteluvalvontavaliokunta kävi syksyllä Hollannissa, ja meitä varoitettiin siellä kehityksestä, jossa erittäin väkivaltainen, huumekauppaan kytkeytynyt ja etnisiin jengeihin perustuva järjestäytynyt rikollisuus rehottaa maassa, joka on pitkään toiminut liberaalin huume politiikan ja sallivan maahanmuuttopolitiikan mallimaana. Lailliset kannabiskahvilat ja käyttöhuoneet eivät ole vähentäneet laitonta huumebisnestä, ja ymmärrätkö, ministeri Mikkonen, millaisen viestin teidän ja joidenkin muidenkin hallituksen ministerien kannanotot huumeiden laillistamisesta antavat nuorille?

Sitten toinen asia: Keskustan eduskuntaryhmä vaati ryhmäpuheessaan vankeusrangastuksen koventamisperusteeksi rikosjengin jäsenyyttä, jonka mekin otimme omassa ryhmäpuheenvuorossamme esiin. [Keskeltä: Hyvä kanta!] Kysyn teiltä, ministeri Henriksson: onko tämä valmistelussa, onko hallitus valmistelemassa tätä?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

11.22 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Arvoisa hallitus, jos ette usko oppositiota, niin uskokaa edes tilastoja ja katsokaa, mitä on tapahtunut Ruotsissa. Niin kuin puheessani sanoin, Ruotsissa herättiin vasta viime keväällä tähän maahanmuuttokriittiseen ajattelutapaan myös muissa puolueissa kuin ruotsidemokraateissa. Tanskassa siihen on herätty jo aikoja sitten. Katsokaa tuloksia: Ruotsissa oli 280 ampumatapausta edellisellä vuonna ja tänä vuonna on 378. Tanskassa oli 87 ampumatapausta ja nytten 12. Kai siellä jotain on tehty oikein, joitain asioita? Jos te ette itse halua mitään tehdä, niin ottakaa edes mallia Tanskasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rydman.

11.23 **Wille Rydman wr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Valitettava tosiasia on se, että länsimaissa viime vuosikymmeninä lisääntynyt nuorisojengirikollisuus linkittyy olennaisella tavalla maahanmuuttoon ja on leimallisesti etnisten vähemmistöjen korostetusti ylläpitämää. Kun näin valitettavasti on, niin on vain tunnustettava se, että tiettyillä maahanmuuttajaryhmillä silloin, kun maahanmuuton volyymi on kovin suurta, näkyy olevan sen verran laajoja sopeutumisvaikeuksia, että minkäänlaiset kotouttamistoimenpiteet, mitä Euroopassa on yritetty harjoittaa, eivät ole tuottaneet tulosta siitä huolimatta, että kotouttamistoimenpiteitä on ollut hyvin monenlaisia. Tästä looginen johtopäätös olisikin se, että tietynlainen maahanmuutto tuntuu synnyttävän samanlaisia ongelmia eurooppalaisissa yhteiskunnissa riippumatta siitä, mitä teimme, jolloin onkin olennaista vähentää tämänkaltaista maahanmuuttoa. Kysynkin hallitukselta: mitä aiotte tehdä tämänkaltaisen maahanmuuton määrän merkittäväksi supistamiseksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

11.25 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhteiskunnan tulee reagoida lujasti näihin nuorisojengien ryöstelyihin ja väkivaltarikoksiin. On tultava nykyistä nopeammin seuraamukset näille järjestäytyneille jengeille, ylipäättänsä laittomat aseet pitää saada pois, sinne tarvitaan tiukemmat rangaistukset, poliisilla on oltava riittävät resurssit.

Mutta, arvoisa puhemies, yhtä lujasti on puututtava juurisyihin. Sen vuoksi me tarvitsemme nykyistä enemmän Ankkuri-toimintaa, joka on tehokasta, tarvitsemme parempaa kotoutumista, myös velvoittavuutta siellä, ja tämä edustaja Räsänen Islannin-mallin mukainen perheiden mukaan ottaminen, jota edesmennyt edustaja Maarit Feldt-Ranta piti esillä, on erittäin tärkeä.

Mutta, arvoisa puhemies, vaikka on selvää, että näissä nuorisojengeissä on iso osuus, liian iso osuus maahanmuuttajataustaisia nuoria, niin tekemällä tästä kysymyksestä vain maahanmuuttokysymyksen tuleamme työntäneeksi syrjään yhä enemmän maahanmuuttajataustaisia nuoria ja pahentaneeksi tätä ongelmaa. Sen vuoksi ihmettelenkin, arvoisa kokoomus, miksi te tässäkin asiassa lähditte kannattamaan perussuomalaisten aisaa. [Vasemmalla: Peesaamaan!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Mari.

11.26 **Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnä totean sen, että kukaan ei perussuomalaisten ryhmäpuheessa sanonut, että Ankkuri-toimintaa ei pitäisi olla tai että se ei olisi tehokasta, me vain totesimme, että te jauhatte siitä, aivan kuten tässä edustaja Lindtman äsken, että hän juurisyitä poistaisi Ankkuri-toiminnalla. Niinhän te äsken totesitte.

Kysymys on nyt siitä, että jos me emme tunnusta sitä, että tässä on maahanmuutosta kysymys, ei ole silloin keinoja korjatakaan asioita. Ensin ongelma pitää tunnistaa ja tunnistaa, ja silloin löytyvät myös keinot tähän.

Arvoisa sisäministeri Mikkonen, kysyisin teiltä, kun te olette myös täällä nostanut tätä kotoutumista, niin kuin moni muukin hallituspuolueiden edustaja. Te toitte tämän kotoutumislain uudistuksen: täällä ei ole minkäänlaisia keinoja, täällä vain lisätään palvelutarjontaa, täällä ei ole velvoittavuutta lisätty laisinkaan. Miksi näin, jos teidän mielestänne sitä pitäisi nyt tehostaa ja muuttaa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Orpo. [Veronika Honkasalo: No nyt odotetaan sivistynyttä puheenvuoroa!]

11.27 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon, että salissa kuunneltiin hyvin huolella edustaja Kilven asiantunteva, laaja-alainen, sivistynyt puhe tähän vakavaan ongelmaan, joka Suomessa on. Se oli erinomainen puheenvuoro, ja siinä oli sisällä ratkaisuja tähän ongelmaan, joka huolestuttaa tällä hetkellä ihmisiä erittäin paljon. Te ihmettelette, miksi kokoomus ottaa osaa tähän keskusteluun ja välikysymykseen. Juuri siksi, että tämä on vakava ja koko ajan pahemmaksi muuttuva ongelma, johon pitää puuttua. Me olemme pyytäneet sitä hallitukselta, me olemme tehneet jo vuosien ja kuukausien ajan ehdotuksia, ja koska meillä on sellainen olo, että näitä ei ole otettu vakavasti, me haluamme olla tässä keskustelussa mukana.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Lukekaa edustaja Kilven puhe. Siinä on paljon hyviä ehdotuksia mutta myöskin sitä näkemystä, missä tässä ongelmassa oikeasti on kysymys. Se lähtee nuorten pahoinvoinnista, laaja-alaisista ongelmista, ja kyllä, pitää voida sanoa ääneen, että tämä liittyy myöskin maahanmuuttoon, tämä kysymys ja nämä ongelmat. Mutta siinä on myöskin ratkaisuja, ja toivon, että hallitus vielä viimeisinä aikoinaan ottaa ne vakavasti ja laittaa liikkeelle kaikki, mitkä mahdollista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

11.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun tästä asiasta keskusteltiin muutama viikko sitten kyselytunnilla, niin silloin saatiin vastauksia kiitettävän paljon, minkä mukaan viranomaisten yhteistyötä pitää parantaa, koulun yhteistyötä pitää parantaa, mutta kukaan ei maininnut silloin siitä, että kyllähän on kamala tilanne pienelle, nuorelle, kasvavalle ihmiselle, jos hänen lähin omainen on viranomainen. Lapsen paikkahan on kotona eikä tuolla kadulla. 10- ja 12-vuotiaan lapsen paikka on kotona isän ja äidin luona tai jonkun huoltajan luona. Toivonkin, että tähän kiinnitetään huomiota. Eihän tämä yhteiskunta pyöri, jos tämä maailman perussolu eli perhe hajotetaan. Tämähän menee kaikki sen jälkeen aivan päin honkia.

Toinen asia, arvoisa ministeri: Kun täällä on vastuuministeri paikalla, niin kysyn teiltä, kun teidän oma puolueenne kannattaa kannabiksen laillistamista, mutta olen saanut tietoa ystäviltäni, jotka tekevät terveydenhuoltoalalla töitä, että nuorten kannabiskokeilut ovat johtaneet valtaviin ongelmiin, psykooseihin sun muihin: milloin teidän puolueenne, te poliisiministerinä otatte tämän asian oikeasti esille ja rupeatte toimimaan niin, että nuorisosaästyy tältä hirveydeltä? [Petri Huru: Olisipa hallituksessa enemmän hoskosia!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kiuru, kaksi minuuttia.

11.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru: Arvoisa puhemies! Tässä minusta on käyty hyvää keskustelua nimenomaan siitä näkökulmasta, miten lasten ja nuorten pahoinvointi näkyy myöskin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Moni teistä nosti esiin lastensuojelun, ja tätä kautta on tärkeätä todeta, että lastensuojelulaki vaatii pikaista korjaamista ja olemme jo siihen ryhtyneet. Niin kuin tässä edustaja Päivi Räsänen nosti ryhmäpuheenvuorossa esiin, kyllä lastensuojelulain kokonaisuudistus ensi kaudella tarvitaan, ja siihen on jo tehty ministeriössä töitä, koska itse koimme myös tässä hallituspohjassa, että näin pitäisi toimia.

Hatkanuoret ovat tämän yhteiskunnan yksi vaiettu salaisuus, ja siitä minusta edustaja Virta jo tuossa aikaisemmin hyvin puhui. Meillä on hyviä kokemuksia siitä, millä tavalla hatkanuorten kanssa pitäisi pystyä toimimaan niin, että heidän ongelmansa otettaisiin tosiasiaa paljon vakavammin. Meidän nykyinen järjestelmä lähtee siitä, että kun sosiaalityöntekijä saa yhden nuoren sijoitettua, niin käytännössä pahimmillaan tämä vastaanotto- paikka saa jopa rahaa siitä, vaikka nuori ei koskaan pysy tässä yksikössä sisällä. Näin sitten syntyy kierre, jossa tuntuu, että kenenkään murheena ei ole se, että nuori on pakosalla, ja tämä on vakava haaste.

Meillä ovat kansalaisjärjestöt tehneet hyvin paljon töitä näiden hatkanuorten kanssa, ja minusta siellä on malleja tuoda sosiaali- ja terveydenhuoltoon ihan oikeiksi menetelmiksi myös tähän nykyjärjestelmään, mutta fakta on se, että hyvin pitkään me elimme tilantees-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

sa, jossa ”so” ja ”te” elivät omaa elämäänsä. Sosiaalityöntekijä on sosiaalipuolen ammatilainen, ja hänellä on hyvin vaikea järjestää näitä terveyspalveluita. Kyllä siinä monesti joutuu kysymään, kumpi oli ennen, muna vai kana, ne terveysongelmat vai sitten sieltä sosiaalipuolelta tulevat ongelmat. Kyllä molempia tarvitaan, ja tällainen moniammatillinen yhteistyö on erityisen tärkeää, kun me katsomme näitä lapsia ja heidän tulevaisuuttaan.

Kuten totesin, meillä on kokonaisuudistus lastensuojelussa ja ministeriössä aloitettu.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Henriksson, kaksi minuuttia.

11.31 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä katu-jengi-ilmiöhän on otettava vakavasti, ja siihen hallitus myös puuttuu. Yhteiskunnan kannalta on parempi — luulen, että me kaikki ymmärrämme, että on parempi — ja tulee myös halvemmaksi, että ehkäistään ongelmien syntymistä ja korjataan jo varhaisessa vaiheessa. Juuri tämän takia meidän pitää panostaa tähän Ankkuri-toimintaan, ja näinhän hallitus on määrätietoisesti tehnyt. On ihmeellistä, että sitä ei ymmärretä, että tulee halvemmaksi panostaa tähän. Tämä ei tietenkään tarkoita, ettei muitakin toimenpiteitä tarvita. Tarvitaan myös muita toimenpiteitä, mutta ei voi ajatella niin, että ennalta ehkäisyllä ei ole mitään väliä — päinvastoin, sillä on suurikin vaikutus, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] ja sen takia moniammatillinen yhteistyö on aivan keskiössä.

Mutta nyt haluaisin myös tuoda esille sen, että oikeusministeriö ja sisäministeriö ovat nyt parhaillaan arvioimassa aselainsäädännön kehittämistä. Laittomiin aseisiin on puututtava tiukoin keinoin, ja tämä työskentely on jo käynnissä.

Sitten tässä on monessa puheenvuorossa nostettu esille jengiytyminen ja sen rankaiseminen. Meillä on jo lainsäädäntö, joka tekee paheksuttavammaksi rikoksen, jos sen tekee rikollisryhmän toiminnassa yhdessä muitten kanssa, eli tämä on jo rangaistuksen yleinen koventamisperuste, ja rikoksen tekeminen osana järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa muodostaa myös rikoksen törkeäksi tekevän perusteen monissa säännöksissä. Mutta itse ajattelen, että on varmasti syytä, että me käydään tiheällä kammalla nyt lävitse meidän rikoslainsäädäntöä myös tältä osin ja katsotaan, onko siellä aukkoja, mitä pitää tilkitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Guzenina.

11.34 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisorikollisuudesta ja katujengirikollisuudesta pitää puhua. Niitä pitää arvioida rehellisesti, niihin pitää puuttua tehokkaasti, ja vaikka hallituspuolueen kansanedustajilla ei ole tapana jakaa kiitosta välilyksymyksistä, niin tämä keskustelu, jota käymme täällä salissa tällä hetkellä, on äärimmäisen tärkeä. Nuorisorikollisuus ja katuväkivalta ovat pelottavia ja yhteiskuntaa rikovia ilmiöitä. Niistä syntyy kierre, josta kärsivät kaikki: lapset, nuoret, aikuiset, vanhukset. Pelko on kammottava koura, sen vallassa ei pitäisi kenenkään joutua elämään.

Tällä vaalikaudella on poliisien resursseja lisätty, ja toki tarvitaan vielä lisää. Itse kaipaisin kovasti esimerkiksi koulupoliisien uutta nousua ja muita vastuullisia, läsnäolollaan lapsille ja nuorille yhteiskunnan lainalaisuuksia opettavia aikuisia etenkin sinne kouluyhteisöihin, koska siellä tavoitetaan kaikki lapset ja nuoret ja sinne pystytään kylvämään näitä hyvän siemeniä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tavio.

11.35 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Olen aiemmin itse rikosjulistin työssä kohdannut näitä ulkomaalaistaustaisia nuoria rikoskierteessä ja rikosjengeissä. Siellä ei oikeasti ole lainkaan rangaistuksen pelkoa. Suomen oikeuspolitiikka on hyvin löysä, huumausainepolitiikan rangaistukset hyvin löysiä, heitä ei huolestuta lainkaan kiinnijäämiset. Siellä on joukossa, kuten perinteisesti SDP:n ja vihervasemmiston puolelta on korostettu, sellaisia polulta harhautuneita nuoria, joita voidaan auttaa näillä toimilla, mutta siellä on joukossa paljon sellaisia kroonisesti rikoksen polulle joutuneita, täysin kotouttamiskelvotonta väkeä. Siksi se juurisyy ei ole se, kuinka paljon on poliiseja tai sosiaalityöntekijöitä — ei se ole juurisyy, se on hoito tähän oireeseen, tähän tautiin. Ongelma on siinä, että Suomi summanmutikassa ottaa lisää ja lisää, jatkuvana virtana tulijoita kulttuureista, joista tänne ei sopeuduta. Tämän pitäisi olla nyt ihan itsestäänselvää, tämä tulisi myöntää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

11.36 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Lindtman sanoi, että nostamalla esiin sen tosiasian tämän nuorisorikollisuusvyöhydän liittymisestä myös huonosti kotoutuneeseen maahanmuuttajaväestönosaan ajetaan jotenkin enemmän kiiluun ihmisiä. [Antti Lindtman: Ei!] Viime vaalien viimeisenä kampanjointi-ilta tuolla Leppävaaran Sellon kulmilla yksi ulkomaalaistaustainen vartija lähestyi, ja minä ajattelin, että nyt varmaan minut heitetään kauemmas kauppakeskuksesta, mutta hän halusikin tulla keskustelemaan. Hänen pääviestinsä oli nimenomaan se — mikä ei ole muuten mitenkään harvinainen — että miksette tee kovempia toimia kotouttamisessa, kovempaa keppiä, jotta tämmöistä ei syntyisi, että täällä laahustaa valtava määrä ulkomaalaistaustaisia nuoria, jotka leimaavat myös hänen lapsensa. [Antti Lindtman: Juuri näin!] Siis huonosti käyttäytyvä vähemmistö leimaa hyvin käyttäytyvän enemmistön, ja siksi ei ole maahanmuuttajien ajamista ongelmiin vaan päinvastoin heidän auttamistaan se, että tiukennetaan kotouttamista, vaaditaan enemmän ja tehdään tepsiviä toimia, joihin voi hakea [Puhemies: Aika!] mallia nyt esimerkiksi Tanskasta tai muista maista. Ruotsi meidän täytyy yhdessä analysoida, koska siellähän on muihin Euroopan maihin nähden epäonnistuttu kaikkien näkökulmasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen.

11.37 **Anu Vehviläinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilastot ja arki kyllä kertovat, että tässä jengi- ja katuväkivallassa, nuorisojengeissä, maahanmuuttajat ovat enemmistönä. Se on fakta, ja se kertoo siitä, että me emme ole tässä kotouttamisessa riittävällä tavalla onnistuneet. Tämä on minusta perusasia, josta meidän kannattaa olla samaa mieltä.

Sitten haluan nostaa esille sen, että kyllä väkivalta, olipa se kantaväestön edustajan, nuoren, lapsen, tekemää, on aivan yhtä paha asia kuin maahanmuuttajalapsen ja -nuorenkin osalta. Ja ajattelen kyllä sillä tavalla, kun olen kuunnellut tätä keskustelua, että kyllä me halutaan viranomaisille paljon yhteistyötä ja hyviä keinoja, ja näin täytyy tehdä, mutta kun on kysymys alaikäisistä lapsista — vaikka 15 vuotta on se rikosoikeudellinen seuraamusikäraja — kyllä vanhemmuus ja se, miten lapsia kasvatetaan suomalaisessa yhteiskunnassa,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

on yksi tärkeä asia, ja tähän tulee kiinnittää huomiota. Pidän oikeana, että täällä nostettiin esille myös tämä Islannin malli, joka on aiemmin ollut tässäkin salissa paljon esillä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

11.38 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorisoalan 40 järjestöä on lähettänyt varmaan kaikille tämänkin salin edustajille vetoomuksen siitä, että keskustelu ja ratkaisuehdotukset kohdistettaisiin nuorten pahoinvoinnin ja syrjäyttämisen juurisyihin eikä yksittäiseen oireeseen. On tärkeää pystyä katsomaan tätä kokonaisuutta, ja meidän on todellakin syytä olla huolissamme koko nuoren sukupolven tilanteesta.

Meidän täytyy asettaa nuoret keskiöön päätöksenteossa, ja nuoret kaipaavat nimenomaan ratkaisuja ja toimia eivätkä populistista kauhistelua. On ihan selvää, että he haluavat vastauksen siihen, sitoutuvatko kaikki täällä salissa, kaikki puolueet tässä salissa, viranomaisten resurssien kasvattamiseen. Tarvitsemme lisää lastensuojelun, oppimisen tuen ja nuorisotyön resursseja sekä lisää resursseja myöskin kolmannen sektorin järjestöille, jotka tekevät vaikkapa nyt nuorisotyötä sekä työtä kriminaalipolitiikan parissa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

11.39 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jengiytymisessä ja nuorten ongelmien ennaltaehkäisyssä keinojen tulee tähdätä todellisen juurisyyn, eriarvoistumiskehityksen, pysäyttämiseen. Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret tarvitsevat tukea, jotta ylisukupolvinen syrjäytymisen kierre voidaan pysäyttää. ”Kriminaalipolitiikka on hätäratkaisu”, tanskalainen kriminologi, professori Sausdal sanoi tänään Helsingin Sanomissa. Hänen mukaansa puhe kovista rangaistuksista jättää varjoon muut Tanskan tekemät toimet, joiden tehosta on tutkimusnäyttöä. Toimivat ja pitkäjänteiset ratkaisut liittyvät perheisiin, koteihin, asuinalueisiin, päiväkoteihin, kouluihin ja työpaikkoihin. Sausdal nostaa esille kaksi seikkaa, joissa Tanska on onnistunut mutta Ruotsi epäonnistunut: sosiaalipolitiikka ja hyvinvointipolitiikka. Ruotsi ei ole panostanut maahanmuuttajien asuinalueisiin ja segregaatioon ehkäisyyn, Tanska on.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Haatainen, kaksi minuuttia.

11.41 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Niinhän se on, että nuori oireilee silloin, kun hän ei voi hyvin. Nuoren tueksi parasta mahdollista lääkettä on se, että koulutusjärjestelmä on toimiva ja että lapsella ja nuorella on näkymä tulevaisuuteen ja hän kokee olevansa hyväksytty siinä yhteisössä, jossa hän elää. Siitä syystä nyt on tehty toimia muun muassa nuorten koulupolun varmistamiseksi, joista kollega Andersson varmasti voi kertoa. Myös oppivelvollisuuden laajentaminen on todella tärkeää maahanmuuttajataustaisille nuorille, päästä kiinni elämään, saada tutkinto ja päästä kiinni siihen työhön, mistä edustaja Kilpi täällä oikein hyvin puhui.

Me olemme vahvistaneet tämän hallituksen aikana jo aiempien hallitusten käynnistämää Ohjaamo-toimintaa. Siihen on lisätty resursseja, ja ne toimivat nyt 70 paikkakunnalla eri puolilla Suomea. Olen käynyt vierailemassa siellä. Siellä on erilaisia nuoria, eritaustaisia nuoria, ja he ovat siellä päässeet kiinni siihen lankaan, miten he voivat nähdä tulevai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

suutensa, päästä opiskelemaan ja sitten työhön. 13 miljoonaa euroa on varattu siihen, että voimme myös vahvistaa näiden Ohjaamoiden, jotka nyt on vakinaistettu, psykososiaalista tukea. Tätä toimintaa pitää nyt jatkaa. Sen lisäksi on kunnissa tapahtuva nuorisotyö. On äärimmäisen tärkeää, että siellä tunnustetaan myös maahanmuuttajataustaisten nuorten tarpeet ja että nuorisotyössä on myös poliisi mukana. Siitä on esimerkiksi Helsingissä ihan hyvää kokemusta, ja sitä pitäisi nyt entisestään vain pystyä vahvistamaan.

Kotoutumislainsäädännöstä kysyttiin. Se on nyt eduskunnan käsissä. Siinä taustalla on eduskunnan hyväksymä kotoutumisselonteko, ja sitä laajennetaan nyt myös työvoiman ulkopuolella oleviin ihmisryhmiin. Erityiskohde on kotona lapsiaan hoitavat äidit, maahanmuuttajataustaiset äidit. Heidän on päästävä irti sieltä kielikoulutukseen, työelämään, jotta he voivat olla osa yhteiskuntaa ja tukea näitä omia kasvavia nuoria entistä paremmin ja pitää kouluun yhteyttä. [Puhemies: Aika! — Mika Niikko: Siinä oli monta projektia taas!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Andersson.

11.43 Opetusministeri Li Andersson: Arvoisa puhemies! On selvää, että me tarvitaan riittävästi tukea vanhemmuuteen, ja itse nostaisin erityisesti esille sen, miten meidän tuki-järjestelmä toimii siinä vaiheessa, kun lapset ovat teini-iässä tai lähestyvät teini-ikää.

Meillä on intensiivistä tukea pikkulapsivaiheessa, mutta se ei seuraa lapsen kasvaessa ainakaan siinä mittakaavassa kuin mitä ehkä vanhempien näkökulmasta olisi tarpeellista. Samalla on kuitenkin syytä myöskin painottaa, miksi me puhumme niin paljon palveluista, kun me keskustelemme tässä salissa. On niin, että koti ei ole turvallinen paikka kaikille lapsille ja nuorille Suomessa. Meillä on paljon lapsia ja nuoria, joille ne turvalliset aikuiset eivät löydy kotoa, vaan ne löytyvät nimenomaan sieltä päiväkodista tai koulusta, ja siksi on niin tärkeää, että myöskin näihin palveluihin panostetaan riittävästi. Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat aivan keskiössä, kun me puhumme ennaltaehkäisystä. Siinä ei mitkään hokuspokkustemput auta, vaan se, että siihen perustyöhön, siihen arkiseen työhön, mitä päiväkodeissa ja kouluissa tehdään joka ikinen päivä, on riittävät resurssit, koska ne ammattilaiset kohtaavat lapset ja nuoret joka päivä, vastaavat heidän kysymyksiinsä, tukevat heidän kasvuaan.

Erityisesti jatkossa minun mielestäni huomio tulee kiinnittää oppimisen tuen kokonaisuudistukseen ja sen riittävään resursointiin. Mitä tulee tämän kauden aikana tehtyihin uudistuksiin, niin haluan erityisesti nostaa esille kaksi:

Oppivelvollisuuden laajentamisen, mihin ministeri Haatainenkin viittasi. Silloin me käytiin täällä salissa monta keskustelua, joissa minä vastasin teille, erityisesti niille, jotka kritisoivat sitä uudistusta, että missä niiden alaikäisten nuorten sitten pitäisi olla, jos ei koulussa ja oppilaitoksissa sen palvelujärjestelmän puitteissa, jossa heidän nyt jatkossa tämän oppivelvollisuus uudistuksen myötä pitää olla.

Sen lisäksi ollaan nyt käynnistetty ja vakinaistettu tämä sitouttava kouluyhteisötyön malli, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä ja puuttua koulupoissaoloihin jo perusopetuksen vaiheessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinäluoma.

11.45 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten väkivaltainen käyttäytyminen ja jengirikollisuus ovat vakavia ilmiöitä, joihin meidän täytyy

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

puuttua nopeasti ja päättäväisesti. Me SDP:ssä keskitymme keinoihin — ratkaisukeinoihin. Tarvitsemme sekä kovia että pehmeitä keinoja. Kovat toimet kohdistetaan sinne jengirikollisuuden ytimeen: aikuisiin, jotka käyttävät nuorten ongelmia hyväkseen. Pehmeillä keinoilla ehkäistään nuorten ajautumista jengien toimintaan.

Tarvitaan siis sekä—että, ei joko—tai. Ja sen takia olenkin samaa mieltä ryhmänjohtaja Mykkäsen kanssa, että tarvitsemme myös panostuksia kotoutumiseen ja varsinkin suomen kielen tai ruotsin kielen oppimiseen, koska kyllä se kielitaito on avain tähän kotoutumiseen laajasti ottaen. Tarvitsemme kaikkia niitä keinoja, joilla olemme tähän asti ennaltaehkäisseet asuinalueiden eriytymistä ja nuorten pahoinvointia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

11.46 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa toteutetaan joka ikinen päivä niitä teidän toimianne, joita täällä hehkutatte. Niihin on syydetty rahaa joka vuosi aiempaa enemmän. Onko se auttanut? Ei. [Veronika Honkasalo: On!] Suomessa on koettu terrori-isku, on maahanmuuttajataustaisten tekemiä järkyttäviä raiskausvyyhtejä, kuten Oulussa neljä vuotta sitten, ja nyt keskustelemme jälleen yhdestä ongelmasta: katurikollisuudesta ja jengiytymisestä. Eivät tässä mitkään iltapäiväkerhot ja harrastuskuut auta eikä oikeasti mikään muukaan paitsi maahanmuuttopolitiikan kiristäminen, jotta nimenomaan haitallisen maahanmuuton määrä ei enää hallitsemattomasti kasva. [Mika Niikko: Vaikea tunnustaa tätä tosiasiaa! — Pia Lohikosken välihuuto] Vai haluatteko te ihan oikeasti pitää maamme rajat auki väelle, jolla ei ole minkäänlaista haluakaan kotoutua tai kunnioittaa vastaanottajamaata? Siitähän tässä on kyse. Me voimme lisätä kotouttamista, poliisien määrää, kirittää rangaistuksia, mutta jos rajan yli tulee yhä enemmän nimenomaan sopeutumishaluttomia ihmisiä, silloin Ruotsin tie on täysin varma.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Keto-Huovinen.

11.48 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ampuma-aseet kytkeytyvät huolestuttavalla tavalla jengikulttuuriin. Vantaalla tapahtuneessa jengien yhteenotossa ammutut laukaukset osuivat muun muassa läheisiin taloihin ja päiväkotiiin. On vain ajan kysymys, milloin myös sivulliset kärsivät.

Tein jo vuonna 2020 lakialoitteen laittomien ampuma-aseiden rangaistusten kiristämiseksi, niin että jos henkilöllä on laitton ampuma-ase julkisella paikalla tai julkisella paikalla olevassa kulkuneuvossa, se olisi aina törkeä ampuma-aserikos, josta seuraamus olisi vankeutta. Tämän aloitteen allekirjoitti yli sata kansanedustajaa tässä salissa. Myös te, ministeri Mikkonen, olette sittemmin julkisuudessa puhunut ampuma-aselainsäädännön kiristämisestä. Ministeri Henriksson, totesittekin jo täällä, että oikeusministeriö ja sisäministeriö selvittävät ampuma-aselainsäädäntöä, joten kysyn: milloin tämä selvitys on aloitettu, ja milloin se mahdollisesti valmistuu, ja ehtiikö mahdollinen lainsäädännön kiristäminen tulla vielä tällä kaudella?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ovaska.

11.49 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin kuin täällä on todettu, me tarvitsemme todellakin niitä kovia keinoja ja niitä pehmeitä keinoja. Pitää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

myöskin tunnistaa tämä ongelma, ja se on ehkä nyt varmaan tässä salissa yhdessä jaettu. Puhumme maahanmuuttopolitiikasta, ja siihen pitää keskittyä, mutta sitten on tämä toinen puoli: Erityisesti Tampereella minua huolestuttavat ne 10—15-vuotiaat lapset, jotka pyörivät näissä erilaisissa porukoissa. Kaikki eivät ole maahanmuuttotoustaustaisia — ihan Tampereella syntyneitä, tamperelaisia nuoria ja lapsia, jotka eksyvät näille urille niin, että seuraavat sivussa, eivät ole niitä ydintekijöitä mutta vähitellen ovat mukana siinä porukassa. Erityisesti koronan aikaan tämä nyt on lisääntynyt. Eli tarvitaan myös toimia koulussa, kodin ja perheen yhteistyötä, pienryhmiä, erityisopetusta, ohjausta ja aikuisia.

Arvoisa oppositio, tämä on tärkeä ja vakava aihe, mutta olisin toivonut, että me tänäänkin pystyttäisiin keskittymään ennemminkin tuohon sähkökysymykseen eikä istutettaisiin ministereitä täällä. Se on suurin ongelma, joka pitäisi nyt nopeasti ratkaista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Olisiko aika ollut tehdä aikaisemmin? — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

11.50 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hienoa, että täällä kerrankin laajasti puhutaan pääkaupunkiseudun nuorista. On kuitenkin hämmästyttävää, että itse asiassa kokoomus, joka on johtanut useita pääkaupunkiseudun kaupunkeja jo pitkään, lähes aina, on laiminlyönyt useita palveluita: Varhaiskasvatukselle ei ole riittävästi resursseja, lapset eivät saa tukea ajoissa, perhepalveluita on heikennetty jo vuosia. [Sari Sarkomaa välihuuto] Nämä osittain myös johtavat tähän tilanteeseen, josta tänään keskustelemme.

Kysyisinkin hallitukselta: ollaanko sote-mallin lisärahoituksen yhteydessä korjaamassa esimerkiksi yliopistosairaaloiden rahoitusvajetta? Meidän sote-järjestelmä, yliopistosairaalat myös osaltaan, vastaa siitä, että pahimmin oireilevat nuoret saavat ajoissa tukea ongelmiinsa.

Puhemies Matti Vanhanen: Sitten ministeri Honkonen, ja hänen jälkeensä ministeri Mikkonen, kaksi minuuttia molemmat.

11.51 Tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen: Arvoisa herra puhemies! Todellakin jengirikollisuuden kasvu, sekä maahanmuuttaja- että kantasuomalaistaustaisten nuorten liittyminen näihin väkivaltaisesti toimiviin ja rikollisiin jengeihin, on vakava ongelma, ja siihen pitää tarttua, ja hallitus on siihen tarttunut. Ruotsin tielle ei Suomi missään nimessä voi tässä ajautua.

Meidän pitää muistaa, että silloin kun me puhumme alaikäisistä nuorista, siis 12-vuotiaista ja jopa nuoremmista lapsista, silloin kun lapsi ajautuu tällaisiin jengeihin, tällaista väkivaltaista käytöstä ihaileviin porukoihin, niin silloin on lapsen ja nuoren elämässä täytynyt todella monen asian mennä pieleen. Silloin on pula turvallisista aikuisista, silloin on puute moraalisesti oikeista roolimalleista ja esikuvista, silloin on puute rajoista. Näitä rajoja lapset ja nuoret nimenomaan tarvitsevat. Nuorisotyön avulla niitä voidaan lapsille tuoda, jos muuten on pula ja puute turvallisista aikuisista.

Nyt on tuotu koulunuorisotyötä, joka on tapa ja hyvä keino saavuttaa koko ikäluokka ja kovasti kuormittuneiden opettajien lisäksi tuoda kasvatustyön ammattilaisia kouluihin. Se

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

on yksi keskeinen malli, ja uskon myös, että sillä voidaan saavuttaa lisää vaikuttavuutta tulevaisuudessa. Lisäksi ovat nämä Ankkuri-toiminnot ynnä muut, jotka ovat jo käytössä.

Nostan esille myös sen, että on sanottu, että 20-vuotias nuori mies, joka on vailla työtä, on suurin turvallisuusriski yhteiskunnalle, ja kyllä se, että nuorilla, varsinkin täysi-ikäisillä nuorilla, on mahdollisuus päästä töihin ja tulla osalliseksi tähän yhteiskuntaan työn kautta, on aivan keskeinen osa tämän ratkaisua. Tämä koskettaa sekä maahanmuuttajataustaisia että kantasuomalaisia nuoria, ennen kaikkea nuoria miehiä. Meidän pitää huolehtia siitä, että myös meidän koulutusjärjestelmässä poikien heikommat oppimistulokset entistä paremmin huomioidaan ja saadaan kaikille työtä toimeentulon lisäksi. Aina on oltava kannattavampaa ottaa vastaan työtä toimeentulon sijaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Mikkonen.

11.53 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Aivan kuten täällä on tullut monissa puheenvuoroissa esiin, niin meidän täytyy muistaa, että tässä on nyt monia ilmiöitä samanaikaisesti. Sen takia on tärkeää puuttua näihin jengeihin ja huolehtia, että poliisi pystyy siellä ottamaan kiinni rikolliset, pystytään nopeasti myös suorittamaan oikeudenkäynnit niin, että saadaan rangaistukset annettua ja saamme nämä ihmiset pois kadulta ja vankilaan, niin kuin nyt poliisi on pystynyt tekemään.

Toisaalta meillä on näitä nuorten katuryöstöjä, joka on nyt tämmöinen uusi ilmiö ollut, varsinkin tänä syksynä. Siinä lastensuojeluhatkassa olevat nuoret ovat ennen kaikkea olleet tekijöitä, ja sen takia minusta lastensuojelussa, mikä tässä on myös noussut esiin, on tärkeää varmistaa, että siellä on keinoja, siellä on resursseja, ja että nuoret myös pääsevät lastensuojelun piiriin mahdollisimman nopeasti. Valitettavasti, kun olen itse puhunut kadulla olevien nuorien kanssa, he kertovat, että vaikka heistä on tehty lastensuojeluilmoituksia, vaikka he itse ovat pyytäneet toimenpiteitä, niin he eivät ole päässeet näiden palvelujen piiriin. Siitä meidän täytyy huolehtia, että näin on.

Aselainsäädännöstä kysyttiin. Siitä on todella selvitys käynnissä. Tiedämme kaikki, että tämän hallituksen aikana uusia esityksiä emme pysty tuomaan, mutta se valmistuu niin, että seuraava hallitus pystyy sitten heti tekemään muutoksia, jos halu on.

Ruotsin tiestä puhuttaessa on hyvä muistaa se, minkä edustaja Lohikoski toi tässä myös hyvin esiin, mitä Tanskassakin on huomattu — ja kun itse tapasin Ruotsin poliisiylikomentaja Anders Thornbergia, niin hän korosti sitä — että me olemme Suomessa eri tilanteessa muun muassa sen osalta, että me olemme pystyneet huolehtimaan siitä, että meidän asuinalueet ovat moninaisia. Tämä on se suuri vahvuus. Sitten meidän täytyy huolehtia niistä palveluista nimenomaisesti, mitä täällä nostettiin esiin, varhaisesta puuttumisesta. Meillä on paljon keinoja, ja me olemme niitä myös edistäneet, jotta me emme ole siellä Ruotsin tiellä, koska totta kai me kaikki haluamme huolehtia siitä, että väkivaltaisuus vähenee, että me pääsemme näistä katujengeistä irti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Piritta.

11.55 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itselleni tässä politiikassa vaikeinta ja ärsyttävintä on se, että monimutkaisista ja monitahoisista asioista halutaan tehdä yksinkertaisia ja yksioikoisia. Tätä keskustelua on ollut ajoittain vaikea kuunnella, ja oikeiston linja on kuulostanut hyvin mustavalkoiselta ja hyvin yksinkertaistavalta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Tämän kokonaisuuden ratkaisemiseksi tarvitaan erityisesti ennaltaehkäisevää ja varhaista puuttumista. Taikatemppuja tässä ei ole.

Kokoomuksen ryhmäpuheenvuorossa pyydettiin huomioimaan kielen ja osallisuuden ja työnteon huomioiminen. Edustaja Orpo pyysikin lukemaan tämän puheen, kun kuulosti siltä, että sitä ei ole kuunneltu. Kyllä me olemme kuunnelleet. Mutta toivottavasti myös kokoomus on lukenut esimerkiksi eduskunnassa käsittelyssä olevan kotoutumislainsäädännön, joka antaa nimenomaan entistä laajemmille ryhmille kotoutumispalvelut — ja kyllä, juuri näihin asioihin hallituskin on tarttunut. Arvoisa ministeri: onko totta, että tämä hallitus ei ole tehnyt mitään torjuakseen lasten ja nuorten väkivaltaista käyttäytymistä?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Antikainen.

11.57 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään puhuttu rikoksilla oireilusta. Tällainen rikollisuuden värittäminen vaaleanpunaisella on erittäin vakava asia. Sanottakoon se nyt suoraan: rikoksilla oireilua ei ole olemassa eikä sellaiselle saa antaa mitään siimaa. Kyse on laista ja sen noudattamisesta, ja rangaistusten tulee olla tämän mukaiset.

Kun puhutaan jengien jäsenistä, niin tutkimusten mukaan jopa 95 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia, ja silloin on selvää, että vika on maahanmuuttopolitiikassa. Tässäkään ei auta kotouttaminen tai pään silittely, vaan rajat asettava maahanmuuttopolitiikka. Itseleni on jo hoitajaopinnoissa opetettu, ettei ihminen ole objekti, vaan hän on subjekti. Kotouttaminen ei auta, jos henkilö ei itse halua kotoutua, ja kaikki on lopulta kiinni henkilöstä itsestään. Toivon todella, että ottaisitte nyt vihdoin ja viimein tämän asian vakavasti. Entinen sisäministeri Maria Ohisalo vielä kaksi vuotta sitten kielsi tämän koko jengiytymisen olemassaolon, mutta tietenkin on nyt hienoa, [Puhemies: Aika!] että te olette sentään heränneet. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän huomioimaan sen, että ei pidä leimata kaikkia maahanmuuttajia sellaisiksi, että he eivät halua kotoutua. [Jani Mäkelä: Kuka on leimannut?] — Äskeisessä puheenvuorossa. [Jani Mäkelä: Ei mennyt näin! — Välihuutoja perussuomalaisen ryhmästä] — Edustaja Kilpi.

11.58 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hatkanuoret ei ole vaiettu salaisuus, kuten ministeri Kiuru tuossa aiemmin sanoi, vaan ongelma, jolta korvat on suljettu, ja tällainen samanlainen systemaattinen korvien sulkeminen jatkuu tässäkin keskustelussa ja ongelmatiikassa. [Jani Mäkelä: Puhemieheltä poliittinen veto!]

Kuten puheessani sanoin, kyse on myös laajemmasta ongelmasta lasten ja nuorten keskuudessa, ja vaikuttaa kyllä vahvasti siltä, että tätä ei haluta kuulla. Edustaja Ovaska kyllä yritti mutta veti aika lahjakkaasti maton itseltään alta. Tämä on vakava ongelma, ja sen takia kokoomus on tässä mukana, kertomassa jälleen kerran teille, mikä se ongelma on ja mitä sille pitää tehdä. Te täällä kerrotte samoista asioista kuin me, mutta teot ovat jääneet tekemättä. Eikä täällä kukaan vähättele sitä Ankkuri-toimintaa eikä ennaltaestävää toimintaa. Kyse on siitä, että näitä asioita tarjotaan aina joka asiaan ratkaisuksi. [Puhemies koputtaa]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Minulla olisi ehdotus: Mitenkä olisi, jos kehitettäisiin yhdessä Suomi-malli, [Puhemies: Aika!] minkä kaikki muut Pohjoismaat ottavat ja kopioivat? Olisiko siinä mitään järkeä? [Veronika Honkasalo: On olemassa jo! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ja hyvin toimii!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

12.00 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todella oikein, että keskustelemme täällä jengirikollisuudesta ja se nostetaan näin isoon keskusteluun, mutta tässä välikysymyskeskustelussa on helppo äityä oppikirjaesimerkiksi siitä, miten monitahoista ongelmaa pyritään ratkaisemaan hyvin yksinkertaisin keinoin, kun mitään yksinkertaisia keinoja ei ole olemassa. Tarvitaan todella iso paletti toimia, jotka koskettavat kaikkia suomalaisia nuoria.

Kysymys ei ole siis pelkästään rangaistusten koventamisesta, pelotteista, vaikka sitäkin tarvitaan. Toimivat ja pitkäjänteiset ratkaisut liittyvät perheisiin, koteihin, asuinalueisiin, päiväkoteihin, työpaikkoihin ja kouluihin, ja teot nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi vaativat monen sektorin yhteistyötä, ja melko mittava summa nuoriin satsataan jo nyt. Kysynkin hallitukselta: mitä tällä hallituskaudella on tehty sen hyväksi, että nämä toimet hyvinvoinnin varmistamiseksi olisivat mahdollisimman järkevästi kohdistettuja ja koordinoituja, koska tämä rahoitus on aika pirstaleisesti hajallaan esimerkiksi eri ministeriöiden kesken?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Mikkonen voi nyt vastata, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan.

12.01 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Tässä edellä monet ministerit kertoivat omilta hallinnonaloiltaan, mitä toimia siellä on jo tehty nimenomaan liittyen esimerkiksi lasten ja nuorten palveluihin. Mutta on ihan totta se, että meillä ovat myös aika hajallaan nämä eri toimenpiteet, ja sen takia itse asiassa oikeusministeriöön on juuri perustettu tällainen koordinoiva ryhmä, jotta meillä on tästä kokonaisuudesta entistä parempi käsitys.

Ehkä on hyvä muistuttaa tässä, kun tämä Ankkuri-toiminta on paljon noussut esiin: siis tällä hallituskaudella Ankkuri-toiminta laajennettiin nyt kaikkialle Suomeen. Aiemmin sitä oli vain osassa maassa, ja kuten täällä on tullut monta kertaa esille, niin se on hyvin vaikuttavaa toimintaa, ja nyt kun me saamme sen ympäri Suomeen, niin uskon, että se on yksi konkreettinen keino, millä me pystymme entistä paremmin varhain puuttumaan.

Täällä on paljon nostettu esiin myös perheiden roolia. Se on äärimmäisen tärkeää erityisesti, kun puhumme alaikäisistä ja puhumme näistä alle 15-vuotiaista, joilla nimenomaan nämä väkivallanteot ovat lisääntyneet. Perheiden saama tuki on tärkeää, ja myös se on se, mihin on panostettu — myös se, että perheet otetaan mukaan. Esimerkiksi tässä Ankkuri-toiminnassahan ollaan yhteydessä myös perheisiin, ja se viesti menee selkeästi sinne, ja se perhe... Mietitään myös, mitä tukia, tukitoimia ne perheet tarvitsevat, koska usein, kuten tässä on tullut esiin, nämä nuoret ovat varsin rikkonaisista perheistä ja perheissä voisi olla paljon niitä ongelmia. Siellä ei välttämättä saa sitä tukea, mitä tarvitsee, ja siksi on tärkeää katsoa tätä asiaa kokonaisvaltaisesti.

Mutta haluan korostaa vielä sitä, että niin kuin tässä on tullut esiin, niin paljon toimia on tehty: on tehty siellä ennalta ehkäisevässä puolessa, on tehty ennalta estävässä puolessa, on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

tehty itse poliisin toimintaan niin, että rikolliset saadaan kiinni, pystytään puuttumaan, ja myös siellä oikeusprosessien puolella, jotta nämä prosessit ovat nopeita ja pystymme [Puhemies koputtaa] tekemään rangaistuksia. Tätä kaikkea tulee jatkaa. Katson, että tämä on meidän yhteinen haasteemme, [Puhemies: Aika!] ja sitä työtä, mitä tämä hallitus on nyt vahvasti aloittanut, tulee jatkaa ja vahvistaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Rydman, olkaa hyvä.

12.03 Wille Rydman wr: Arvoisa herra puhemies! Olennaistahan tässä on se, että kun me katsomme länsieurooppalaista tai eurooppalaista kehitystä ylipäättäänkin laajemmin, niin mitä laajempi tietyiltä kulttuurialueilta suuntautuva maahanmuutto maahan on päätyntä, sitä isompia ongelmia on tullut, koska valitettavasti vain näyttää olevan niin, että kun tietyiltä alueilta tuleva muuttovolyymi on riittävän iso, niin täysin riippumatta siitä, minkälaisia kotouttamistoimenpiteitä tehdään, ongelmia syntyy. Tämä on huomionarvoista erityisesti sen johdosta, että itse asiassa eri Euroopan maissa on päädytty hyvin erityyppisiin kotouttamisratkaisuihin. On yritetty assimiloida, on yritetty tehdä erilaisia monikulttuurisuusharjoituksia, on ollut vaikka minkälaisia, mutta siitä huolimatta lopputulokset ovat jotakuinkin aina samanlaisia, ainakin samat ilmiöt toistuvat maasta toiseen. Ja tästä loogisena johtopäätöksenä luonnollisestikin pitäisi olla, että selvästikään kotouttamistoimenpiteillä tai -resursseilla ei saavuteta haluttuja tuloksia silloin, kun itse muuton volyymi on liian iso.

Ylipäättäänkin jos ajatellaan maahanmuuttopolitiikkaa, niin kyllä se vain taitaa olla niin, että koulutettu ja kielitaitoinen ihminen, tuli hän sitten mistä päin maailmaa tahansa, sopeutuu kyllä oikein hyvin, ja vähemmänkin koulutettu ja kielitaidottomampi henkilö, joka tulee kohtalaisen läheiseltä kulttuurialueelta, sopeutuu kyllä vallan hyvin. Mutta sitten jos kulttuurinen etäisyys on hyvin laaja, koulutustaso on matala ja kaiken lisäksi muuton määrä on niin suuri, että luonnollisen kotoutumisen kautta kotoutumista ei tapahdu, niin silloin käytännössä tapahtuu niin, että muuttajaryhmät enemmän tai vähemmän kääntyvät sisään-päin eivätkä integroidu siihen ympäröivään yhteiskuntaan, vaikka se yhteiskunta merkittäviäkin resursseja käyttäisi yritykseensä kotouttaa tällaista henkilöä osaksi yhteiskuntaa.

Tässä kokonaisuudessa onkin rehellistä myöntää, että kotouttamisen resurssit tosiasiallisesti ovat joka tapauksessa rajallisia. Ja kun kuitenkin aivan keskeistä yhteiskunnan kasvassa pysymiselle on se, että muuttajat tulevat myöskin osaksi yhteiskuntaa, niin jos haluamme, että muuttajat todellakin kotoutuvat, niin se on ratkaistava siten, että senkaltaisen maahanmuuton, jonka on osoitettu valitettavasti tuottavan näitä kotoutumisongelmia, määrää myöskin rajataan. Tämä ei tietysti toki tarkoita sitä, etteikö olisi myöskin paljon positiivista maahanmuuttoa: Euroopan sisällä tapahtuva maahanmuutto tai esimerkiksi, sano taanko, Kaukoidästä tuleva maahanmuutto on osoittanut kyllä voimansa myöskin työvoimaan liittyvissä ongelmallisissa kysymyksissä. Mutta meidän on vaan tunnustettava se, että kulttuuriset erot joskus ovat problemaattisen suuria.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Matias, poissa. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

12.06 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Muutama kommentti ensin täällä kuultuihin puheenvuoroihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Täällä edustaja Ovaska penäsi, ettei pitäisi tänään puhua laisinkaan tästä asiasta vaan pitäisi puhua sähkön hinnasta, mutta on kyllä hämmästyttäviä lausuntoja tämäntyypiset. Itse asiassa sähkön hinnasta olisi pitänyt puhua jo paljon, paljon aikaisemmin ja niin myöskin tästä jengiväkivallasta. Pidin tätä kommenttia kyllä kummallisena.

Täällä edustaja Rantanen, Piritta puolestaan totesi, että oikealta tuleva kommentointi ja puheenvuorot kuulostavat kovin yksioikoisilta keinojensa suhteen, mutta täytyy kyllä sanoa vastaan, että vasemman laidan puheet ovat kyllä olleet tänään erittäin, erittäin sinisilmäisiä ja naiiveja, ja se on yksi syy, miksi me olemme tänään tässä tilanteessa ja puhumassa tästä asiasta.

Sitten totean vielä: Täällä keskustan edustaja Könttä omassa puheenvuorossaan, keskustan ryhmäpuheenvuorossa, penäsi laittomasti maassa olevien palautusten perään — siis keskusta, joka on juuri ollut täällä latomassa hallituksen esityksen laittomasti maassa olevien terveydenhuollon laajentamisesta, ja nyt sitten kehdataan tulla tänne sanomaan, että kyllä pitäisi palauttaa. Ette te ole palauttaneet. Ilmeisesti vihervasemmisto on syönyt ne Kärnän alkukaudella huutamat jalkapannatkin poikki jo ennen kuin niitä on saatu kenenkään jalkaan.

Erikoisia.

Arvoisa puhemies! Totean kyllä sen, että mielestäni sisäministeri on epäonnistunut pahasti omassa tehtävässään tässä tilanteessa, jossa me nyt olemme. Tässä olisi kyllä ollut aikaa tehdä monenlaisia toimia, ennen kuin tämä koko ongelma räjähtää silmille, ja kyllä se on niin, että jos te, ministeri Mikkonen, vastaatte tämän maan sisäisestä turvallisuudesta ja se on järkkynyt, niin kyllähän teidän pitää siitä kantaa vastuu — ei niin, että tänne tullaan syyttämään perussuomalaisia, että kun viime kaudella sitä ja viime kaudella tätä. Te tunnutte jättävän aina, kun on vasemmistohallitus, niin jumalattoman velkavuoren tähän maahan, että aina joudutaan leikkaamaan, mutta nyt on tietysti syytä katsoa, että jatkossa sisäinen turvallisuus nostetaan siihen kohtaan, mihin se kuuluukin. Se on yhteiskunnan peruspilari, ja siihen ei sovi kyllä säästöillä puuttua. [Jukka Gustafsson: Ministeri on tehnyt erinomaista työtä! Ettekö kuunnellut?]

Arvoisa puhemies! — Ministeri on tehnyt sellaista työtä, ettei hän ole puuttunut laisinkaan näihin juurisyyhin. — Täällä on esitelty erilaisia pehmeitä keinoja, harrastuksia, koulua, lastensuojelua. Nämäkin ovat tärkeitä asioita, ja Ankkuri-toiminta myös, mutta kun nyt tässä kohtaa tarvitaan muutakin toimintaa. Itse asiassa Juhani Vuorisalo, Helsingin poliisin tutkinnanjohtaja, joka tätä jengirikosvyyhtiä tutki, totesi, että olisiko aika kokeilla jotakin muuta, kuten myös liittyen kotoutumiseen.

Kuten tuossa omassa puheenvuorossani totesin, niin kotoutumislain uudistuksessa, joka tänne nyt tuotiin, ei ole minkäännäköistä velvoittavuutta. Siellä ei ole kytketty naisia niin, että heidän on velvollisuus käydä kielikoulutuksessa. Siellä ei ole kytketty kielikoulutusta niin, että suomen kieli on opittava. Toinen asia, mitä meillä kouluissa on: meillä pannaan ensi vuonna yli 20 miljoonaa euroa omankielisen opetuksen antamiseen. Ei meillä pitäisi olla sellaista tilannetta, että meillä on sellaista oppiainetta kuin ”suomi toisena kielenä”. Meillä pitäisi olla suomi ensimmäisenä kielenä ja ainoana kielenä, jotta se saataisiin toimimaan. [Pia Lohikosken välihuuto]

Arvoisa puhemies! Palautukset tällä hallituskaudella ovat romahtaneet, rikosperusteiset karkotukset eivät toimi. Jotain näille asioille on kyettävä tekemään sen lisäksi, että me tarvitsemme totta kai poliisin resursseja, poliisin toimivaltuuksia. Me tarvitsemme erityisesti tiedonvaihdon helpottamista eri viranomaisten ohella. Me tarvitsemme myöskin lastensuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

jelulain kokonaisuudistuksen. Ja me tarvitsemme erityisesti muutoksia harjoitettuun maahanmuuttopolitiikkaan, jossa maahanmuuton määrä ja laatu näyttävät ylittävän suomalaisen yhteiskunnan kykenevyyden ottaa vastaan enempää, ja tämä nyt on vaan fakta. Toinen asia on se, että kyllä kriminaalipolitiikkaa meidän täytyy pystyä koventamaan, meidän rangaistuksia, näissä rikoksissa ja samoin ottamaan mallia Tanskasta muun muassa sen osalta, että poliisille tulee laajemmat oikeudet koettaa löytää laittomia aseita ihmisiltä [Puhemies koputtaa] niin kaduilla kuin kouluissa. [Pia Lohikosken välihuuto — Puhemies huomauttaa ajasta] Näillä on mentävä.

Arvoisa puhemies! Sen verran vielä totean, että viime viikolla myös presidentti Niinistö oli erittäin huolissaan siitä, [Puhemies: Kiitoksia!] että meidän lainsäädäntömme on löpömpi kuin muissa Pohjoismaissa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

12.12 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee työperäistä maahanmuuttoa monille aloille, ja sen takia on todella tärkeää, että me puhumme myös maahanmuuton ongelmista. Nimittäin asiantuntijoiden mukaan yli 90 prosenttia katujengien jäsenistä on maahanmuuttajataustaisia.

Täällä edustaja Mykkänen kertoi aiemmin kokemuksestaan leppävaaralaisessa kauppa-keskuksessa, jossa vartija tuli häneltä pyytämään selkeämpiä, vaativampia toimia maahanmuuttajille kotouttamisen suhteen. Mutta meillä on täällä aiemmin tänä vuonna ollut kotouttamiselonteko hallituksen tekemänä käsittelyssä, ja kun sitä käy läpi, siellä on kyllä vain oikeuksia ja velvoitteita yhteiskunnalle asetettuna, ei maahanmuuttajille itselleen. Siellä ei ole mitään velvollisuuksia maahanmuuttajille, ja kuitenkin me olemme tässä tilanteessa. Maahanmuuttajan on opittava kieli, on tehtävä töitä tai opiskeltava, on opittava yhteiskunnan säännöt ja se, että mitkään väkivallan muodot eivät ole hyväksyttäviä.

Arvoisa puhemies! Täällä on useaan otteeseen otettu esiin Tanskan käytännöt. Sekä Tanskassa että Ruotsissa, molemmissa, oli parlamenttivaalit tänä syksynä, ja ainoastaan Ruotsissa tämä katurikollisuus oli teemana, koska Tanskassa sitä ei enää pidetty keskeisenä teemana. Tanska on puuttunut näihin asioihin jo 20 vuotta sitten kriminaalipolitiikalla, sosiaalipolitiikalla ja asuntopolitiikalla. Siinä missä Ruotsissa kuolemaan johtaneita ammuskeluja on ollut 60 tähän syksyyn mennessä, niin Tanskassa niitä on ollut vain muutama tänä vuonna, ja tämä on juuri sen ansiota, että siellä on puututtu myös kovin keinoin tähän katujengirikollisuuteen hyvissä ajoin.

Arvoisa puhemies! Täällä on aiemmin todettu, että kokoomuksen kansanedustaja Keto-Huovinen on tehnyt aloitteen ampuma-aseen kuljettamiseen julkisella paikalla liittyvän rangaistuksen koventamisesta, ja me muutkin kokoomuksessa olemme tähän yhtyneet. Tähän mennessähän ampuma-aseen kuljettamisesta julkisella paikalla on voinut saada vain sakot, mutta me haluaisimme, että siitä seuraisi vankeusrangaistus, neljä kuukautta — neljä vuotta vankeusrangaistusta. Ja ylipäätään rikoksen koventamisperusteeksi on otettava jengien välienselvittely ja jengirikollisuuteen kuuluminen.

Arvoisa puhemies! Kokoomus on esittänyt jo aiemmin tänä vuonna, helmikuussa, pake-tin, jossa on kymmenen keinoa, pehmeitä keinoja ja vähän kovempiakin keinoja, millä tavalla tähän jengirikollisuuteen tulee puuttua. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että hallituksen vastaus ja ehdotukset ovat mitänsanomattomia, ympäripyöreitä ja kapulakielisiä. Toivotavasti seuraava hallitus on tehokkaampi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

12.15 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Niin kuin aikaisemmin puheenvuorossani totesin, on hyvä, että näitä esityksiä nyt tuodaan, koska tähän tekee erittäin hyvää pohjaa myös tulevalle hallitukselle. Täällä ovat puolueet aika lailla, lähestulkoon yksimielisiä olleet siitä, mitä keinoja tarvitaan. Tarvitaan sekä pehmeitä että kovia keinoja. Mutta emme voi laittaa tätä ongelmaa ikään kuin yhteen muottiin ja pyrkiä vain sillä tavalla ratkaisemaan, vaan tämä saa todella monenlaisia piirteitä: meillä on maahanmuuttajataustaisia jengejä ja rikollisuutta ja sitten myöskin ihan sitä niin sanottua kotikutoista, johon meidän lapset ja nuoret helposti ajautuvat mukaan. Näihin me tarvitsemme ratkaisuja.

Ehkä sieltä pehmeältä puolelta nostaisin ennalta ehkäisevän työn, mikä koskettaa nuorisotyötä ja kotien ja koulujen välistä yhteistyötä. Meidän pitää pystyä lisäämään kouluihin opetustunteja, pienentämään ryhmäkokoja. Meidän pitää pystyä tarjoamaan entistä enemmän pienryhmäopetusta, koulunkäynninohjaajia ja samalla sitten sitä sosiaalista tukea, jota kouluissa tarjotaan lapsille ja nuorille.

Myös kasvatustavastuu, kotien vastuu, on asia, jota meidän pitää korostaa entistä voimakkaammin. Moni vanhempi ei tiedä, mitä heidän lapsensa tuolla ilta- tai yöelämässä kaupungilla touhuavat. Meilläkin Tampereella 10–15-vuotiaita lapsia lähtee mukaan erilaisiin porukoihin, ovat siinä liepeillä, eivät ehkä itse tekemässä niitä pahimpia tekoja, mutta kuitenkin siinä pikkuhiljaa oppivat siihen kulttuuriin, ja kun siinä kynnys madaltuu, niin helposti joutuu rikollisille teille. Meidän pitää lapsillemme ja nuorillemme kertoa ja muistuttaa, miten vakavasta asiasta on kyse. Ja vaikka rikosoikeudellinen vastuu on tietyllä ikäräjällä, niin silti rikos on rikos, josta myöskin on aina seuraamuksia. Tämä meidän pitää jokaisen omalla kasvatustavustallamme ottaa huomioon. Tietysti lainsäädännöllä ei kaikkea pysty ratkaisemaan, vaan on myös ne keinot, mitä siellä kunnissa, kaupungeissa, kouluissa ja kodeissa tehdään.

No sitten on tämä maahanmuuttajataustaisten osuus, mikä on järkyttävän suuri. Kun poliisien kanssa olen nyt soitellut viime päivien aikana ja kysellyt heiltä näitä tarkempia tietoja, niin he kyllä sanovat, että se näkyy joka paikassa. Se näkyy myös ihan siinä arjessa, kun he kentällä tekevät työtä. Me emme ole pystyneet näihin ongelmiin pureutumaan tarpeeksi.

Oli vähän ikävää esimerkiksi nyt viikonlopun aikana, kun me keskustassa julkaisimme kymmenen kohdan ohjelman tähän jengi- ja nuorisorikollisuuteen, ja siinäkin yhdessä kohdassa tietysti nostin maahanmuuttajia koskevat asiat esiin, niin sitten tuli syytös siitä, että olen populistisi. Että heti syytetään, jos tuo nämä luvut ja faktat ja asiantuntijatiedon, joka meillä on annettavissa ja saatavissa, ja puhun, että tässä on näin suuri joukko maahanmuuttajataustaisia. Syytetään populismista. [Mauri Peltokangas: Näin on tapahtunut jo monta vuotta!]

Tämä on sellainen asia, johon meillä ei Suomessa ole varaa. Jos puhutaan maahanmuuttajien määrästä, meidän luvut ovat aivan erilaiset, kun verrataan esimerkiksi Ruotsiin, ja meidän politiikkamme on ollut aivan eri kuin Ruotsissa. Se pitää myöskin suhteuttaa tässä, että ymmärretään, että Suomi ja Ruotsi eivät ole samoja ja samassa tilanteessa. Mutta Ruotsi on kyllä se esimerkki, mitä meidän ei pidä noudattaa. Siellä maahanmuuttajat jätettiin omiin lähiöihinsä, ei tarjottu tukitoimia, ei myöskään huomioitu, minkälaista väkeä Ruotsiin tulee ja miten heihin sitten myös viranomais- ja toisaalta sosiaalipuolella, koulu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

puolella suhtaudutaan. Eli ei oteta mallia Ruotsista, vaan tehdään niin kuin nimenomaan ruotsalaiset asiantuntijat sanovat: älkää tehkö, kuten heillä on tehty.

Arvoisa puhemies! Niin kuin sanoin alussa, nämä ovat seuraavan hallituksen kysymyksiä hyvin vahvasti. Me tarvitsemme näistä todella vahvat kirjaukset seuraavaan hallitusohjelmaan, eli ongelman tunnistaminen ja ne toimenpiteet, keinot, joita toivottavasti sisäministeriö jo tällä loppuvaalikaudella myöskin valmistelee, jotta seuraava hallitus voi sitten aloittaa heti tämän työn ja kirjata yhdeksi tärkeimmäksi kärkiteemakseen lasten ja nuorten aseman parantamisen, heidän palveluidensa parantamisen. Toisaalta ovat sitten nämä kovemmat keinot, mitä tulee rikoksiin ja rangaistuksiin, ja aselainsäädännön uudistaminen ja myöskin tämä koventamisperuste jengirikollisuuteen kuullessa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

12.20 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Me näemme, mitä Ruotsissa on tapahtunut. Jos emme puutu nuorten pahoinvointiin ja varmista maahanmuuttaneiden nuorten hyvää kotoutumista ajoissa, ummistamme silmämme. Ennaltaehkäisy ja sen ehkäisy, etteivät jengit pääse kasvamaan, on oleellista. Jos rikosvastuuta pitää jossain kasvattaa, tulisi sen olla jengeihin rekrytoinnissa, jossa toimijat ovat aikuisia tai rikosvastuun ylittäneessä iässä.

Meidän on turvattava koulujen ja nuorisotyön resurssit. Kuntien, etenkin kasvukaupunkien, joissa nuorten määrä kasvaa, talouden tilanne on valitettavasti ollut kireä viime vuosina, eikä tilanne näytä helpottavan. Kouluilla nuorten syrjäytymisriski nähdään lähes aina. Perheiden pahoinvointi tiedetään, mutta resursseja, tukea tai paikkoja, jonne perheitä ohjata ja nuoria lähettää, ei ole riittävästi. Jonot ovat pitkiä, nuorisopsykiatreille puoli vuotta, tämän tyylisiä.

Tiedämme onnistuneita yhteistyömalleja niin koulupoliisitoiminnasta, psykiatrinen sairaanhoitajien työskentelystä kouluissa kuin koulunuorisotyöstä. Näitä malleja vain pitäisi olla joka koulussa ja joka oppilaitoksessa. Perheiden tuen pitäisi myös olla varhaista. Puutua pitää ja tukea pitää ennen kuin ollaan lastensuojelun palvelun tarpeessa. Olen täysin samaa mieltä siitä, että lastensuojelumme tarvitsee kokonaisuudistusta, jossa juuri tämä varhaisempaan tukeen pääsy pystytään turvaamaan.

Arvoisa puhemies! Koulukiusaamisen ja väkivallan nollatoleranssin pitää pitää. Tämän eteen parlamentaarinen pyöreä pöytä ja hallitus ovat tehneet työtä.

Hallitus on myös vienyt lakiin oppilashuollon mitoitus. Nyt tulisi varmistaa, että näihin ammatteihin myös valmistutaan riittävästi. Esimerkiksi koulupsykologin erikoistumisopintojen soisi olevan maksuttomia.

Nuorisotiloille on jonoa. Tilojen aukioloja säädellään, koska ohjaajia ei ole riittävästi. Moneen harrastustoimintaan päästään pääsykokeiden kautta, ja hinnat ovat usein korkeat. Myös etsivän nuorisotyön resurssit on turvattu nykytasolla vain ensi vuodeksi. Veikkaukseen aiemmin sidottu rahoitus johtaa tähän. Ensi vuoden jälkeen on tiedossa laskua, ellei tähän tartuta, ja toivon tähänkin kaikkien puolueiden yhteistä sitoutumista, ei vain puheita täällä. Nuorisotyön resurssien pitäisi olla kasvussa, jos oikeasti haluamme vaikuttaa kaikkien nuorten mahdollisuuksiin osallistua järkevään toimintaan ja kohdata luotettavia aikuisia arjessaan. Vantaalla on 100, Espoossa 90, Turussa 80 nuorisotyöntekijän vakanssia, Helsingissä 350. Tämän lisäksi seurakunnissa nuorisotyöntekijät tekevät arvokasta työtä nuorten kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Olen itse toiminut Saappaassa, tehnyt yhteistyötä Walkersin ja seurakuntien kanssa auttaen nuoria, jotka ovat olleet vaarassa jäädä kadulle päihtyneenä yöksi tai ovat kohdanneet väkivaltaa tai ovat vain muuten vaan halunneet jutella aikuisen kanssa. Olen ollut järjestämässä sijoitetuille lastensuojelunnuorille tai myös entisille niin kutsutuille tarkkailuluokille siirrettyjen nuorten ryhmäyttävää toimintaa, järjestänyt metsä- ja melontaretkiä, seikkailutoimintaa. Näillä nuorilla on paljon huonoja kokemuksia aikuisista, koulusta, yhteiskunnasta, perheestä. Iso apu on siitä, että syntyy myös päinvastaisia kokemuksia ja pysyviä, toimivia ihmissuhteita. Tämä vaatii henkilöitä, työntekijöitä, aikuisia, jotka sitoutuvat. Yksi aikuinen ei millään voi kohdata liian suurta joukkoa nuoria. Työ vaatii henkilöstöresurssia. Se maksaa jonkin verran mutta paljon vähemmän kuin ne säästöohjelmat tulevat maksamaan, joita nimenomaan oppositiopuolueiden voimin on kunnissa viety läpi. Nämä säästöt kolahtavat aivan väärään paikkaan.

Harrastusten Suomen malli on tämän hallituksen hieno avaus, mutta toteutusta pitää hioa vielä niin, että harrastuksesta muodostuu jokaiselle nuorelle aidosti sitouttava osa elämää, jossa on hyvä henki, ystäviä, ja joka siis estää syrjäytymistä. Myös harrastustoiminnan resurssien, kaikkien nuorten taloudellisen osallistumismahdollisuuden, turvaaminen pitää olla kaikkien hallitusten tehtävä. Nämä rahat ovat pieniä mutta toimivia, merkityksellisiä.

Myös poliisin riittävät resurssit on turvattava ja kohdennettava työhön nuorten parissa sekä jengirikosten nopeaan selvittämiseen ja vastuullisten saattamiseen oikeuden eteen. Tätä resurssia hallitus on lisännyt, ja valtiovarainvaliokunnassa vielä lisäsimme sitä entisestään. Poliisi on tähän mennessä Suomessa onnistunut hyvin pysäyttämään jengien suunnittelemaa rikoksia. [Puhemies koputtaa] Tukeni myös sille, että kaikki laittomat aseet saadaan entistä paremmin kitkettyä kaduilta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

12.26 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että huoli lasten ja nuorten pahoinvoinnista sekä väkivallanteoista on jaettua tässä salissa. Viime kuussa Yle uutisoi, että alle 15-vuotiaiden pahoinpitelyitä tullaan tilastoimaan tänä vuonna ennätysmäärä, jollei kehityssuuntaa saada kääntymään. Väkivaltainen käytös, lisääntyneet päihdeongelmat ja jengiytyminen ovat asioita, joihin on puututtava heti ja kierre on saatava poikki.

Nuorilla on oikeus väkivallattomaan elämään. Kaikkein väkivaltaan on puututtava, tekijät on saatava vastuuseen ja myös avun piiriin. Syrjäytymisvaarassa olevat lapset ja nuoret tarvitsevat enemmän tukea, jotta ylisukupolvinen syrjäytymisen kierre voidaan pysäyttää. Ongelmien ennaltaehkäisyssä tarvitaan laajempaa keinovalikoimaa. Keinojen tulee tähdätä eriarvoistumiskehityksen pysäyttämiseen, sillä se on tämä todellinen juurisyy.

Arvoisa puhemies! Keskustelua on koko syksyn ajan pyritty kääntämään vaatimuksiin koventaa rangaistuksia. Fakta kuitenkin on, että lasten ja nuorten pahoinvointia ei voida hoitaa rangaistuksilla. Huono-osaisuus on tässäkin tapauksessa usein kasaantunutta. Asiantuntijatiedon mukaan yhä harvemmat nuoret tekevät rikoksia mutta rikosaktiiviset nuoret tekevät aiempaa enemmän rikoksia.

Kriminaalipolitiikka ja rangaistusten koventaminen ei ole toimivin ratkaisu, tanskalainen kriminologi professori Sausdal sanoi tänään Helsingin Sanomissa. Tanskan mallissa toimivat ja pitkäjänteiset ratkaisut liittyvätkin perheisiin, koteihin, asuinalueisiin, päiväkohteihin, kouluihin ja työpaikkoihin. Sausdal nostaa esille kaksi seikkaa, joissa Tanska on on-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

nistunut mutta Ruotsi epäonnistunut: sosiaalipolitiikka ja hyvinvointipolitiikka. Ruotsi ei ole panostanut maahanmuuttajien asuinalueisiin ja segregaaation torjuntaan, Tanska on.

Arvoisa puhemies! Oppositiosta on vaadittu talousarviokeskusteluissa merkittäviä leikkauksia, joiden kohdentaminen sosiaaliturvaan tarkoittaisi, että huono-osaisuus näyttäytyisi yhä raskaampana taakkana yhä useamman lapsen ja nuoren harteilla. Koronan aiheuttaman hyvinvointivelan jälkihoidon ollessa yhä kesken tällaisten sosiaaliturvaleikkausten toteuttaminen olisi kohtalokasta monen lapsen ja nuoren tulevaisuuden kannalta. Toimia tarvitaan laajasti myös hyvinvointialueilla sekä kuntatasolla. Lapsiasiavaltuutettu on kertonut, että viranomaisten työnjako väkivaltaisen lapsen auttamiseksi on alueellisesti sattumanvaraista ja että koulujen välillä on huimia eroja. Perheiden palvelut ja koulujen tukitoimet sekä nuorten pääsy esimerkiksi päihde- ja mielenterveyspalveluiden piiriin on rakennettava hyvinvointialueilla siten, että oireilevan lapsen tarpeista voidaan napata heti kiinni.

Arvoisa puhemies! Tärkeitä puuttumiskeinoja ovat esimerkiksi poliisin Ankkuri-toiminta ja exit-toiminta, joita tehdään yhteistyössä lastensuojelun ja nuorisotoimen kanssa. Poliisin määrärahoja on tällä hallituskaudella lisätty, samoin on korjattu edellisen hallituskauden koulutusleikkauksia ja lisätty määrärahoja kaikille koulutusasteille. Oppivelvollisuuden laajentaminen auttaa ottamaan koppia nuorista koulutuksen nivelvaiheissa. On myös harrastustoiminnan Suomen malli, jossa jokainen lapsi ja nuori taustastaan ja varallisuudestaan riippumatta voi toteuttaa itseään ja löytää ystäviä. Yhteiskunnallinen tarve nuorten kasvua, kehitystä ja turvallisia elinoloja tukevalle nuorisotyölle on kasvanut. Tämä täytyy huomata. Nuorisotyön rahoituksen tasoa on nostettava seuraavalla hallituskaudella. Koulunuorisotyöhön on lisättävä resursseja — tarve sille on aivan ilmeinen.

Arvoisa puhemies! Tuen ja palveluiden saatavuus on tietenkin oleellista maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten kohdalla, jotka korostuvat poliisin tilastojen mukaan alaikäisten väkivaltarikoksista epäiltyjen joukossa. Hallituksen toimet kotoutumisen palveluiden kehittämiseksi ovat tärkeitä. Onneksi meillä on eduskunnan käsittelyssä kotoutumislain uudistus, jossa esitetään valmisteltavaksi kuntien kotouttamisohjelmia, joilla tuetaan työllistymistä, kielitaitoa ja osallisuutta.

Arvoisa puhemies! Meidän on myös muistettava, että aivan olennaista on suomalaisen yhteiskunnan asenteet. Arkipäiväinen rasismi ja kiusaaminen tuottavat lapsille ja nuorille erillisyyden kokemusta, jonka vaikutukset ovat väistämättä haitallisia niin nuorelle itselleen [Puhemies koputtaa] kuin koko yhteiskunnallemme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Essayah poissa. — Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

12.31 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Keskustelemme tänään välikysymyksestä nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin. Kuluneena vuonna julkisuuteen on tullut entistä enemmän tapauksia erityisesti Suomen suurimmista kaupungeista, joissa nuoriso- ja katujengirikollisuus ovat saaneet ihan uusia mittasuhteita. Väkivalta on raaistunut ja arkipäiväistynyt. Esimerkiksi teräaseet ovat yleistyneet. Helsingissä nuoria pelottaa pukeutua merkkivaatteisiin, jotta eivät tulisi ryöstetyiksi, ja julkisilla paikoilla liikutaan mielellään kaveriporukoissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Otetaanpa esimerkki. Nimet, joita nyt käytän, ovat täysin keksittyjä, mutta muuten tarina on täysin elävästä elämästä. Viime jouluna, vuosi sitten, Pena ja Liisa olivat säästäneet pitkään, perhe ei ole mikään suurituloinen. He olivat säästäneet, että heidän nuori poikansa saisi uuden talvitakin, säästivät pitkään ja saivatkin sitten hankittua sellaisen oikein viimeisen päälle komean, ja jouluaattona poika itki onnesta pukiessaan sitä takkia päälle. Tapaninpäivänä hän lähti ylpeänä uuden takin kanssa liikkumaan kaveriporukkaansa, meni tapaamaan ystäviään, matkusti metrolla. Arvatkaas, mitä tapahtui. Abdullah tuli veitsellä uhaten ja pölli sen takin tämän kaverin päältä, veitsellä uhaten varasti tämän nuoren miehen päältä tämän takin, jonka hän oli saanut joululahjaksi. Tämä on elävästä elämästä esimerkki, mitä meidän nuoret joutuvat tuolla kokemaan. Tämä ei ole mitään satua, tämä on elävästä elämästä, arvoisat vasemmistoliittolaiset. [Pia Lohikoski: Me tiedämme, jotka asumme pääkaupunkiseudulla, meillä on keinoja!] — Olen itse asunut täällä pääkaupunkiseudulla noin 15 vuotta, myöskin Itä-Helsingissä. Minä tiedän, mitä se oli 90-luvulla, ja minä tiedän, mikä tämä kaupunki on tänä päivänä.

Arvoisa puhemies! Onko tämä se pääkaupunki, jollainen Suomeen on haluttu? Ryöstelviin katujengeihin kuuluu pääasiassa maahanmuuttajataustaisia nuoria, joten aihe nivoutuu hyvin tiiviisti nimenomaan maahanmuuttopolitiikkaan. Perussuomalaiset ovat jo vuosia varoitelleet haitallisen maahanmuuton seurauksista, ja usein viestintuoja on joutunut kovan kritiikin ja haukkumisen kohteeksi, rasisti- ja natsikortit lentelevät vieläkin jatkuvasti. Toivottavasti keskusteluilmapiiri asian tiimoilta muuttuisi ja tervehtyisi edes nyt, kun vakavat oireet ovat tulleet esiin. Hyssyttelyn ja maton alle lakaisun aika on nyt ohi. Olemme nähneet jo kauan sitten, mihin liian löysä maahanmuuttopolitiikka johtaa Ruotsissa, jonka yhteiskunta on hyvin vertailukelpoinen omaamme nähden. Muutkin kuin perussuomalaiset ovat ainakin nyt vaalipuheissaan jo ymmärtäneet asian vakavuuden, ja toivon todella, että tämä ei jää vain jälleen puheeksi. Samoin asian vakavuuden ovat huomanneet myös ruotsalaiset, sillä valtiopäivävaalit voitti Ruotsin oikeistoblokki, jonka uudessa hallitusohjelmassa on paljon kiristysä sekä maahanmuutto- että kriminaalipolitiikkaan. Tanskassa edes uusi demarihallitus ei aio tehdä löysennyksiä maahanmuuttopolitiikkaansa vaan ylläpitää vielä Ruotsiakin tiukempaa linjaa. Tämä johtuu siitä, että Tanskan politiikka on tässä asiassa ollut niin onnistunutta, että sitä ei lähde kyseenalaistamaan enää mikään vakavasti otettava puolue vaaleissa. Milloin Suomen demarit ottavat mallia ulkomaisista aatetovereistaan? Kysynpähän vain, en pidätä hengitystä.

Arvoisa puhemies! Sisäministerin puheista saa helposti sen käsityksen, että ainakin vihreät jatkavat mielellään ihan samaa rataa kuin tähänkin asti. Se tarkoittaisi lisää löysennyksiä maahanmuuttopolitiikkaan ja lisää lieveilmiöitä. Tosiasioita ei haluta tunnustaa, vaan aihetta kierrellään vähän asian sivusta. Me perussuomalaiset sen sijaan tahdomme antaa poliiseille pakkiin uusia työkaluja, joilla puuttua tähän tilanteeseen heti alkumetreillä. Miksi emme ottaisi mallia vaikka Tanskan onnistuneesta maahanmuuttopolitiikasta, josta itse asiassa näyttää tulevan pohjoismainen normi, toivon niin. Jos näemme, kuinka naapurია sattuu se, että hän hakkaa päätään puuhun, kannattaako meidän mennä perässä tekemään samoin? No, sen jälkeen ei ainakaan kannata ihmetellä sitä, että saattaa omaankin päähän jokunen kuhmu nousta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Wallinheimo poissa. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

12.36 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Jengirikollisuus ja siihen liittyvä katuväkivalta ovat kasvussa. Tätä moninaista ongelmapuuta tulee ratkoa monin keinoin. Tarvitaan sekä kovia että pehmeitä keinoja.

Eniten ovat lisääntyneet ryöstöt sekä henkirikokset ja niiden yritykset. Samalla on syytä pitää mielessä asioiden mittakaava. Sisäisen turvallisuuden selonteon mukaan yli 90 prosenttia Suomessa asuvista pitää henkilökohtaista turvallisuuttaan edelleen hyvänä. He kokevat olevansa täällä turvassa. Turvallisuus on henkilökohtainen tunne. Se on luottamusta siihen, että mitään pahaa ei tapahdu, ja jos tapahtuu, on suojelijoita. On tarpeen, että poliisi on näkyvillä niin kaupungissa kuin maaseudulla. Turvallisuuden tulee näkyä.

Huomio kiinnittyy nyt siihen, että vajaa kymmenen prosenttia ei koe elämäänsä turvalliseksi. Turvattomuuden tunne on lisääntynyt muun muassa näiden jengien ja päihteen käytön ja niistä johtuvien rikosten ja väkivallan vuoksi, eivätkä ongelmat synny tyhjästä. Meidän tulee pureutua turvattomuuden juurisyyhin ja hoitaa ja selittää niitä.

Arvoisa puhemies! Keskeiset turvallisuuden uhkakuvat liittyvät syrjäytymiseen ja epätasa-arvoon. Kun joutuu tilanteeseen, jossa mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään laskevat, syntyy kielteisyyden kierre. Syrjäytyminen aiheuttaa turvallisuusongelmia, jotka edelleen sitten kiihdyttävät syrjäytymistä.

Nuoret aikuiset ja alaikäiset tarvitsevat tukea välttyäkseen ajautumasta rikollisiin piireihin sekä irtautuakseen jengeistä. Heidän pariinsa on syytä jalkautua. Tähän tarvitaan turvallisia aikuisia, moniammatillista yhteistyötä eri viranomaisien, koulujen ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Tarvitaan kouluihin pienempiä ryhmiä, joissa toinen tunnetaan, tarvitaan tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Toivon myös poliisin ja koulun yhteistyön syventymistä ja nimikkopoliisien nimeämisestä kouluihin siihen ennaltaehkäisevään varhaiseen työhön kertomaan, mikä on rikollista ja mitä siitä seuraa, tekemään yhdessä sitä työtä niin nuorisotyöntekijöiden kuin koulun muun väen kanssa. Ja on sekin tärkeää, että emme rakenna liian suuria kouluja ja yksiköitä, joissa tällainen varhainen puuttuminen on hankalampaa. Meidän tulee yhdessä toimia sen eteen, että yksikään nuori ei näe jengiin liittymistä parempana tavoitteena kuin tavallista lainkuuliaisen kansalaisen elämää.

Puhemies! Suomi kehittyi köyhästä kehitysmaasta yhdeksi maailman onnellisimmista maista, kun kaikki on haluttu pitää mukana. Kaikki ovat voineet taustastaan riippumatta käydä koulua ja opiskella niin pitkälle kuin intoa ja rahkeita riittää.

On huolestuttavaa, että tiettyjen maahanmuuttajaryhmien nuorista merkittävä osa jää ilman toisen asteen koulutusta. Oppivelvollisuuden laajentaminen on tässä mielessä tärkeä uudistus. Nyt tulee onnistua siinä, että koulu käydään loppuun. Meidän tulee pitkässä juoksussa huolehtia siitä, että kaikkien maahanmuuttajaryhmien koulutuksen taso saadaan samalle tasolle kuin suomalaisilla.

Kun puhumme Ruotsin tilanteesta, emme saa kadottaa siinäkään asioiden mittakaavaa. Ruotsiin on muuttanut 2000-luvulla yli kaksi miljoonaa ihmistä. Suomeen on samassa ajassa muuttanut kymmenen kertaa vähemmän. Siksi on kyseenalaista sanoa yksi yhteen, että olemme Ruotsin tiellä. Emme ole. Näillä maahanmuuttoluvuilla emme ole sillä tiellä, mutta toki voimme ottaa oppia naapurimaamme tilanteesta, ja tässäkin kohden pidän tärkeänä, että teemme [Puhemies koputtaa] pohjoismaista yhteistyötä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

12.42 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Tänään on käyty keskustelua pääkaupunkiseudun nuorista. On hienoa, että nuoret kiinnostavat koko salia, ainakin tämän keskustelun yhteydessä, mutta kuinka moni on puolustanut pääkaupunkiseudun resursseja silloin, kun niistä ollaan päätetty esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen yhteydessä? Kaikki ne päätökset, joita tässä salissa tehdään ja pääkaupunkiseudun kaupungeissa tehdään, vaikuttavat siihen, miten nuoret voivat. Kyse on pitkäaikaisesta kehityksestä. Helsingissä ja Espoossa on pitkään ollut kokoomusjohtoinen kuntapolitiikan johto, ja valitettavasti, kuten monissa muissakin kokoomusjohtoisissa kaupungeissa, on nähty monilta osin supistusten ja leikkausten tietä. Esimerkiksi varhaiskasvatuksen tilanne on erittäin hälyttävä Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla, perhepalveluista on jo pitkään leikattu, neuvolapsykologeille on pitkät jonot, esimerkkejä on lukuisia.

Hyvät edustajat, meillä on mahdollisuus korjata sosiaali- ja terveystalouden rahoitusmallia. Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että pääkaupunkiseudun korkeammat kulut tulisi huomioida sote-mallissa, kuten muitakin alueellisia tekijöitä huomioidaan. Pääkaupunkiseudulla kustannuspaineet palkkoihin ovat korkeammat ja kiinteistökulut ovat korkeammat, mutta näitä kustannustekijöitä ei vielä olla huomioitu tässä mallissa. Yliopistosairaaloitten rahoitus puuttuu. On todella hienoa, jos olemme valmiita yhdessä korjaamaan välittömästi tämän rahoitusvajeen, josta on jo pitkään uutisoitu, ja hallituskin on luvannut sen korjata. Kunnat ovat aiemmin rahoittaneet tietyltä osuudelta yliopistosairaaloita, mutta nyt kunnat eivät enää rahoita sote-palveluita, ja näissä palveluissa on kyse siitä, saavatko nuoret esimerkiksi päihdepalveluita tai apua vaikeisiin mielenterveyden ongelmiin ajoissa. Tällä hetkellä näin ei ole. Nuorten päihdepalveluita on välittömästi parannettava. Hoitoon tulee päästä heti, kun siihen on motivaatio ja tarve.

Lisäksi on kiinnitettävä huomiota siihen, että huostaanotot eivät meillä aina toimi. Huostaanoton tulisi olla interventio, ja tavoitteena tulisi olla aina kotiutuminen ja tarvittavat tuet tulisi tarjota perheen ympärille. Huostaanotot usein tapahtuvat haasteellisessa kehitysvaiheessa, jolloin nuoret samaistuvat toisiin nuoriin, ja tässä mielessä meidän tulisi koko tätä järjestelmää miettiä uudestaan. Ei voi olla niin, että tämä järjestelmä kannustaa siihen, että nuoret eivät saa tarvittavaa ennalta ehkäisevää apua. Lastensuojelu on tällä hetkellä hyvin pitkälti yritysten pyörittämää toimintaa, ja tästä on myös tehty THL:n tutkimusta ja kritiikkiä, jonka mukaan tämä malli ei tällä hetkellä parhaimmalla tavalla tue juuri nuoria heidän perheensä lähtökohdista eteenpäin. Ja kuten ministeri Kiuru täällä totesi, niin lastensuojelua on uudistettava myös. Tällä hetkellä liian moni jää heitteille.

Mutta, arvoisat edustajat, varhainen tuki perheille tapahtuu pitkälti koulussa ja varhaiskasvatuksessa. Siellä lapset kohdataan jokaisena päivänä. Meidän on täysin mahdollista tehdä sellaisia ratkaisuja, joissa niihin Itä-Helsingin kouluihin tai muihin Helsingin kouluihin, Espoon kouluihin, Vantaan kouluihin, tarjotaan lisää resursseja, lisää opettajia ja lisää aikuisia kohtaamaan niitä nuoria. Oletteko te valmiita tekemään näitä päätöksiä näiden nuorten hyväksi? Oletteko te valmiita keskustelemaan näiden nuorten kanssa ja kuulemaan, mitä he tarvitsevat, millaista tukea he tarvitsevat? Meillä on myös erittäin paljon neurologisesti oireilevia lapsia, jotka eivät saa riittävää tukea ajoissa. Mutta, hyvät edustajat, meillä on keinot ja meillä on ammattilaisten osaaminen [Puhemies koputtaa] laittaa nämä asiat kuntoon, ja näin me voidaan pitkällä tähtäimellä myöskin, kaikkien muiden tarpeellisten keinojen lisäksi, ennaltaehkäistä sitä, [Puhemies: Kiitoksia!] että nuoret ajautuvat sellaiselle tielle, joka ei ole heille eikä kellekään muullekaan hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

12.47 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Suomessa jengirikollisuus on jo todellisuutta yhteiskunnassamme, eikä enää voida puhua pelkistä ennusmerkeistä ja Ruotsin tielle joutumisesta. Nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat rajussa kasvussa ja raaistuneet. Esimerkiksi Itä-Uudellamaalla nuorten tekemien väkivaltarikosten määrä on vuodesta 2018 kasvanut yli 40 prosenttia. Myös nuorten tekemien ryöstöjen määrä on tuplaantunut viime vuodesta. Jengeihin ajautuminen uhkaa etenkin maahanmuuttajanuoria, ja Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja Jonne Rinteen mukaan Suomessa toimivien 200 katujen jäsenistä 95 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia ensimmäisen tai toisen polven maahanmuuttajia. Maahanmuuttajatausta on jengeissä keskeinen yhdistävä tekijä ja ryhmäytymisperuste, ja meidän onkin rehellisesti tunnustettava epäonnistumisemme kotouttamispolitiikassa.

Kotouttamispolitiikkamme keskiössä on oltava kielen oppiminen, joka on yhteiskuntaan integroitumisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kävin viime perjantaina vierailulla eräässä vanhusten tehostetun hoivan yksikössä, jossa kuulin muun muassa, että Filippiineiltä tulleilla hoitajilla, jotka ovat opiskelleet yhdeksän kuukautta kieltä ennen Suomeen tuloa, on monesti parempi kielitaito kuin Suomessa lähihoitajaksi opiskelleella ulkomalaisella. Näin ei voi eikä pidä olla.

Arvoisa puhemies! Tilannekuva on kestämaton, ja tarvittaviin toimiin on ryhdyttävä määrätietoisesti ja välittömästi, ennen kuin tämä tilanne pahenee. Kokoomus on varoittanut jengirikollisuudesta jo pitkään ja esittänyt oman toimenpide-ehdotuksensa jengirikollisuuden torjumiseksi jo helmikuussa. Jengirikollisuuden kitkemiseksi ei ole helppoja ratkaisuja, mutta yhdistelemällä niin pehmeitä kuin kovia keinoja voimme saavuttaa parhaan lopputuleman.

Meidän pitää aloittaa korjaamalla kotouttamispolitiikka, johon jo aiemmin viittasin, ja samalla vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä. Jengeihin liittyminen ei saa olla kenellekään houkutteleva vaihtoehto, vaan nuorilla tulee olla näkymä tulevaisuuteen. Ennaltaehkäisevän työn tulee tavoittaa nuoret kouluissa ja siellä, missä he liikkuvat, ja häiriökäyttäytymiseen on puututtava heti. Nuorten tulee saada mielenterveyspalveluita silloin, kun ne ovat tarpeen. Ei voi olla niin, että nuoret hoitavat mielenterveyttään muun muassa huumausaineilla.

Tällä hetkellä kouluissa eivät toteudu edes lakisääteiset lääkärintarkastukset puhumattaakaan siitä, että oppilaat pääsisivät matalalla kynnyksellä esimerkiksi psykologin luo, koska näitä ei vain ole. Tämä hoidon viivästyminen kostautuu ja on niin inhimillisesti kuin taloudellisesti kallista. Tämän vuoksi meidän tulisi toteuttaa muun muassa terapiatakuu, jotta jokainen saisi laadukkaita mielenterveyspalveluita silloin, kun niiden tarve on.

Arvoisa puhemies! Rikoksiin ajautuville nuorille tulee tarjota kohdennettuja ja monialaisia tukipalveluita, jotka eivät jumiutu organisaatio- tai kuntarajoihin. Nuorella tulee olla myös vastuussa oleva henkilö, joka huolehtii, että nuori saa tarvitsemansa palvelut. Nuorille tulee myös kirkastaa rikosvastuun merkitystä, jotta rangaistusten pelotevaikutus toteutuu, koska pehmeiden keinojen lisäksi tarvitsemme myös lainsäädännön kiristyksiä, mutta ne eivät suinkaan yksinään riitä, jollei myös meidän valvonnan resursseja lisätä.

Poliisille on mahdollistettava riittävä tietojenvaihto eri yksiköiden välillä ja annettava myös välineitä rikosten ennaltaehkäisyyn esimerkiksi telekuuntelun avulla. Rikosjengiin kuulumisen tulee olla kaikilta osin rangaistuksen koventamisperuste. Ampuma-aseita kos-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

kevillä kiristyksillä voidaan ennaltaehkäistä vakavia väkivallantekoja. Poliisin takavarikoiden ampuma-aseiden määrät ovat kasvaneet, ja kysymys ei kuitenkaan ole vain poliisin työturvallisuudesta vaan ihan meidän kaikkien turvallisuuteen vaikuttavasta asiasta, mihin viittasin jo aiemmin debatissa.

Olen erittäin hyvilläni siitä, että ministerit tänään kertoivat täällä, että ampuma-aselainsäädäntöä selvitetään tällä hetkellä. Toki olisin toivonut, kun aloitteen tein jo vuonna 20, että tämä olisi jo hoitunut.

Arvoisa puhemies! On myös sydäntä särkevää kuulla, että jo päiväkotikäiset lapset leikkivät jengejä ja huumeiden myyntiä. Vetoan nyt Marinin hallitukseen, että toimiin ryhdytään tänään eikä huomenna, koska jengirikollisuuden torjunnassa aikaa ei ole hukattavaksi. Jos pystymme katkaisemaan huolestuttavan kehityksen nyt, estämme lasten ja nuorten ajautumisen jengirikollisuuden tielle. Kuten tasavallan presidentti Niinistö on todennut, meillä on uudelleen miettimisen paikka, [Puhemies koputtaa] koska meillä ei ole varaa sellaiseen yhteiskuntaan, joka on kaikkein väljin säännöiltään ja samalla kaikkein salivin, koska siitä ei välttämättä hyvää seuraa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

12.52 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Reilu vuosi sitten todistin Helsingin keskustassa jengitappelua. Puolenyön aikaan liikkeellä oli paljon ihmisiä, mutta siitäkin huolimatta kaksi jengiä otti yhteen keskellä vilkasta katuja. Mies löi jonkinlaisella vyöllä toista ja heitti toisen päin lasista näyteikkunaa. Tilanne oli ohi nopeasti. Poliisi ei ehtinyt paikalle, mutta tilanne taatusti jatkui samassa hengessä myöhemmin. Miksi nämä nuoret voivat niin pahoin, että ryöstely, väkivalta ja rikokset ovat vaihtoehto? Elämän merkityksellisyys on kadoksissa, ja patoutunut energia on purettava johonkin. Elämästä puuttuu järkevä tekeminen, luotettavat ja turvalliset ihmissuhteet ja näkymä tulevaisuudesta. Kun millään ei ole mitään väliä, eivät kovemmat rangaistuksetkaan auta. Siksi on oleellista puuttua siihen, että nuorilla on harrastuksia, ystäviä, yhteisöllisiä kokemuksia, hyvää koulutusta, näkymä työpaikasta ja turvallisia aikuisia ympärillä.

Mitä on sitten tehty? Hallitus on satsannut poliisien määrään, nuorten erilaisiin palveluihin, koulutukseen, maahanmuuttajien kielikoulutukseen ja muun muassa maahanmuuttajajäitien koulutukseen. Tällä kaudella on käynnistetty lasten ja nuorten harrastamisen malli, jossa jokainen suomalainen koululainen voi harrastaa mieleistään harrastusta koulupäivän yhteydessä. Tavoitteena on tekemisen riemu sekä yhteisölliset ja onnistumisen kokemukset.

Suomen mallin taustalla on Islannin malli, jossa on kyse harrastamisesta mutta myös muista lasten ja nuorten palveluista. Islannissa erityistä on päihteettömyys. 1998 islantilaiset nuoret joivat Euroopassa eniten. 2016 Islannin nuoriso joi vähiten. Miten tulokseen päästiin? Vuosiluvuista voi päätellä, että Islannissa tehtiin pitkäjänteistä työtä. Oleellista on kodin ja koulun yhteistyö. Samaan hengenvetoon on toki lisättävä, että koulujen resursseista tässä kohtaa on huolehdittava. Naapurustossa toimivat vanhempainpartiot, kaikilla on yhteiset kotiintuloajat, ja toki mukana on myös kaikille järkevä ja edullinen harrastustoiminta. Islannissa on oivallettu, että mahdollisimman moni taho tulee ottaa mukaan. Mielestäni Suomen harrastamisen mallia on syytä kehittää eteenpäin.

Koulussa tavoitamme kaikki ikäluokat. Kaikkein toimivimpia ratkaisuja ovat ne, joita tehdään pitkäjänteisesti. Mukana on oltava perheet ja kodit, päiväkodit sekä oppilaitokset

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

ja työpaikat. Mukana on oltava niin kuntien kuin valtionkin tekemä asuntopolitiikka, jossa ei anneta alueiden eriytyä eikä koulujen muuttua tietynlaisten perheiden kouluiksi. Suomen vahvuus on ollut se, ettemme ole antaneet ihmisten eriytyä toinen toisistaan vaan eri taustaiset lapset ja nuoret ovat käyneet samoissa päiväkodeissa, kouluissa ja harrastuksissa. Tästä on pidettävä jatkossakin kiinni.

Arvoisa herra puhemies! Nostan kolme asiaa, jotka yhteiskunnassamme pitäisi laittaa kuntoon nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi:

Ensiksikin nuorten palvelut ja rahoitus ovat pirstaleisesti jakautuneet eri hallinnonaloille, ja haasteellista on tuolloin käyttää rahoitus mahdollisimman tehokkaasti ja järkevästi. Nuorten haasteiden ratkaiseminen ei ole ainoa kokonaisuus, joka on hallintorakenteissamme siellä ja täällä, ja vaikka olisi kuinka hyvät tavoitteet, tavoitteisiin on vaikea päästä, koska jokainen huolehtii vain omasta sektorista. Hallintorakenteet pitäisi uudistaa siten, että haasteisiin, jotka ovat suuria kokonaisuuksia, voidaan kuitenkin vastata.

Toiseksi, johtuen edellisestäkin, kun lapsen tai nuoren tilanteessa alkaa olla haasteita, pitäisi olla selvästi joku taho ja sen takana joku ihminen, joka ottaa kopin lapsesta tai nuoresta. Tietyissä tilanteissa ei vastuuta ota kukaan, vaikka kaikki hälytysvalot välkkyvät ilmassa. Vastuiden pitäisi olla selkeämmät ja yhteistyön kodin, koulun, sosiaali- ja terveysviranomaisen sekä poliisin kanssa tiivistä.

Kolmanneksi, moni nuorten ja maahanmuuttajien palvelu perustuu lyhytjänteiseen hankerahoitukseen. Hankkeilla on kehitetty hyviä, toimivia malleja, joihin työntekijät ovat sitoutuneet ja samalla saaneet kontaktit kohderyhmiin. Hankerahoitus on kuitenkin kaiken aikaa katkolla, ja kaikki työntekijät eivät välttämättä halua olla määräaikaisessa työsuhteessa, vaikka kuinka tekeminen olisi itselle palkitsevaa ja nuorten parissa saataisiin tärkeitä asioita aikaiseksi. Rahoituksen ja toimien pitäisi olla pitkäjänteisiä, ja näkymän pitäisi olla selvä. Kun malli on todettu tehokkaaksi, olisi sille saatava jatkuva rahoitus.

Suomi on ollut pitkään maailman turvallisimpien maiden joukossa, ykkösenäkin monta vuotta. Jotta olisimme sitä tulevaisuudessa, [Puhemies koputtaa] on huolehdittava siitä, että joka ikisellä suomalaisella on turvallisuudentunne jatkossakin. Väkivallan kierteeseen ei silloin tarvitsisi kenenkään ryhtyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Malm, olkaa hyvä.

12.58 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjuminen on koko yhteiskunnan yhteinen asia. Tilanne on pahentunut, ja olemme avoimia kaikille toimenpiteille, joita pöydälle tuodaan. Tämä on asia, jossa hihat kannattaa kääriä välittömästi.

Koska asia on yhteiskunnan läpileikkaava ongelma, myös sen ratkaisujen tulee olla läpileikkaavia. Nuorten pahoinvointi- ja rikoskierre näkyy perusopetuksessa, toisella asteella ja nuorisotyössä. Se heijastuu kotona heidän perheisiinsä ja läheisiinsä. Se näkyy poliisin arjessa. Sen vuoksi ongelmaa tulee tarkastella laaja-alaisesti ja toimia on lisättävä jokaisella osa-alueella.

Välikysymyksen otsikkoon on nostettu esille maahanmuutto- ja kriminaalipoliittiset keinot ongelman kitkemiseksi. Se on sekä inhimillisestä näkökulmasta että asiantuntijoiden mukaan liian rajaava näkökulma toimiin ja keinoihin. Tarvitsemme sekä pehmeitä keinoja että kovia keinoja nuorisorikollisuuden kitkemiseksi. Nyt ei auta vain yhden oven kolkkutteleminen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Kun asialla on kiire, on tärkeää miettiä, mihin asioihin keskustelu kohdistetaan. Siinä missä ajattelen, että nykyisten, jo syntyneiden rikosrekistereiden katkaiseminen on erittäin tärkeää, on vielä sitäkin tärkeämpää tutkia, mistä tällainen rikollinen elämäntapa kumpuaa. Viime viikolla nuorisojärjestöt esittivät päättäjille vaateen: keskustelu ja ratkaisuehdotukset tulee kohdistaa nuorten pahoinvoinnin ja syrjäytymisen juurisyihin, ei yksittäiseen oireeseen.

Nuorten väkivaltainen ja rikollinen käytös on erittäin huolestuttava ongelma. Poliisin mukaan tunnistettuja katujengejä on tällä hetkellä kymmenkunta ja niissä vaikuttaa arviolta muutama sata ihmistä. Suurin osa on nuoria aikuisia. Samoin katuryöstöistä epäiltyjen määrä mitataan kymmenissä. Kaikkiaan 15—29-vuotiaita nuoria on Suomessa kuitenkin lähes miljoona.

Syrjäytyneitä nuoria on kuitenkin paljon. Emme vain voi aivan tarkalleen sanoa, paljonko syrjäytyneitä on, sillä arviot vaihtelevat suuresti. Arvioiden mukaan heitä voi olla 14 000 tai 100 000. Molemmat luvut ovat liian suuria. Yksikin syrjäytynyt nuori on epäonnistuminen ympäröivältä yhteiskunnalta, jonka olisi pitänyt kannatella nuorta. Muistutan siis, että meillä jokaisella on vastuu ja velvollisuus paneutua nuorten hyvinvoinnin kokonaiskuvaan laajemminkin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

13.00 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Vuosikymmenien ajan suurin osa päättäjistä perusteli tehtyä politiikkaa sillä perusteella, mitä Venäjä siitä mahdollisesti ajattelisi. Henkisen altistumisen vuoksi oli parempi passivoitua ja esittää, että kaikki on hyvin. Suomettumisella on pitkät juuret, ja tässäkin salissa on henkilöitä, joilla on ollut keskeinen rooli myötävaikutuksessa idänsuhteisiin. Helmikuussa suomettumisen ajan ummehtunut ilma alkoi puhdistua, kun suhtautumisesta naapurimaahan sai vihdoinkin puhua oikeilla nimillä. Suomi ryhtyi välittömiin toimenpiteisiin korjatakseen aiemman politiikan virhearvioita.

Suomettumisella on yhtymäkohtia maahanmuuttopolitiikkaan, josta on muodostunut yhteiskunnallinen tabu. Ilmiötä voi suomettumisen sijaan kutsua mamutukseksi, kun yhteiskunta sulkee silmänsä ja antaa kansalaisten kohdata pahoinpitelyt, ryöstöt ja raiskaukset. Mamutuksen ajan Suomessa turvapaikanhakijoiden motiivien kyseenalaistaminen on rasismia. Instituutioita on mamutettu samanmielisillä woke-hörhöillä, jotka keskittyvät syyllistämään tavallista suomalaista. Maahanmuuton ongelmia lakaistaan maton alle, jotta mamutettu yhteiskunta voi keskittyä osoittamaan eriarvoisuutta, kolonialismia, naisvihaa ja syrjäytymistä. Woke-hörhöillä on kollaboraattoreita kansalaisyhteiskunnassa. Siinä veronmaksajien varoja kipataan miljoonia euroja erilaisiin mamutusta ylläpitäviin organisaatioihin. Näitä maksettua järjestöjä päättäjät sitten kuulevat asiantuntijoina, jotka vaativat lisää rahaa pääosin omille organisaatioilleen. Sitten päättäjät keuhuvat kilpaa täällä salissa, kuinka paljon rahaa on kipattu niin sanottuun kotouttamiseen ja kokevat, että ongelmat on nyt ratkaistu. Sosioekonomiset erot kuulemma selittävät asiat.

On tilastojenkin perusteella selvää, että työtätekevä amerikkalainen diplomi-insinööri pystyy keskimäärin noudattamaan yhteiskunnan lakeja ja normeja paremmin kuin kielitaidoton ja kouluttamaton somalimies. Siksi maahanmuuton laatu on osa ratkaisua. Jos asiasta keskustele suoraan, leimataan ja maalitetaan jopa omaisia ja työnantajia kuin autoritäärisissä valtioissa konsanaan. Jopa demokraattisesti valittuja päättäjiä viedään oikeussaleihin tuomittavaksi, jos heidät jollakin verukkeella voidaan tulkita solvanneen jotakin kas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

votonta kansaa tai uskonoppia, vaikka kukaan asianosainen ei olisi asiasta valittanut. Sitä on kaikenlaisia professoreita, joilla ei ole minkäänlaista osaamista maahanmuuton parissa, vaikka he ihmisoikeuksiin vetoamalla niin antavat ymmärtää. Näiltä pyydetään lausuntoja, joissa syyllinen on aina joku muu kuin ne ryhmät tai ryhmittymät, jotka lain rikkomiseen ovat syylistyneet. Samaan aikaan media sivuuttaa maahanmuuttoon liittyvän substanssin, kun aikakauslehtien palstoilla paistattelevat henkeäsalpaavan myönteiset selviytymistarinat ja vihervasemmistolaisen poliitikkojen ideaalit. Terrorismista ja väkivallasta on korkeintaan vähätteleviä sivumainintoja koskien syrjäytymistä. Tässä kuplassa on kieltämättä mukavampi elää, mutta tosiasiat eivät kaunistelulla muutu paremmaksi, eikä kaikilla ole varaa asua alueilla, joille ongelmat eivät vielä ulotu.

Keskustelussa todettiin, ettei maahanmuuttoa ole yhtä paljon kuin Ruotsissa, että meillä on sitä verrattain vähän. Jos meillä on ongelmia nykyisellä määrällä, niin minkälainen mieli pitää ratkaisuna sitä, että sen lisääminen olisi edes osa ratkaisua, tai — toisinpäin — jos ongelmat eivät ole vielä samassa mittakaavassa rantautuneet Suomeen, eikö olisi järkevää ryhtyä torjumaan ilmiötä ja merkittävästi rajoittaa maahanmuuttoa? Jos puhutaan vaikkapa katujengeistä, niin poliisin mukaan yli 90 prosenttia, jopa 95 prosenttia, niistä koostuu maahanmuuttotautaisista henkilöistä. Maahanmuutto on siis keskeinen tekijä tässä tilanteessa, siitä ei pääse yhtään mihinkään, vaikka kuinka asia kiistettäisiin ja puhuttaisiin syrjäytyvistä nuorista.

Arvoisa puhemies! Ryhmäpuheessamme mainittiin vakaviin rikoksiin syylistyneet ja rikoksia toistavat maahanmuuttotautaiset henkilöt. Kyllä sisäministeri Mikkosen tulee ymmärtää, ettei ole lemmen ja palveluiden vaan kurin ja kotiinpaluun aika.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vikman poissa, edustaja Mattila poissa, edustaja Heinäluoma poissa. — Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

13.05 Olli Immonen ps: Arvoisa herra puhemies! Katujengien väkivallanteot ovat olleet kasvussa Suomessa, ja ne ovat myös raaistuneet. Poliisin tietoon on tullut tänä vuonna myös enemmän ryöstöjä kuin aiempina vuosina. Poliisin mukaan katujengit koostuvat pääosin maahanmuuttajataustaisista nuorista. Nämä ovat faktoja.

Katujengirikollisuus on seurausta pääosin hallitsemattomasta ja määrällisesti liian suuresta humanitaarisesta maahanmuutosta. Tietyt humanitaarisin perustein Suomeen tulleet maahanmuuttajaryhmät ovat tilastojen mukaan yleisesti ylliedustettuina väkivalta- ja seksuaalirikoksissa. Kyseisten ryhmien kotouttaminen on epäonnistunut kaikissa Länsi-Euroopan maissa, myös Suomessa, vaikka kotouttamiseen on käytetty erittäin suuria summia veronmaksajien rahaa. Jatkuva palvelujen paisuttamisen tie ei toimi, se on täysin kestämaton.

Suomen vuosikymmenien ajan harjoittama maahanmuuttopolitiikka on ollut katastrofaalisen huonoa, ja maksamme tästä nyt kovaa hintaa. Lisäksi nykyhallitus on pyrkinyt lähinnä peittelemään ja vähättelemään näitä ilmiöitä ongelmia kuin ratkaisemaan niitä. Hallitus on tähän asti nähnyt myös katujengi-ilmiön puhtaasti ideologisenä kysymyksenä, josta ei saisi edes keskustella siten, että ongelman juurisyy eli maahanmuutto nostetaan esiin. Tällainen hyssyttely on täysin vastuutonta, ja sen on loputtava.

Hallituksen on aika herätä ja myöntää ääneen, että maamme on ajautunut Ruotsin tielle. Länsinaapurissa katujengien väkivalta ja muut maahanmuuton ongelmat ovat räjähtäneet käsiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Arvoisa puhemies! Kotoutumisongelmien kanssa painiskelun sijaan on ensisijaisen tärkeää puuttua katujengirikollisuuden juurisyyhyyn eli epäonnistuneeseen maahanmuuttopolitiikkaan ja massamaahanmuuttoon kulttuurisesti vieraista kehityksistä. Maahanmuuton ongelmat, kuten rikollisuus, yleinen turvattomuus, asuinalueiden eriytyminen, maahanmuuttajien syrjäytyminen valtavirtayhteiskunnan ulkopuolelle, radikalisoituminen ja taloudellinen rasite, tulevat pahenemaan niin kauan kuin Suomessa ei puututa tähän ongelman juurisyyhyyn.

Maahanmuuton haitalliset ilmiöt voidaan estää tehokkaasti vain maahanmuuttoa merkittävästi rajoittamalla ja poistamalla huonosti kotoutuneita maahanmuuttajia Suomesta. Oleskelulupakäytäntöjä ja perheen yhdistämisiä on tiukennettava sekä palauttamista tehostettava, ja kaikki laittomasti maassa olevat henkilöt on poistettava maasta. Lisäksi vakaviin tai toistuviin rikoksiin syyllistyvät maahanmuuttajat on karkotettava Suomesta nykyistä matalammalla kynnyksellä, ja on otettava käyttöön laajennetut valtuudet karkottaa jengien jäseniä.

Katujengirikollisuudesta on tehtävä myös poikkeuksetta rangaistuksen koventamisperuste. Lisäksi rangaistuksia on kovennettava kauttaaltaan varsinkin väkivalta- ja seksuaalirikoksissa. Suomen kansalaisuuslakia tulee muuttaa siten, että rikoksiin syyllistynyt ulkomaalainen ei voi saada Suomen kansalaisuutta. Suomen kansalaisuus on myös voitava jälkikäteen perua tilanteessa, jossa Suomen kansalaisuuden saaneet ulkomaalaiset syyllistyvät vakaviin tai toistuviin rikoksiin.

Suomessa on otettava mallia erityisesti Tanskasta, jossa on ryhdytty tiukkoihin toimiin jengirikollisuuden kitkemiseksi sekä maahanmuuttopolitiittisin että kriminaalipoliittisin keinoin. Nämä lääkkeet toimivat laajasti erilaisiin maahanmuuton ongelmiin vastatessa. Tanskassa tehdyt toimenpiteet ovat myös todistetusti pureet.

Arvoisa puhemies! Ei ole oikein, että suomalaiset joutuvat elämään kasvavassa pelon ilmapiirissä, jolloin he joutuvat suunnittelemaan omaa liikkumistaan sen mukaan, kuinka turvallisena tai turvattomana kunkin alueen kokevat. Vanhempien ei pidä joutua pelkäämään lastensa turvallisuuden puolesta. Tilannetta ei saa päästää enää eskaloitumaan siihen pisteeseen, että ihmiset joutuvat turvattomuuden takia muuttamaan pois omista kodeistaan. Jokaisen suomalaisen on saatava liikkua kaikkina vuorokaudenaikoina turvallisesti kaduilla. Suomesta tulee rakentaa jälleen turvallinen maa kaikille suomalaisille. Siksi hallitukselta vaaditaan toimenpiteitä nyt heti eikä huomenna.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Mikkonen, kolme minuuttia.

13.10 Sisäministeri Krista Mikkonen: Arvoisa puhemies! Niin kuin tänään on täällä salissa keskusteltu, tarvitaan monenlaisia keinoja siihen, että me voimme estää väkivaltarikoksia ja katujengiytymistä. Ja kuten täällä on moneen kertaan todettu, niin erittäin huolestuttavaa on se, että nimenomaan alaikäisten eli alle 18-vuotiaitten väkivaltarikokset ovat lisääntyneet, ja vielä alle 15-vuotiaiden. Samanaikaisesti täällä on tullut esiin se, että tässä katujengi-ilmiössä, joka on viime vuosina kehittynyt, on hyvin paljon maahanmuuttajataustaisia ihmisiä niissä jengeissä. Näihin pitää etsiä ratkaisuja ja näihin hallitus on etsinyt ratkaisuja, ja ratkaisuja täytyy olla koko siltä kirjolta.

Toisaalta meidän täytyy huolehtia siitä, että me ennaltaehkäisemme, että yksikään nuori ei ajaudu rikoksen polulle, että jengit eivät ole houkuttelevia, että ryöstöihin ei lähdetä. Poliisi tarvitsee siihen resursseja, että se pystyy torjumaan rikoksia ja että se pystyy puuttu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

maan ja pystyy kiinni ottamaan rikoksentehtäjiä. Samanaikaisesti täytyy huolehtia, että meillä on nopeat oikeusprosessit. Erityisesti nuorten kohdalla se on äärimmäisen tärkeää, jotta silloin myös tulee ymmärrys siitä, että teosta seuraa rangaistus. Tämän takia esimerkiksi poliisissa on pääkaupunkiseudulla laajennettu näitä ryhmiä, joissa erityisesti alle 18-vuotiaiden tekemiä tai heihin kohdistuvia rikoksia varten on perustettu omia rikostutkintaryhmiä ja koetetaan saada nopeasti selvitettyä nämä rikokset, jotta rangaistukset sitten myös tulevat ja kohdentuvat.

Sitten täytyy tietysti huolehtia siitä, että poliisilla on keinoja, ja siihen liittyen esimerkiksi poliisin tiedustelulainsäädäntöä on parannettu ja paraikaa myös selvitetään uusia keinoja sen osalta, esimerkiksi laittomiin aseisiin ja räjähteisiin liittyviä rangaistuksia, jotka meillä ovat Ruotsia pienemmät. Sitten tietysti oma ketjunsä siellä loppupäässä on vankeinhoito, millaiset resurssit siellä on, miten siellä pystytään tekemään työtä sen eteen, että rikolliset eivät uusi rikoksia. Näitä kaikkia keinoja tarvitaan ja näihin on nyt panostettu. Tuntuu siltä, että tämän salin keskustelun perusteella näihin halutaan myös jatkossa panostaa, ja se on oikein.

Tässä on tullut esille myös Ruotsin tilanne ja millä tavalla Suomi eroaa Ruotsista ja onko meillä uhkaa, että me joudumme samalle tielle. On hyvä muistaa, että Ruotsin maahanmuuttopolitiikka, Ruotsin kotoutumispolitiikka on hyvin erilaista ollut kuin Suomessa. Ruotsissa on ajateltu, että yhteisö itse kotouttaa tulijat, kun meillä taas kotouttamisessa nimenomaan panostetaan siihen, että yhteiskunta huolehtii tuesta, palvelusta, ja nimenomaan asuinalueiden eriytyminen on ollut se, mikä meillä on eri tavalla. Kun Ruotsin poliisin ylijohdajan kanssa puhuin, niin hän nimenomaan korosti sitä, että pitää kiinni siitä, että asuinalueet säilyvät monimuotoisina jatkossakin, [Puhemies koputtaa] pitää huolta palveluista ja pitää huolta poliisien riittävästä määrästä. Nämä ovat kaikki niitä keinoja, mitä me olemme tällä hallituskaudella tehneet, ja uskon todella, että tätä halutaan myös jatkaa tulevan hallituksen toimesta, keitä siellä sitten onkaan, koska se on meidän yhteinen etumme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koponen, Ari, olkaa hyvä.

13.14 Ari Koponen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Vaikeistakin asioista täytyy pystyä puhumaan niiden oikeilla nimillä. Päättäjille tämä on erityisen tärkeää, koska ilman todellista tilannekuvaa ei voi tehdä ongelman ratkaisemisen kannalta oikeita päätöksiä.

Päätökset on tehtävä faktat, ei ideologiat, edellä. Tiedämme, että metsään menee, kun sisäministeri jo aikaisemmin kertoi, että maahanmuutolla ei ole mitään tekemistä maahanmuuttajataustaisen katujengirikollisuuden kanssa. Tämä on kuin vakavalla naamalla kertoisi, ettei pakkasella ole mitään tekemistä sen kanssa, että talvella on kylmä. Jos tietyistä maista tulevat maahanmuuttajat ovat räikeästi yliedustettuina rikostilastoissa, meidän täytyy pystyä sanomaan se ääneen, ja on toimittava. Uuden selvityksen mukaan ulkomailla syntyneiden ulkomaalaistaustaisten osuus raiskauksista epäillyistä oli 27 prosenttia ajankaksolla 11—20, mutta osuus on kasvanut viime vuosina. Vuonna 20 ulkomaalaiset muodostivat jo 38 prosenttia raiskauksista epäillyistä. Poliisi kuvaa katujengejä parikymppisten, jopa 95-prosenttisesti maahanmuuttajataustaisten miesten löyhiksi yhteenliittymiksi.

Itse haluan olla tekemässä ennaltaehkäisevää ja suomalaisten turvallisuutta lisäävää lainsäädäntöä. Tarvitaan sekä kovia eli korjaavia että pehmeitä eli ennaltaehkäiseviä keinoja, ja niitä on hyödynnettävä määrätietoisesti rinnakkain. On myös tärkeää kysyä: miksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

hallituksen maahanmuuttoa lisäävistä päätöksistä puuttuu aina oikeat kustannusarvioit, aina?

Ja lopuksi: Näyttää, että seuraavan hallituksen on tehtävä täyskäännös tämän ongelman ratkaisemiseksi. Tämä hallituspohja on näyttänyt, ettei se siihen pysty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäkynen, Jukka, olkaa hyvä.

13.16 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Jengirikollisuuteen on nyt vihdoinkin havahduttu Suomessa. Tästä ei ole kauaakaan aikaa, kun ulkomaalaisjengejä ei edes myönnetty täällä olevan. Nyt me kuitenkin tiedämme, että ongelma on todellisuutta. Ruotsissa jengirikollisuus on ollut jo kauan todellinen ongelma, eivätkä siellä ole pehmeät arvot eivätkä keinot tepsineet. On yritetty kotouttaa ja rahaa on laitettu järkyttäviä summia säälistäviin kotouttamistoimiin vuosikausia, siis juuri samalla tavoin kuin me täällä kotimaassa myös edelleen tehdään, ja silti tilanne on pahentunut ja pahentuu edelleen, ellei asialle tehdä jotain konkreettista ja hyvinkin pian.

Nykyään esimerkiksi Ruotsin 100 000 asukkaan Södertäljessä ammutaan vuoden aikana ihmisiä hengiltä saman verran kuin Lontoossa, jossa on yhdeksän miljoonaa asukasta — siis saman verran 100 000 ihmisen kaupungissa. Lohduttoman tilanteen pääasiallisena syyinä on jengirikollisuus, sillä yli 80 prosenttia ammuskeluista tapahtuu jengiympäristöissä. Onneksi nyt Ruotsin uusi hallitus tulee ottamaan kovat keinot käyttöön, koska muita vaihtoehtoja ei enää ole. Meidän täällä Suomessa täytyy tehdä nyt samoin, sillä pelkkä paapominen ei enää auta.

Kuinka suuri osa meistä kansanedustajista ymmärtää sen tosiasian, että ulkomaalaiset jengirikolliset pitävät Suomen oikeuslaitosta lähinnä vitsinä? Eikö oikeuslaitoksemme ole minkäänlainen pelote heille. Esimerkiksi Espoossa sattui tapaus, jossa kolme maahanmuuttajanuorta tunkeutui 19-vuotiaan suomalaispojan kotiin ja varasti kaiken, minkä vain irti saivat. Tästä tuohtuneena uhrin äiti kirjoitti asiasta sosiaalisessa mediassa ja kutsui murtautujia ”Ahmetiksi” ja ”Muhmetiksi”. Tästä seurasi se, että äidistä tehtiin rikosilmoitus kiihottamisesta kansanryhmää vastaan ja asia on tällä hetkellä syyteharkinnassa. Varmasti moni myös tässäkin salissa yllättyy, kun kerron, että murtautujat ovat vapaalla jalalla ja tuskin mitään merkittäviä tuomioita on edes tulossa. Ja vaikka henkilöllisyydet ovat tiedossa, ei heitä ole edes saatu haastettua oikeuteen. Uskoo ken haluaa, mutta tällainen toiminta on seurausta huonosta maahanmuuttopolitiikasta. Mielestäni rangaistuksen pelon jengirikollisuudesta pitäisi olla tuntuva.

Arvoisa puhemies! Yksi pelottelukeino olisi karkottaminen. Esimerkiksi rikoksiin syylistynyt nuori, joka ei ole Suomen kansalainen, voitaisiin karkottaa perheineen maasta. Tällaisen rangaistuksen pelko saattaisi vähentää merkittävästi kynnystä rikoksien tekemiseen, ja myös maahanmuuttajanuorten vanhemmat voisivat kiinnostua enemmän lastensa tekemisistä. Arvoisa hallitus, laittakaa tämä harkintaan, ja sosialidemokraatit voivat esittää tämän vaikka omana aloitteenaan, sillä ei ole väliä, vaan pääasia on se, että asiassa päästään eteenpäin.

Arvoisat edustajat, näin ei voi enää jatkua. Nyt pitää ottaa kovat keinot käyttöön ennen kuin tilanne täällä menee yhtä pahaksi kuin Ruotsissa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, poissa. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

13.20 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Hallitus on surkeasti epäonnistunut niin sanotuissa pyrkimyksissään saada katujengirikollisuus ja järjestäytynyt rikollisuus kuriin. Jokin aika sitten, pari kolme vuotta sitten, tämän hallituskauden alussa käynnistyi sisäministeriössä työ sisäisen turvallisuuden selonteon laatimiseksi. Olin kyseisessä parlamentaarisessa työryhmässä mukana, ja me työryhmän jäsenet kovasti halusimme, että selontekoa tehdessä käsitellään katujengirikollisuutta ja järjestäytynyttä rikollisuutta ja suunnitellaan toimet ja strategiat niiden estämiseksi ja tilanteen haltuun ottamiseksi. Käytännössä mitään tästä ei kuitenkaan selontekoon päätynyt ministeri Ohisaloon vastustuksesta johtuen. Näin ollen pidän tyhjinä niitä hallituksen puheita, joissa nyt täällä äskenkin väitettiin, että hallitus olisi tehnyt mittavia toimia tämän puheena olevan ongelman aisoihin saamiseksi — ei se ole tehnyt.

Tässä keskustelussa on tänään kuultu lukuisia hyviä ehdotuksia siitä, mitä pitäisi tehdä, ja jos hallitus nyt tulisi järkiinsä, se varmaan kuuntelisi opposition mielipiteitä ja perusteluita ja hyviä ehdotuksia siitä, miten tämä asia ratkaistaan. [Mari Rantanen: Ei tule järkiinsä!] — En usko, että tulee järkiinsä. — Silti esitän muun muassa sitä, että sen sijaan, että alkaisimme nyt tai hallitus alkaisi mittaviin muutoksiin millään saralla, maahanmuuttopoliittikkaa puhtaasti tiukennetaan soveltuvien osien sijaan, että nyt ainakin sellaisten henkilöiden maahantulo estetään, jotka eivät todellakaan välttämättä edes aio työllistyä Suomessa vaan tulevat tänne rikoksia tekemään.

Sen lisäksi näiden tapausten osalta, joissa rikoksia on tehty — siihen kyllä ministeri Mikkonen hyvin kiinnittikin huomiota — poliisin resursseja tulee lisätä, jotta tutkinta voisi tapahtua nopeammin. Sen lisäksi pitäisi koko tätä oikeuden prosessin ja lainvalvonnan prosessin koko ketjua tarkastella ja resursoida enemmän siten, että oikeusprosessit käynnistyisivät nopeammin ja ne tulisivat myös päätökseen nopeammin. Tällä hetkellä menee vähintään kuukausia, usein vuosia siinä, että rötöksistä vastuulliset saadaan sitten tuomiolle, ja se on liian pitkä aika. Tutkinnan pitäisi valmistua nopeasti, ja myöskin oikeuden pitäisi toimia nopeasti, siten että maksimissaan puhutaan kuukausista siinä, että tuomio tulee, oli sitten melkein mikä rikos tahansa, kunhan tutkinta on tehty huolella.

Näillä keinoin saataisiin tosiaan se viesti sinne rikollisille ja erityisesti nuorille, että teoilla on seurauksensa. Kun prosessi venyy, syyn ja seurauksen yhteys katoaa varsinkin nuorten mielessä, eivätkä he koe sitten välttämättä saavansa teoistaan asianmukaista rangaistusta. Tämä ei vaatisi oikeastaan muuta kuin lisäresursointia poliisin ja oikeuslaitoksen puolelle, ja uskoisin, että hallituksen kassassa siihen kyllä riittäisi rahaa, jos vain tahtoa olisi — mutta ei näytä olevan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kivisaari poissa. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

13.24 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies, hyvät kollegat! Itse asiassa puolueitten on aika turha täällä nokitella toisiaan siitä, kuka on oikeassa ja kuka on väärässä ja saako jostakin puhua vai ei, sillä järjestäytynyt rikollisuus ja katujengit ovat täällä olemassa ja se on meidän kaikkien puolueiden yhteinen ongelma. Itse asiassa tämä katujengi-ilmiö paljastaa sen, että Suomessa on olemassa henkilöitä, jotka eivät kunnioita suomalaista yhteiskuntaa eivätkä sen arvoja, ja en usko, että kansanedustajat olisivat tietämättömiä myöskään siitä, millä tavalla tämä mekanismi on syntynyt, eli nämä syntymekanismit ja ennaltaehkäisy, johon usein viitataan, ovat kyllä kaikkien tiedossa, ja niitä jatkuvasti tehdään eri puolilla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Suomea. Mutta kyllä varmaan nyt täytyy myöntää, että on pakko ottaa, arvoisa ministeri, kovempia keinoja käyttöön. Sen takia on aika erikoista, että sisäministeri Mikkonen täällä meille kansanedustajille kertoo, että nyt ollaan ryhdytty toimenpiteisiin, mitkä koskevat laittomia aseita, sillä edustaja Keto-Huovinen on itse asiassa kahta päivää vaille kaksi vuotta sitten tehnyt lakialoitteen, jonka on allekirjoittanut yli sata kansanedustajaa, että luvaton ase johtaisi sakkojen sijaan selvään vankeusrangaistukseen, neljä kuukautta — neljä vuotta. Siinä olisi selvä pelote sille, että luvattomia aseita ei kanneta tuolla julkisilla paikoilla, autoissa tai muissa vastaavissa paikoissa. Itse asiassa tämä osoittaa, kun hallitus edelleen puhuu täällä, että me ryhdymme selvittämään laittomien aseiden rangaistuksen koventamista, kun tästä on tehty jo yli sadan kansanedustajan toimesta lakialoite, että, kun käsitykseni mukaan eduskunta on työnantaja ja hallitus on eduskunnalla töissä, kyllähän olisi pitänyt ryhtyä jo toimenpiteisiin, sillä signaali siitä, että eduskunta lähtee koventamaan rangaistuksia järjestäytyneessä rikollisuudessa ja näissä jengiasioissa, on ainut lääke, joka tällä hetkellä nopeasti vaikuttaa. Sen takia toivoisin, että nämä jengiasiat, nuorisorikollisuus... Ja alle 15-vuotiaita lapsia, jotka eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan, käytetään systemaattisesti hyväksi järjestäytyneessä rikollisuudessa ja myös etnisisessä rikollisuudessa, joka valitettavasti on nostanut täällä pääkaupunkiseudulla päätään, ja koinikin tämän keskustelun erittäin hedelmällisenä, sillä nyt täällä pystyy vapaasti puhumaan niistä ongelmista, joita suomalainen rikollisuus ja myös etninen rikollisuus ovat mukanaan tuoneet, ja ne ovat meidän kaikkien ongelma. Mutta se ei sillä korjaannu, että me perustetaan työryhmiä ja selvitetään eri ministeriöissä. Kyllä tässä olisi kaivannut jo kaksi vuotta sisäministerin ja oikeusministerin vahvempaa yhteistyötä, että tästä talosta olisi tullut selvä signaali, että rangaistukset kovenevat. Pelotevaikutukset olisi näin ollen saatu kuntoon, ja uskon, että sillä olisi ollut jo ennaltaehkäisevä vaikutus, että tämä jengirikollisuus ei olisi päässyt niin pitkälle kuin se nyt on päässyt.

Arvoisa puhemies! Korostan sitä, että tässä on nyt kyse siitä, että suomalaista yhteiskuntaa ja sen perimmäisiä arvoja ei enää kunnioiteta, ja se kunnianpalautus täytyy tehdä monella eri tavalla: puuttamalla kotoutuksen ongelmiin, kiinnittämällä huomiota kaikennäköisiin ennaltaehkäiseviin toimiin ja sosiaalihuollon toimenpiteisiin mutta myös korottamalla selvästi rangaistuksia Tanskan mallin mukaisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä ehditään yksi puheenvuoro ennen seuraavaa aihetta. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

13.27 Sanna Antikainen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset olivat pakotettuja tekemään jälleen kerran välikysymyksen, tällä kertaa jengirikollisuudesta. Kun sisäministeri Mikkosen puhetta kuunteli, syykin tuli hyvin selväksi. Hallitus ei edelleenkään ymmärrä, kuinka toimimaton maahanmuuttopolitiikka vaikuttaa tähänkin ongelmaan. Kun jengien jäsenistä poliisin tietojen mukaan jopa 95 prosenttia on maahanmuuttajataustaisia, on selvää, että silloin vika on juurikin maahanmuuttopolitiikassa. Kun tämä poliisin esille tuoma luku tuotiin eduskunnassa tänään esille, alkoi jälleen kerran vihervasemmistolainen selitysrumba. Sisäministeri Mikkonen intoutui kertomaan, etteivät kaikki maahanmuuttajat ole rikollisia ja ettei kaikkia saa leimata. Kukaan ei tosin tällaista täällä tänään väittänytkään, eikä kyse ole tästä.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan keskustelun aikana jengirikollisuudesta tuotiin esille uusi termi ”rikoksilla oireilu”. Tällainen rikollisuuden värittäminen vaaleanpunaisella on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

sekä väärin että vakava asia. Sanottakoon se nyt suoraan, rikoksilla oireilua ei ole olemassa eikä sellaiselle saa antaa mitään siimaa. Kyse on laista ja sen noudattamisesta, ja rangaistusten tulee olla tämän mukaisia. Jos rikoksenteijä on alaikäinen, on selvää, että rikoksiin puuttuminen eroaa aikuisten vastaavasta, mutta tässäkin kohtaa on muistettava, ettei pelkkä päänsilitys auta, vaan rikoksiin syyllistyneelle lapselle tai nuorelle on asetettava hänen kehitykselleen sopivat rajat.

Arvoisa puhemies! Keskustelun aikana tuotiin myös esille useaan kertaan lastensuojelu. Ministeri Kiuru kertoi, kuinka hallitus on jo aloittanut lastensuojelulain kokonaisuudistuksen. Tosiasiassa sen olisi pitänyt olla jo käynnissä, kuten viime kesänä uutisoitiin. Tämäkin jää seuraavan hallituksen harteille. Mutta lyhyesti haluaisin sanoa, että uudistuksen lankana on oltava ruohonjuuritason työntekijöiden ehdotukset lain muuttamiseksi. Tilanne kentällä on nimittäin se, ettei aikuisilla ole lainmukaisia tarpeellisia työkaluja puuttua lasten ja nuorten vakavaan ja jopa vaaralliseen käytökseen tehokkaasti, esimerkiksi päihteiden käyttöön. Tämä on myös oma kokemukseni lastensuojelun työntekijänä, jollaisena siis toimin ennen kansanedustajuuttani.

On myös sanottava tähän esille tuotuun lastensuojelukeskusteluun, että itselläni on tämän työkokemukseni lisäksi kokemusta lastensuojelun asiakkuudesta. Elin 15—17-vuotiaana lastensuojelulaitoksessa vanhempieni alkoholismin takia. Kun jouduin pahoinpidellyksi, niin muutin sitten sinne laitokseen. Tiedän siis jotakin siitä, millaista on elää tässä tilanteessa, ja ehkä sitä voisi kuvailla sanoilla ”huono-osaisena eläminen”. Vaikka näin oli, niin koen jälkepäin katsottuna, että siinä kohtaa elämässäni tärkein asia oli lastensuojelulaitoksen asettamat rajat ja säännöt — ei vain pelkkä terapia, jota sitäkin tarvitaan, vaan myös sääntöjen ja rajojen asettaminen ja noudattaminen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on toistellut jengikeskustelussa taikasanaa ”kotouttaminen”. Jos katsoo Ruotsin kotouttamista, niin on selvää, ettei se oikein näytä auttavan. Miksi ei? Ongelma lähtee jo suhtautumisesta ja kielenkäytöstä. Itselleni on jo hoitajaopinnoissa opetettu, ettei ihminen ole objekti vaan subjekti. Tässä keskustelussa esiin nostetun kotouttamisen sijaan olisi puhuttava vain kotoutumisesta, ja se, ettei kotouttaminen auta, johuu siitä, ettei silloin henkilö ole itse halukas osallistumaan siihen. Ei siis ole olemassa sitä objektia, jota kotoutetaan, vaan on olemassa subjekti, ihminen, joka omalla toiminnallaan kotoutuu. Jos vielä mietitään lisää tätä asiaa, niin tietenkin tähän myös yhteiskunta voi asettaa tai antaa tiettyjä työkaluja, jolla henkilö kotoutuu. Näitä ovat esimerkiksi kielen opetus, mutta loppujen lopuksi tämä työ kuuluu ihmiselle itselleen. — Kiitos, arvoisa herrapuhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan kello 16.30 budjetin pääluokkien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 13.33.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 16.33.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt jatketaan tässä täysistunnossa aiemmin keskeytynyttä keskustelua asiasta numero 3 eli välikysymyksestä. — Edustaja Kinnunen, Jari.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

16.33 Jari Kinnunen kok: Arvoisa puhemies! Tässä salissa kävi ilmi hyvin, että poliisin ammattia ei juurikaan arvosteta, kun ei edes debattipuheenvuoroa saanut tässä aikaisemmin. — Nyt on pakko sanoa, että vastuuministeri toi hyvin esille katujengeihin liittymisen syitä ja kuvasi kohtuuhyvin sitä ilmiötä itsessään, ja olin myös iloisesti yllättynyt siitä, että hän mainitsi, että katujengeihin kuuluvista suurin osa on jo aikuisikään ehtineitä maahanmuuttajataustaisia nuoria miehiä. Se oli poikkeuksellista ministeriltä. Samaan hengenveetoon on kuitenkin todettava, että kaikki maahanmuuttajanuoret eivät ole rikollisia, ja se meidän on syytä pitää aina mielessä.

Arvoisat kuulijat! On syytä jo ymmärtää, että meille on muodostunut varjoyhteiskunta tai varjoyhteiskuntia, joissa eletään omien sääntöjen mukaan. Tämän viestin ovat tuoneet eduskuntaan maahanmuuttajataustaiset naiset erään valiokuntakäsittelyn yhteydessä.

On hyvä huomata, että maahanmuuttajataustaiset alaikäiset tekevät usein rikoksia näille katujengeille. Jengiin halutaan päästä, ja ainoa tie on rikosten tekeminen. Niin sanottu roadman-kulttuuri kukoistaa, ja sekin ajaa alaikäisiä raakoihin rikoksiin. Alaikäisillä tarkoitan alle 15-vuotiaita, jotka eivät ole rikosoikeudellisessa vastuuiässä vielä. Myydään huumeita, ryöstetään toisia lapsia ja nuoria, ja rahallinen hyöty huumekaupoista valuu aikuisille katujengiläisille.

Paljon on puhuttu ennalta estämisestä, ja sehän on edullisinta, se on totta, mutta työ on tehty erittäin vaikeaksi. Tiedonvaihto on tehty äärimmäisen hankalaksi. Tieto ei kulje neuvolan, päiväkodin, koulun, sosiaalitoimen, nuorisotyön ja poliisin välillä niin jouheasti kuin toivoisi. Tähän voisi yksi ratkaisu olla, että lasta tai nuorta koskevaan ensimmäiseen ilmoitukseen, oli se sitten lastensuojeluilmoitus tai poliisille tehty sekalais- tai rikosilmoitus, merkittäisiin heti käsittelijöiksi kaikki oleelliset viranomaiset, jolloin tiedonvaihto toimisi todennäköisesti paremmin kuin nyt. Toinen vaihtoehto olisi säätää tiedonvaihdosta mainittujen viranomaisten välillä siten, että laki velvoittaisi vastavuoroiseen tiedonvaihtoon viranomaisten välillä silloin kun lapsi tai nuori alkaa oireilla häiriköimällä ja rikoksia tekemällä.

Aikainen asiaan puuttuminen ei tarkoita lasten tai nuorten sulkemista laitoksiin vaan ensisijaisesti heidän ohjaamistaan pois jengiytymisen ja rikosten tieltä. Mikäli huostaanottoon ja laitossijoitukseen kuitenkin päädytään, nousevat lastensuojelulain heikkoudet valittavan usein esiin. Sijoitetut lapset ja nuoret ottavat niin sanotut hatkat milloin haluavat ja jatkavat rikosten tekemistä. Keinoja hatkojen estämiseen ei ole, eikä lastensuojelulaitoksen henkilökunta saa lähteä hatkailijan perään. Asiantila on johtanut uhriutumiseen: Lapset joutuvat usein eri rikosten kohteeksi ja liian usein heitä käytetään seksuaalisesti tai muuten hyväksi. Yliannoskuolemat ovat löperön lastensuojelulain karsein seuraus.

Täällä on puhuttu Ankkuri-toiminnasta. Olen saanut seurata toimintaa varsin pitkään, itse asiassa toiminnan alusta lähtien, ja tiedän, että poliisi pyrkii vaikuttamaan mahdollisimman tehokkaasti lapsen ja nuoren asiassa yhdessä lastensuojelun ja myös sovittelutoimiston kanssa. Olen myös saanut seurata, millä resursseilla muun muassa Sisä-Suomessa poliisi joutuu tilanteeseen vastaamaan. Resurssit ovat todella niukat. Yksi tai kaksi poliisi miestä ei riitä. Ja jos väkeä siirretään ennalta estävään toimintaan, se on pois jostakin muualta, rikostutkinnasta tai hälytystehtävistä. Ja onhan meidän pakko myöntää, että silloin jos poliisi on Ankkuri-toiminnassa ja lasten kanssa tekemisissä, silloin ollaan jo menety metsään. Ei ole toimittu riittävän ajoissa. Silloin se tarkoittaa, että perheet eivät ole saaneet ajoissa apua ja nämä ovat integroituneet tuonne varjoyhteiskuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Olen vuodesta 82 ollut seuraamassa rikostorjuntaa ja nähnyt, kuinka moottoripyöräjen-
git ovat tähän maahan rantautuneet. Ne ovat kaivaneet itsellensä poterot ja soluttautuneet
joka paikkaan. En haluaisi kuulostaa tuomiopäivän pasuunalta, mutta näin tapahtuu myös
katujengien kanssa, jollemme nyt reagoi.

Päinvastoin kuin ministeri totesi, me olemme jo Ruotsin tiellä. Nyt kysymys kuuluu:
kuinka pitkälle aiomme sitä tietä kulkea?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Noora Koponen poissa. — Edustaja Werning.

16.39 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Mittareilla mitattuna Suomi sijoittuu erin-
omaisesti, kun kyseessä on arjen turvallisuus ja yhteiskuntarauha. Näillä kärkisijoilla mei-
dän tulee pysyä jatkossakin. Puheet siitä, että hallitus ei suhtaudu vakavasti nuoriso- ja ka-
tujengirikollisuuteen, eivät pidä paikkaansa. Kyllä tämä huoli on yhteinen, ja siihen suh-
taudutaan vakavasti.

Jotta nuoriso- ja katujengirikollisuuteen voidaan puuttua ja ilmiötä suitsia, tulee keino-
valikoiman sisältää niin pehmeitä kuin kovia keinoja, kuten edustaja Viljanen toi hyvin so-
siaalidemokraattien ryhmäpuheessa esille. Jengirikollisuuden lopettamisessa avainase-
massa on lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Tätä ennalta ehkäisevää työtä tulee teh-
dä laaja-alaisesti ja moniammatillisella yhteistyöllä. Nyt on vahvistettava entisestään tätä
toimintaa. Resursseja tulee lisätä niin sosiaalihuoltoon kuin lastensuojeluunkin. Syrjäyty-
misen ehkäisyyn tarvitaan lisäpanostuksia.

Arvoisa puhemies! Hyväksi havaittua poliisin ennalta ehkäisevän yksikön toimintaa tu-
lee kehittää, kuten myös — perussuomalaisen virheellisistä väittämistä huolimatta — eri-
tään onnistunutta ja hyviin tuloksiin pääsevää Ankkuri-toimintaa. Moniammatillinen yh-
teistyö eri viranomaisten välillä on välttämätöntä, ja tätä tulee vahvistaa entisestään. Myös
sujuva viestin kulku on varmistettava.

Poliisin resursseja on leikattu. Korjausliike on nyt tehty ja suunta on oikea. On välttä-
mätöntä lisätä poliisien resursseja ja kohdentaa niitä järjestäytyneen rikollisuuden torjun-
taan. Tulee laatia strategia, jolla järjestäytyntä rikollisuutta torjutaan. Toimintaohje lait-
tomien aseiden poistamiseksi tulee tehdä, ja on selvitettävä mahdollisuus uusien rikostie-
dusteluun liittyvä lainsäädäntö.

Puhemies! Me olemme tässä ja nyt, kuten on nuoriso- ja katujengirikollisuuskin. Tähän
voidaan puuttua, ja tätä työtä tehdään jo nyt. Toivoisin, että myös oppositio pyrkisi keskit-
tymään ongelman ratkaisemiseen eikä ainoastaan pelon lietsomiseen, kuten tässä salissa on
tehty. On hyvä muistaa myös se, että valtaosalla nuorista asiat on hyvin ja valtaosa nuoris-
ta voi hyvin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen.

16.41 Sanni Grahn-Laasonen kok: Arvoisa puhemies! Käytän tämän välikysymyksen
tilaisuuden puhuakseni Suomen lastensuojelun hädästä.

Suomen lastensuojelun pitäisi olla hyvinvointiyhteiskuntamme kaikkein syvintä ja tär-
keintä ydintä — mikä voisi olla sen tärkeämpää. Meillä on lähes 20 000 lasta sijoitettuna
kodin ulkopuolelle. Määrä on lähes kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Nuorten kiireellisten
sijoitusten lisääntyminen kertoo karusti siitä, että ongelmiin päästään kiinni liian myö-
hään. Lasten ja perheiden peruspalveluissa on aukkoja, ja ennaltaehkäisevälle työlle on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

liian vähän aikaa ja resursseja. Olemme jo vuosia kokoomuksessa puhuneet tässä salissa ja vedonneet terapiatakuun ja mielenterveysongelmiin puuttumisen puolesta. Nyt lastensuojelu paikkaa aukkoja, kun juurisyihin ei päästä puuttumaan, jonot lasten, nuorten ja vanhempien mielenterveysavun piiriin ovat pitkät.

Suurin osa Suomen perheistä voi hyvin, ehkä jopa paremmin kuin koskaan. Asiantuntijoiden huoli on, että niillä, joilla menee huonosti, menee todella huonosti. Ongelmat kasautuvat, on ylisukupolvista näköalattomuutta, perhetaustan vaikutus esimerkiksi oppimistuloksiin on viime vuosina vain vahvistunut, päihde- ja mielenterveysongelmien syveneminen, rikkiäiset perheet, lapsiperheköyhyys, tukiverkoston puute ja elämänhallinnan ongelmat, hukassa olevaa vanhemmuutta. Yhteiskunnan muutos näkyy lastensuojelun arjessa.

Nuorten väkivaltarikollisuuden kasvu on vakava ongelma. Mikään ei oikeuta väkivaltaan. Rikoksenteijä on aina vastuussa rikoksestaan, myös nuori rikoksenteijä. Jengirikollisuuteen on siksi puututtava lujasti. Nuorisoriikollisuuden taustalla on usein synkkiä ongelmia ja lapsuuden kokemuksia, kuten ylisukupolvista huono-osaisuutta, surkeat kotiolot, kohdattua väkivaltaa, rasismia, kaltoinkohtelua ja hyväksikäyttöä, päihteitä, oppimisvaikeuksia, huonoa seuraa, syvää osattomuutta ja merkityksen puutetta. Sosiaalityöntekijöiden aika lastensuojelussa menee yhä enemmän paperityöhön ja perusteluihin. Lastensuojelu on ylijuridisoitunut, ja laista on tullut niin monimutkainen, että sen soveltaminen on vaikeaa ammattilaisellekin. On siis vaikeaa auttaa.

Sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuus on suurta, valvonnassa on ongelmia, lapsia siirretään sijaiskodista tai laitoksesta toiseen, palautetaan kotiin ja sijoitetaan uudelleen, pahimmillaan kymmeniä kertoja. Lasten ja nuorten oma ääni ei kuulu tarpeeksi. Pysyvät ihmissuhteet ovat turvallisen kasvun edellytys, mutta vanhemman oikeus lapseen ohittaa lapsen oikeuden pysyviin aikuisiin ja kasvurauhaan. Nämä ovat lasten ja nuorten omia kokemuksia, mutta myös havaintoja ylimmiltä laillisuusvalvojilta. Eduskunnan oikeusasiamies on nostanut lastensuojelun kriisin yhdeksi Suomen keskeisimmistä perus- ja ihmisoikeusongelmista. Myös oikeuskansleri on kiinnittänyt huomiota lastensuojelun tilaan.

Ongelmat eivät tietenkään ole yksin lastensuojelun eivätkä varsinkaan yksittäisten sosiaalityöntekijöiden, jotka uupuvat mahdollittoman tehtävän edessä. Lastensuojelussa tehdään arvokasta työtä joka päivä. Onnistumiset eivät usein näy, eikä niitä ole helppo mitata. Sosiaalityöntekijöistä on huutava pula. Työn arvostus ei ole samalla tasolla vaativuuden kanssa. Oikeuskansleri toteaa, että työntekijöiden viihtyvyyteen ja pysyvyyteen vaikuttaa se, kuinka hyvin työ on mahdollista tehdä.

Uutta lastensuojelulakia vuodelta 2008 on muutettu jo lähes 30 kertaa. Paikatun, tilkityn ja aivan liian yksityiskohtaisen lainsäädännön tilalle Suomi tarvitsee selkeän uuden lastensuojelulain, joka vapauttaa ammattilaisten aikaa lasten ja perheiden kohtaamiseen. Kaikkein tärkeintä on vahvistaa ja kehittää ennaltaehkäiseviä palveluja ja tukea vanhemmuutta. Oppilas- ja opiskelijahuollon siirtäminen kunnista hyvinvointialueille vuodenvaihteessa on esimerkki yhdestä virheestä, joka olisi voitu välttää. Kouluterveydenhoitajat, kuraattorit ja psykologit ovat osa kouluyhteisöä. Koronakriisi antoi meille varoittavan esimerkin siitä, että lasten palveluista siirrettiin heti voimia paikkaamaan henkilöstövajeita muualla.

Tässä salissa on käyty hyvä keskustelu ja tärkeä keskustelu jenginuorista ja nuorisoriikollisuudesta ja niistä ratkaisuista, joita tarvitaan, jotta voimme välttää Ruotsin tien. Tätä keskustelua jenginuorista ja nuorisoriikollisuudesta on uskallettava käydä kiihottomasti ja puhua myös maahanmuuton ja kotouttamisen ongelmista, jotta niitä voidaan korjata. Tätä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

keskustelua on voitava ja osattava käydä tässä salissa ilman, että leimataan kaikki maahanmuuttajat. Toivon, että tästä salista lähtee vahva viesti siitä, että tarvitsemme viranomaisille riittävät keinot ja resurssit puuttua nuorisorikollisuuteen ajoissa. Haluamme, että Suomi on tulevaisuudessakin maa, jossa puiston läpi uskaltaa kävellä pimeässäkin eikä tarvitse pelätä lastensa puolesta. Meillä on oltava myös keinot tukea heikommista lähtökohdista ponnistavia lapsia ja perheitä ajoissa ja paljon nykyistä paremmin. Siihen tarvitaan sekä rakkautta että rajoja, kuten vanha viisaus lasten kasvatuksesta kuuluu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

16.47 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Suomalaisissa vankiloissa on suhteettoman suuri määrä maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Seksuaalirikoksissa maahanmuuttajataustaiset ovat niin ikään yliedustettuina vuodesta toiseen.

Tänään olemme keskustelleet katuväkivallasta ja jengiytymisestä, mikä on selkeästi jälleen kerran surkean maahanmuuttopolitiikan seurausta. Kaduilla kulkee entistä enemmän ihmisiä, jotka kantavat mukanaan teräaseita ja laittomia ampuma-aseita, valmiina myös käyttämään niitä hyvin matalalla kynnyksellä. Kyse ei enää ole edes vain jengien välienselvittelyistä, joissa niissäkin voi olla sivullisia uhreja, vaan myös yhä raaimmista ryöstöistä ja sivullisiin kohdistuvista pahoinpitelyistä.

Ei ole lainkaan liioiteltua sanoa, että Suomi on ison ongelman edessä, ja sisäinen turvallisuusympäristömme on muuttumassa. Turvattomuus on lisääntynyt ja silmät ovat auenneet monilta, mutta toimet tämän kehityskulun katkaisemiseksi puuttuvat. Syy on ilmeinen: hallituspuolueet eivät halua kiristää maahanmuuttopolitiikkaansa. On aivan turha puhua poliisien määrän lisäämisestä, Ankkuri-toiminnasta, nuorisotyöstä, saati iltapäiväkerhoista ja harrastustakuusta ellei maahanmuuttopolitiikkaa viimein kiristetä. Mikään määrä kotouttamista tai poliiseja ei tule kääntämään tätä kehitystä, sillä maahan marssii joka päivä lisää sellaisia ihmisiä, jotka eivät edes halua sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Sellaisia ihmisiä on turha edes yrittää kotouttaa. Se on rahan tuhlausta, suomalaisten veronmaksajien rahan tuhlausta.

Oulun raiskausvyyhti kuohutti koko Suomea neljä vuotta sitten. Tänä päivänä katuväkilta ja jengit puhuttavat koko Suomea. Tässä välissä ei ole tapahtunut yhtään mitään sellaista, millä oltaisiin aidosti ennaltaehkäisty uusia seksuaali- tai väkivaltarikoksia, sillä ainoa toimiva tapa ennaltaehkäistä on se, ettei maahan enää houkutella ja oteta sellaisia ihmisiä, jotka eivät tänne halua edes lähtökohtaisesti sopeutua. Hallitus puhuu kauniita työ- ja opiskeluperäisestä maahanmuutosta, mutta tosiasiassa Suomeen tulee yhä enenevässä määrin sosiaaliturvaperäistä maahanmuuttoa. Hallitus on keskittynyt tekemään lisää poraanreikiä ja uusia tuloväyliä lainsäädäntöön, vaikka seurauksista on varoittanut jopa suojelupoliisi.

Arvoisa puhemies! Välillä tuntuu, että maahanmuutto otetaan tässä salissa kuin ylhäältä annettuna, kuin luonnonilmiönä. Luonnollista toki on, että ihmiset liikkuvat tai ainakin yrittävät liikkua valtioiden rajojen yli, mutta valtioiden on voitava rajoittaa maahantuloa ja myös tehtävä kaikkensa turvatakseen oman maansa kansalaisten hyvinvointi ja turvallisuus. Suomi ei ole koko maailman sosiaalitoimisto, ei koko maailman oppilaitos, eikä meidän pidä pilata maatamme ilmiöillä ja ongelmilla, mitä monien maahanmuuttajien lähtömaissa esiintyy. Nykyisenkaltainen määrä humanitääristä maahanmuuttoa on pienelle maaillemme yksinkertaisesti liikaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Räsänen.

16.51 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Täällä on tänään käyty mielestäni erittäin tärkeää keskustelua, ja toivon, että tämä johtaa myös toimenpiteisiin ja tuloksiin.

Pyysin tämän puheenvuoron kommentoidakseni keskustelua Ankkuri-toiminnasta, josta käytettiin muutamia puheenvuoroja — muun muassa sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenjohtaja Lindtman sitä kommentoi. Ankkuri-toiminta on tarpeellista, ja olin itsekkin sitä sisäministerinä toimiessani edistämässä, mutta Ankkuri-toiminta ei ole juurisyihin puuttumista. Nimittäin Ankkuri-toiminta tulee käyttöön siinä vaiheessa kun nuori on rikosepäilty tai on jo tapahtunut rikos tai on merkittävää päihteiden käyttöä tai väkivaltaista radikalisoitumista, eli ollaan jo aika lailla korjaavassa vaiheessa ja myöhäisessä vaiheessa. Kun puhutaan juurisyihin puuttumisesta, niin kyllä se tarkoittaa sitä, että puututaan niihin ongelmiin, jotka ovat tämän väkivaltaisen jengirikollisuuden takana: Puututaan perhepolitiikkaan, rakennetaan sellaista perhepolitiikkaa, jolla voidaan tukea vanhempia ja ehkäistä varhaista syrjäytymistä. Se tarkoittaa myös hyvää lastensuojelua, jossa sekä resurssit että toimivaltuudet ovat kohdallaan, ja toki myös sellaista maahanmuuttopolitiikkaa, jossa esimerkiksi kiintiöpakolaisia valittaessa huomioidaan myös edellytykset sopeutua suomalaiseen yhteiskuntaan. Nämä edellytykset olisi täysin mahdollista huomioida tälläkin hetkellä nimenomaan kiintiöpakolaisia valikoitaessa.

Lastensuojelusta täällä on käyty myös paljon keskustelua, ja tällä hetkellä meillä ongelmana ovat puutteelliset resurssit mutta myös toimivaltuudet. Itsemääräämisoikeutta kun on pyritty vahvistamaan, samalla on kyllä tehty karhunpalvelus nuorten turvallisuudelle. Sijoituspaikoista on melko helppo lähteä, ottaa hatkat, ja lastensuojeluviranomaiset kertovat myös, että erilaisten rajoitusten tekeminen on hyvin byrokraattista. Esimerkiksi yksilöllisellä päätöksellä voidaan rajoittaa vain seitsemän vuorokauden ajan nuoren liikkumista, vaikka olisi vakavistakin tilanteista kysymys.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

16.54 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Nuorten jengit saattavat olla jopa 12—15-vuotiaita, toki on tietysti vanhempiakin, mutta kyllä se kuvaa sitä, että aika huonosti on asiat hoidettu, että ollaan siinä mallissa jo, tällaisen nuorisorikollisuuden tiellä, kun ollaan oikeastaan vasta varhaisnuoria tai lähes lapsia. Tietysti, kuten edellinen puhuja sanoi, se lähtee kotoa, lähtee koulujen kautta tapahtuvasta toiminnasta, lähtee harrastustoiminnasta ja lähtee lastensuojelutyöstä, ja kaikilla tällaisilla mahdollisuuksilla on todella iso merkitys. Totta kai silloin kun on kyse maahanmuuttajataustaisista, myös sillä, miten kotoutumisessa on onnistuttu. Esimerkiksi ovatko vanhemmat töissä, halutaanko integroitua suomalaiseen kulttuuriin vai pidetäänkö omaa kulttuuria, tai niin poispäin. Kaikki nämä asiat vaikuttavat siihen, minkälaiset edellytykset ovat jo alkuun. Sitten siinä vaiheessa kun mennään jo rikolliselle tielle, niin kyllä myös rangaistuksia pitää kiristää, ja ne ehdotukset, joita esimerkiksi kokoomuksessakin on Tolvasen johdolla tehty, että muun muassa on tästä jengiytymisestä oma rangaistuslisänsä, ovat äärimmäisen tärkeitä.

Arvoisa puhemies! Yksi asia tässä keskustelussa — jota nyt on käyty jo aamukymmenestä lähtien, ja välillä toki muihinkin asioihin menty — on sellainen, joka itseäni on erityisesti jäänyt mietityttämään tai pohdituttamaan: Hallituksen tapa suhtautua tähän asiaan on sellainen, että korostetaan, että on annettu poliisille resursseja ja on annettu lastensuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

jeluun ja on tehty sitä ja tätä. No se on varmaan hyvä, että on tehty, mutta kun tätä asiaa voidaan mitata yksinkertaisesti tuloksilla. Onko katuväkivalta nyt suurempaa kuin se oli neljä vuotta sitten? Onko jengiytyminen nyt isompi ongelma kuin se oli vaikka kolme vuotta sitten? Aivan varmasti on. Tässä on aivan sama tilanne kuin se, että täällä opetusministeri jatkuvasti kehuu, kuinka paljon lisää rahaa on annettu koulutukseen, mutta tosiasiaa oppimistulokset ovat heikentyneet koko tämän vaalikauden ajan. Tämä on nyt sellainen asia, että tässä pitäisi nimenomaan katsoa tuloksia. Siinä suhteessa on kyllä erinomaista, mitä siellä Tanskassa on saatu tapahtumaan, niin että esimerkiksi ampumarikokset ovat jengien välisissä yhteenotoissa pudonneet murto-osaan siitä, mitä ne ovat aikaisemmin olleet. Tanskassa on myöskin, nämä juuri uusimmat luvut, työttömyysprosentti 2,2 prosenttia, ja se osoittaa sitä, että kyllä siellä ovat lähes kaikki myöskin töissä, eli väki on saatu integroitua. Tämä on hyvin yksinkertaista matematiikkaa katsoa tuloksia. Se on se, mikä ratkaisee, ja jos tulokset eivät ole riittäviä, kuten nyt eivät ole, silloin pitää keinoja koventaa. Sitä toivon, että tehdään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso poissa. — Edustaja Lundén.

16.57 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä välikysymys nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin on mielestäni erittäin tarpeellinen ja ajankohtainen. Poliisissa tehdystä selvityksestä ilmenee, että erityisesti alle 15-vuotiaiden väkivaltarikosepäilyjen määrä on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Kasvu on ollut lukumääräisesti merkittävintä perusmuotoisia pahoinpitelyitä koskeissa epäilyissä. Prosentuaalisesti eniten ovat lisääntyneet törkeät ryöstöt sekä henkirikokset ja henkirikoksen yritykset. Selvityksen mukaan rikokset vaikuttavat kasaantuvan yhä voimakkaammin pienelle, aktiiviselle rikoksia tehtailevalle nuorten joukolle.

Rikollisuuden määrän lisäksi selvityksessä on havainnoitu, että viime vuosina nuorten väkivaltarikoksiin on liittynyt yleisemmin teräaseita. Lisäksi tekoja myös kuvataan ja julkaistaan sosiaalisessa mediassa yhä enemmän. Katujengit ovat nuorten miesten muodostamia ryhmiä, joilla on omat nimet ja jotka leimautuvat vahvasti tiettyihin kaupunginosiin. Katujengiin kuuluvat henkilöt tekevät yhdessä erilaisia rikoksia, ja eri kaupunginosien jengien välillä on väkivaltaisia yhteenottoja. Osa jengeihin kuuluvista tekee aktiivista huumekauppaa, mistä tulee suoria yhteyksiä muuhun järjestäytyneeseen rikollisuuteen.

Poliisin tilastojen mukaan Suomessa toimii 11 katujengiä pääkaupunkiseudulla ja Suomen Turussa. Suomen Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtaja Jonne Rinteen mukaan jengien jäsenistä peräti 95 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia. Poliisin tilastojen mukaan maahanmuuttajataustaisilla on yliedustus tietyissä rikoksissa, kuten nuorten tekemissä vakavissa väkivaltarikoksissa.

Arvoisa herra puhemies! Hallitus on tänään puhunut paljon toimenpiteistään ongelmiin liittyen. Käytännössä hallitus on kuitenkin luonut lisää vetovoimatekijöitä humanitääriselle maahanmuutolle, muun muassa perheenyhdistämiset ja paperittomien terveyspalvelut, ja siten pahentanut ongelmaa. Ongelman juurisyy on epäonnistunut maahanmuuttopolitiikka, mutta punavihreä hallitus ei tunnista maahanmuuton yhteyttä katujengiongelmaan ideologisista syistä. Itse asiassa hallitus kiisti viimeiseen asti katujengien olemassaolon ja tuntuu heränneen siihen vasta nyt.

Hallitus haluaa ratkaista asian kotouttamisen resursseja lisäämällä, mutta herää kysymys, mihin näyttöön perustuu se optimismi, että kaikista muista Länsi-Euroopan maista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

poiketen kotouttaminen ratkaisee kaikki ongelmat, jos heikosti kotoutuvan väestön määrä jatkaa kasvuaan. Voi vain kysyä, mikä määrä resursseja on riittävästi ja milloin tulee tuloksia. Suomi on meinaan OECD:n surkeimpia epäonnistujia kotouttamisessa, jos tarkastellaan vaikka Afrikasta ja Lähi-idästä tulleiden ihmisten työllisyysastetta, tukiriippuvuutta, koulumenestystä tai rikollisuutta. Tämä ei ole ihme, kun kansan kielten opettelua ei edellytetä, vaan tulkkauspalvelua tarjotaan vaikka maailman tappiin ja huonoon koulumenestykseen ratkaisu on oma, helpotettu arvosteluasteikko. Suomi kohtelee maahanmuuttajia jonkinlaisina passiivisina, paapottavina uhreina sen sijaan, että heitä kohdeltaisiin aktiivisina toimijoina, joilla on edellytykset ja velvollisuus opiskella, työllistyä ja elättää itsensä ja perheensä.

Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset ovat kysyneet aiheesta useita kertoja saamatta mitään vastausta. Hallitus ei ole kuitenkaan tehnyt mitään, ainakaan vaikuttavaa, vaikka aikaa on ollut vuosikaupalla. Tällä hetkellä nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat rajussa kasvussa ja raaistuneet. Väkivaltaa ihannoidaan, kynnys sen käyttöön on madaltunut ja vakavat väkivaltarikokset kohdistuvat yhä useammin sivullisiin. Vasta nyt muut puolueet tulevat perussuomalaisten linjoille, eikä katujengien olemassaoloakaan enää juurikaan kiisteta. Myös tasavallan presidentti Niinistö kertoi olevansa siitä huolissaan ja arvioi, että kuljemme tässä asiassa Ruotsin perässä. Seuraamusjärjestelmää pitäisi hänen mielestään tarkastella uudestaan niin, että se on linjassa muiden Pohjoismaiden kanssa.

Arvoisa herra puhemies! Tässä muutamia ratkaisuja, Ruotsin uuden hallitusohjelman kirjauksia jengiväkivallan kitkemiseksi: Lisätään pakkokeinojen käyttöä rikosten estämiseksi ja paljastamiseksi. Lisätään ulkomaalaisten rikollisten karkotuksia. Tuplataan jengirikollisille tuomittavat rangaistukset. Lisätään poliisien mahdollisuuksia etsiä aseita ihmisiltä tai ajoneuvoista. Salassapitolainsäädäntöön lisätään viranomaisten mahdollisuuksia vaihtaa tietoja keskenään. Alennetaan kynnystä vangitsemiselle.

Perussuomalaiset haluavat tiukentaa pysyvän oleskelun ehtoja ja kansalaisuuden saamisen ehtoja. Nuhteettomuuden lisäksi on vaadittava, että on riittävä kielitaito sekä opiskelu- ja työhistoria. Jengirikollisuuteen liittyvää lainsäädäntöä on tiukennettava ja poliisin toimivaltuuksia on laajennettava. Kotouttamispolitiikkaan tarvitaan iso korjaussarja. Kotoutumisessa tulisi entistä enemmän kiinnittää huomiota vastuisiin ja velvollisuuksiin.

Arvoisa herra puhemies! Muutama sana vielä Ruotsin uudesta hallitusohjelmasta, joka tulee auttamattomasti liian myöhään, mutta parempi myöhään kuin ei milloinkaan. Maahanmuuttoa tullaan sopimuksen mukaan rajoittamaan voimakkaasti ja pakolaisten määrä painetaan EU:n ja kansainvälisten sopimusten minimivaatimusten tasolle. Tarkoituksena on myös karkottaa maassa luvatta oleskelevat.

Tähän loppuun tahdon lainata erästä puheenjohtajaa: ”Pohjimmiltaan kyse on siitä, että karkotuspäätöksen saaneita ihmisiä on vaikea saada ulos maasta, jos he eivät syyllisty rikoksiin. Täytyy siis löytää muita keinoja, joiden avulla ongelma ratkaistaan.” Näin ruotsidemokraattien puheenjohtaja Jimmie Åkesson sanoi Svenska Dagbladetissa. — Kiitos, arvoisa herra puhemies!

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hopsu poissa. Edustaja Kinnunen, Mikko, poissa. — Edustaja Malm.

17.02 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Jatkuvasti kasvava eriarvoistuminen näkyy taloudellisena, terveydellisenä, sosiaalisena ja koulutuksellisenä eriytymisenä. Jopa joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

neljäs nuori kärsii mielenterveyden häiriöistä. Noin kolmasosa nuorista kokee, että heidän elämänsä on merkityksetöntä ja vaikutusmahdollisuudet vähäisiä. Nuorten kaduilla käytämä väkivalta kumpuaa erityisesti nuorten systemaattisesta ohittamisesta. Tarvitsemme toimia, joilla rikoksiin syyllistyneet nuoret joutuvat vastuuseen teoistaan mutta samalla rakennamme reitin ulos rikollisesta toiminnasta.

Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria ei välttämättä tunnisteta ajoissa eikä heitä ohjata oikea-aikaisesti palveluihin. Syrjäytymisen ehkäisyyn tähtääviä palveluita on tarjolla, mutta palvelukokonaisuus on pirstaloitunut ja riskitekijöihin reagointi riittämätöntä. Olemme kehittäneet Suomessa monia toimivia palveluita, kuten Ankkuri-toimintamallin, mutta näitä palveluita ja niiden saatavuutta tulee lisätä kunnissa todella ripeästi.

Myös liikkuvan nuorisotyön käyttöön ottaminen entistä laajemmin on tärkeää, sillä se tavoittaa niitä nuoria, jotka eivät ole helposti perinteisten palveluiden saavutettavissa ja ovat ehkä jo syrjäytymisuhassa. Ongelmiin on vastattava monialaisesti, sillä ei ole nuorten etu eikä myöskään nuorten parissa työskentelevien etu, jos ammatillisesti tuntuu siltä, että oman tontin tärkeä työ valuu hukkaan huonon tiedonkulun tai viranomaisten välisen yhteistyön puuttumisen vuoksi. Toivon, että sisäministeriöstä tulisi vielä tämän vaalikauden puolella jonkinlainen toimenpide-ehdotus siitä, miten nuorten katuryöstelyyn pystyttäisiin nopeasti puuttumaan. Peräänkuulutan myös nuoriin kohdistettujen määrärahojen lisäämistä.

Viranomaisilla, kuten poliisilla, tulisi olla riittävät resurssit, jotta katuryöstelyn kaltaisia ilmiöitä pystytään ennaltaehkäisemään ja tutkimaan ja niihin puuttumaan välittömästi, kun ne alkavat nostamaan päätään. Tarvitsemme rangaistuksia käyttöön nopeammin, sillä esimerkiksi puolen vuoden odottaminen on jo nuoren, rikoskierteessä olevan ihmisen elämässä pitkä aika. Tarvitsemme sekä nuorisotyöntekijöitä että poliisit kertomaan nuorille, että teoilla on seurauksensa. On tarpeellista myös pohtia, olisiko rikoksiin syyllistyneiden nuorten kohdalla mahdollista ottaa käyttöön nykyistä nopeampia seuraamuksia. Yksi tapa olisi nykyistä laajempi mahdollisuus käyttää nuorisorangaistuksia tai yhdyskuntapalvelusta mahdollisesti vasta pitkän oikeuskäsittelyn jälkeen tulevien sakkojen sijaan. Painotan kuitenkin, että tällaiset päätökset on tehtävä viranomais- ja asiantuntija-arvioiden pohjalta.

Arvoisa puhemies! Kyseessä ei ole vain suurten kaupunkien ongelma, vaikka se helposti näyttäytyy julkisen keskustelun kautta sellaisena. Tällä hetkellä kehitys on huolestuttavaa isoissa kaupungeissa, mutta niin maakuntien nuoretkin seuraavat tätä kehityskulkua somesta päivittäin. Rikollisen elämäntyylin ihannoiti on jo nyt rantautunut maakuntiin ja pieniin kaupunkeihin. Se näkyy muun muassa tieliikennekäyttäytymisessä: eletään kuin hengellä ei olisi mitään arvoa. Tosielämän ”Fast and Furious” on valitettavasti hengenvaarallista niin osallisille kuin sivullisille. Tiedän, että tämä huolestuttaa jo nyt monia vanhempia, ja keinoja nuorten käytöksen hillitsemiseen on vähän. Monen nuoren kohdalla on jo ohitettu aika, jolloin sana ”ei” toimi kieltona.

Vika ei kuitenkaan ole nuorten eikä heidän vanhempiensa. Nuorten syrjäytyminen on yhteiskunnan epäonnistuminen. Nuorten ongelmia voidaan torjua ainoastaan pitkäjänteisellä ennaltaehkäisevällä työllä. Mitä varhaisemmin perheen ja nuoren ongelmat havaitaan, sitä tehokkaammin niihin voidaan puuttua. Nuorten on päästävä kasvamaan arvostetuksi osaksi suomalaista yhteiskuntaa varhaiskasvatuksen, koulutuksen, harrastusten ja työelämän kautta. Syyllistäminen ei auta ketään. Nuorten elämät on saatava sellaiselle tolalle, ettei hyväksyntää ja joukkoon kuulumista tarvitse hakea häiriköinnistä, pahoinpitelyistä ja kaahailusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Wallinheimo poissa. — Edustaja Hoskonen.

17.07 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämän päivän välikysymysaihe on äärimmäisen tärkeä ja iso ongelma Suomessa ja näyttäisi pahenevan koko ajan. Jengiväkivalta lisääntyy, ja ikävä kyllä se on vetänyt mukaansa hyvin nuoria, suorastaan lapsia, joiden elämän tasapaino on pahasti järkkynyt.

Arvoisa puhemies! Kun tätä käsiteltiin muutama viikko sitten kyselytunnilla ja tämä nousi esille, käytettiin monia puheenvuoroja siinä hyvässä keskustelussa, niin ainakin minua kauhistutti se, että tuntui, että kaikki on yhteiskunnan vika. Varmaan siinä osatotuus on sekin, mutta iso totuus mielestäni menee siinä, että lapsen kasvatuksesta vastaavat aina isä ja äiti, vanhemmat. Jos lähin omainen on viranomainen, niin silloin on jotain todella paljon menetetty. Ei 10-vuotiaan tai 12-vuotiaan lapsen tai nuoren paikka ole rautatieaseman pihalla kesäiltana, vaan se on kotona, jossa hän saa tarvittavaa opetusta ja kasvatusta siihen, miten käyttäydytään, miten otetaan naapurit huomioon ja miten pidetään sisaruksista ja vanhemmista huolta. Se on se oikea tie. Joutilaisuuteen ajautuminen johtaa siihen, että tällaisia jengejä syntyy, ja se johtaa sitten valitettavasti siihen kehitykseen, mistä meitä on varoitettu. Nimenomaan Ruotsin esimerkkiä on verrattu meidän kehityksen suuntaan. Ruotsissa tilanne on paljon paljon vakavampi, ja Ruotsi on varoittanut meitä jo monessa yhteydessä tästä kehityssuunnasta, mikä meillä nyt on menossa. Elikkä tämä tilanne ei meille ole tullut yllätyksenä, vaan se on tietyn kehityssuunnan jatkuminen, jota emme ole pystyneet katkaisemaan. Valitettavasti tämä jengiytyminen johtaa hyvin vakaviin väkivallantekoihin, ryöstöihin, törkeisiin pahoinpitelyihin, ja henkirikoksetkin lienevät mahdollisia. Ja sitten, mikä pahinta, niihin hyvin usein liittyvät, ikävä kyllä, myös huumeet, huumekauppa. Siitä on ollut valtakunnan lehdissä, ja kaikki me olemme valtakunnan lehdistä monia tällaisia tarinoita lukeneet, että ihan nuoret ihmiset myyvät tuolla turuilla ja toreilla huumeita, mikä on todella, todella vaarallinen signaali siitä, mitä tässä maassa tapahtuu.

Rangaistavuuden pitää tulla kaikkien tietoon, ja rangaistuksia pitää olla. Ei voi olla niin, että tällaisia vakavia rikoksia käsitellään ikään kuin puolihuolimattomasti anteeksi antaen. Ne pitää käsitellä ja asianmukaisesti rangaista. Ja sitten kun näihin liittyy hyvinkin törkeitä rikoksia ja huumeita, kuten tiedetään, se aina lietsoo väkivaltarikoksia, ryöstöjä ja monta muuta ikävää ilmiötä, ja kun puhutaan sitten maassa oleskelusta, niin kyllä mielestäni sellaiset henkilöt, jotka tällaisiin rikoksiin syyllistyvät, on mahdollisimman äkkiä poistettava maasta laillisesti, laillista tietä käyttäen tietenkin. Kun monesti keskustellaan siitä, että Suomessa on tietty määrä ihmisiä, jotka oleskelevat laittomasti maassamme, ja pitäisikö heidät poistaa, niin totta kai pitää poistaa, kun on laittomasta maassa oleskelusta kysymys. Se on itsestäänselvyys. Ei sellaista tilannetta voi olla, että laittomasti täällä oleskeleva ihminen saa jäädä maahan. Mitä varten sitten se päätös on tehty, jos kerran hän on laittomasti maassa — totta kai se pitää panna täytäntöön. Aivan kuten kuka tahansa Suomessa asuva saa rangaistuksen vaikka nyt rikoksesta, niin kyllä sekin pitää panna täytäntöön, pitää maksaa sakot ja pahimmillaan, jos saa vankeusrangaistuksen, sekin on kärsittävä. Elikkä tällainen syy- ja seuraussuhde on pikkusen hävinnyt tästä maasta.

Arvoisa puhemies! Lopuksi toivon sitä, että totta kai me tarvitsemme hyvin paljon ymmärrystä ja rakkautta niitä ihmisiä kohtaan, jotka ovat vaikeuksissa. Meidän pitää auttaa heitä. Siinä tarvitaan ensisijaisesti tietenkin se perhe- ja lähipiiri, joka tukee sen nuoren kehitystä. Sitten siihen tarvitaan tietenkin kunnollista apua, seurakuntien apua, että rakennetaan sen ihmisen tulevaisuutta yhdessä niin, että hän tuntee olonsa turvalliseksi. Valitetta-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

vasti nyt viime päivinä on tullut kouluista tietoa, että hyvin moni opettaja lasten vanhempien ja opettajien välisessä keskustelussa kokee tulevansa kiusatuksi, tai heitä jopa pahimmillaan uhkaillaan. Kyllä tällaiselle kehitykselle tässä maassa pitää nyt ihan selvästi täältä eduskunnasta lähteä signaali, että sitä ei missään nimessä sallita ja että opettajilla on tietty auktoriteetti, kun he oppilaille opettavat tunneilla eri asioita, eikä missään nimessä siihen saa mennä häiritsemään esimerkiksi vanhempien taholta, että he painostavat opettajia johonkin tiettyyn ratkaisuun, vaan kyllä opettajan pitää olla auktoriteetti siinä luokassa ja hänen työnsä pitää antaa tärkeä tuki, ja se tulkoon opettajien tärkeän työn osalta tiedoksi myös täältä eduskunnasta. Ilman sitä tukea kasvatustyö kouluissa menee hyvin vaikeaksi, jos ei sitä arvosteta yhteiskunnassa eikä anneta sille sitä asemaa, mikä opettajille kuuluu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vikman, poissa. — Edustaja Junnila.

17.12 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kuten tässä keskustelussa on käynyt selväksi, on välikysymys hyvinkin tarpeellinen tässä tilanteessa. Kun tässä samanaikaisesti kuitenkin käsitellään myös budjettia, on hyvä syynätä siihen, mitä sieltä löytyy.

Suomen Perustan tutkimus osoittaa, että 20—24-vuotiaana Irakista tulevan maahanmuuttajan keskimääräinen elinkaarivaikutus Suomen julkiselle taloudelle on 690 000 euroa ja lasten vaikutukset mukaan ottaen 844 000 euroa, siis negatiivista. Keskimääräisen Somaliasta tulevan maahanmuuttajan elinkaarivaikutus on 951 000 euroa ja lasten vaikutukset huomioiden 1 340 000 euroa. Kuten näistä luvuista käy ilmi, siinä on aivan selkeä ero, onko kysymys työperäisestä maahanmuutosta vai tällaisesta sosiaaliperusteisesta maahanmuutosta.

Valtion budjetissa maahanmuutto löytyy suoraan vain kahdesta menoerästä: sisäministeriön maahanmuuton määrärahoista, jotka koostuvat suurimmaksi osaksi turvapaikanhakijoiden ja kiintiöpakolaisten vastaanottomenoista ja Maahanmuuttoviraston menoista, sekä työ- ja elinkeinoministeriölle kotouttamiseen varatuista määrärahoista. Nämä budjetista suoraan löytyvät menot koskevat vain kolmea—neljää ensimmäistä maassaolovuotta. Suomalaisen veronmaksajan maksettavaksi lankeavat negatiiviset julkisen talouden nettovaikutukset kuitenkin huomattavan paljon pidemmältä ajalta, eivät vain muutamalta ensimmäiseltä vuodelta. Valtion budjettikehys ei siten paljasta kuin murto-osan maahanmuuton kustannuksista. Perussuomalaiset pitävätkin tärkeänä, että kustannukset esitetään kokonaisuudessaan. Perussuomalaisella maahanmuuttopolitiikalla olisi mahdollisuus saada huomattavasti suurempia säästöjä kuin budjetissa mainituista maahanmuuton menoista voidaan päätellä.

Arvoisa puhemies! Koska niin sanotut humanitääriset maahanmuuttajat maksavat keskimäärin 20 maassaolovuodenkin jälkeen vain vähän veroja ja saavat paljon tulonsiirtoja heikon työllisyytensä vuoksi, laskua maksetaan vuosikymmeniä. Yksi humanitäärinen maahanmuuttaja maksaa veronmaksajille keskimäärin 20 000 euroa vuodessa. Kun tämä lasketaan yli koko eliniän ja otetaan huomioon myös näiden maahanmuuttajien lasten heikko pärjääminen, yksi humanitäärinen maahanmuuttaja maksaa suomalaisille veronmaksajille vähintään miljoona euroa. [Petri Huru: Ohhoh!] Luvut ovat minimisummaa, koska niissä huomioidaan vai suorat julkisen talouden vaikutukset, ei esimerkiksi väkivaltarikosten uhrien kuntouttamiseen uppoavia euroja.

Laittomasti maassa oleskeleville oleskelulupien, toimeentulon ja terveydenhuollon tarjoaminen toimivat vetovoimatekijöinä. Ne edistävät laittomasti maassa oleskelevien hen-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

kilöiden jäämistä Suomeen sen sijaan, että heidät pyrittäisiin poistamaan maasta. Suomalaisien veronmaksajien tehtävänä ei olekaan kustantaa laittomasti maassa olevien palveluita, vaan palvelut tulisivat suomalaisen yhteiskunnan jäsenille, jotka rahoittavat kyseiset palvelut verovaroillaan. Kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet tulisi ottaa säilöön ja poistaa maasta viipymättä päätöksen jälkeen. Viranomaisille tulisi säätää velvollisuus ilmoittaa poliisille havaitsemistaan laittomasti maassa olevista henkilöistä. Siltä osin kuin kyse on toisen EU-jäsenvaltion kansalaisista, kaikki heidän terveyden- ja sosiaalihuollostaan aiheutuvat kustannukset tulee periä takaisin heidän kotivaltioiltaan sen sijaan, että kustannus jää suomalaisen veronmaksajan maksettavaksi.

Edes Suomeen töihin tulevat maahanmuuttajat eivät ole julkisen talouden ja veronmaksajien kannalta läheskään aina hyödyksi varsinkaan silloin, kun on kyse Euroopan ulkopuolelta tulevasta halpatyövoimasta. Suurin osa Euroopan ulkopuolelta Suomeen tulevasta työperäisestä maahanmuutosta on nimenomaan halpatyövoimaa. Tiedämme lisäksi tilastojen perusteella, että Euroopan ulkopuolelta tuleva halpatyövoima tulee kalliiksi. Näiden maahanmuuttajien työllisyysaste tippuu parin maassaolovuoden jälkeen kantaväestön työllisyysasteen alle. Tällöin nettotulonsiirrot verrattuna kantaväestöön ovat noin 5 000 euroa enemmän yhdeltä maahanmuuttajalta vuodessa.

Arvoisa puhemies! Ulkomaalaislaissa on laitton maahantulo säädetty rangaistavaksi teoksi. Sen sijaan laitton maassa oleskelu ei ole laissa säädetty rikos. Vaadimmekin, että myös laitton maassaolo säädetään rikokseksi, josta seuraa mahdollisuus pidättää epäilty tutkintavankeuteen ja rangaista sekä karkottaa maastamme. Maamme muuttuneessa turvallisuustilanteessa tämä on entistäkin tärkeämpää.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

17.17 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Suomen täytyisi olla turvallinen, mutta kyllähän tämä jengiytyminen on aika huolestuttavaa. Nyt meillä on 11 katujengiä, noin 200 jäsentä niissä, ja varsinkin huolestuttaa se, että nuoret käyvät nuorten kimppuun, eli ollaan siinä vähän päälle kymmenen. Eilenkin olleessa uutisoinnissa tuli näin, että pitää olla sillä toisellakin kaverilla puukko taskussa, että puolustaa itseänsä. Onko se suomalainen yhteiskunta, että meillä täytyy lasten näin toimia? [Tuomas Kettunen: Ei ole!]

Keskustalla on kymmenen kohdan esitys näistä asioista, ja varmaan ne ovat samoja asioita, mistä täällä on keskusteltukin. Tämä ennaltaehkäisytoiminta, olla lähellä nuoria, ja mikäs sen lähempänä on nuoria kuin koti ja kaveripiiri ja sitten kaikki harrastemahdollisuudet. Paljon keskusteltiin päivällä Islannin mallista. Minä näkisin, että meidän täytyisi — kuten edustaja Kilpi kysyikin — tehdä Suomen malli meidän omien mukaan. Islannin mallissa mielestäni on se, että nuoret ovat ajoissa kotona. Eihän heidän tarvitse pyöriä siellä kylällä yhdeksän jälkeen, jos ei ole mitään harrastuksia eikä vanhempia mukana. Islannin mallin mukaan kotiintuloraja on yksi vahva asia, mutta moni muukin seikka siellä, varsinkin harrastetoiminnan kehittäminen ja siihen liittyvät asiat ja myös sitten tämä exit-toiminta, mitä täälläkin on mainittu, jengeistä irrottautuminen.

Poliisien määrää tulee lisätä vuoteen 2030 noin kahdeksaan- ja puoleentuhanteen. On erittäin hyviä kokemuksia tästä koulupoliisitoiminnasta tai koulukummipoliisitoiminnasta, että poliisit ovat läsnä kouluissa lähestulkoon kaverina ja oppilaiden kanssa, ja jos on huolia, voidaan niistä puhua ja keskustella. Tämä koskee yhtä lailla suomalaisia kuin ulko-suomalaisia oppilaita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Viranomaisyhteistyön estäviä normeja tulee purkaa. Tämä ei ihan täysin toimi koulun, sosiaalitoimen ja poliisin välillä. Viestit viivästyvät, tai ei ihan täysin toimi. Ja varsinkin minä olen huolissani nyt tässä vaiheessa, kun kunnat tekevät ennaltaehkäisevää toimintaa, että mitenkä tämä liitospinta tai yhdyspinta sitten hyvinvointialueitten kanssa toimii eli so-ten kanssa siinä. Siinä meillä on varmaan paljon tekemistä nyt, mutta myös jatkossa.

Rangaistuksia tulee koventaa. Nythän me olemme koventaneet jo järjestäytyneen rikol-lisuuden rangaistuksia, kuten ministeri mainitsi, mutta näille järjestäytymättömille jengeil-le meillä ei ole kohdennettua. Se on ihan kohdallaan, että myös rangaistaan siitä rikokses-ta, mikä on tehty.

Kotouttamisen toimenpiteitten tehostaminen: Siinä on kanssa paljon tekemistä, eli millä tavalla me otamme vastaan tänne ulkolaiset ihmiset perheineen tai yksistään ja millä taval-la me saamme heidät integroitua yhteiskuntaan. Tässä on kahdesta asiasta vähän kiistelty tänään: siitä, että meillä on työperäinen maahanmuutto, mutta sitten on tämä toinenkin maahanmuuttotapa, mitä meille tulee.

Rikollisten ja vakavaan rikollisuuteen syyllistyneiden mutta myös laittomasti maassa olevien palautusjärjestelmää pitää tehostaa, kuten tuossa edustaja Hoskonenkin äsken mai-nitsi.

Ruotsissa on tämä asuinalueitten eriytyminen, ja se tulisi meillä myös torjua. Pitäisi olla eri alueilla niin sanotusti sekaväestössä mukana. Tästähän on ollut tutkimuksiakin, että jos, sanotaan, hyvin toimeentulevilla alueilla on maahanmuuttajia, myös heidän toimeentulon-sa on kehittynyt ja hekin ovat integroituneet paremmin yhteiskuntaan.

Vastaanottokeskusten toiminnan hajauttaminen on yksi asia, ja siihen on hyvä panostaa, ettei siinäkään tulisi tätä jengiytymistä. Sitten nämä vastaanottokeskukset: jos niitten jäl-keen saa maahantuloluvan, niin kyllähän ne yleensä sitten sen jälkeen... Kun meilläkin on Mänttä-Vilppulassa 300 henkilöä vastaanottokeskuksessa, niin tulivat sitten Turkuun, Tampereelle, Helsinkiin sen jälkeen ja varmaan sittemmin omiin etnisiin ryhmiinsä. Sisä-ministeriössä täytyy kyllä aloittaa tämä seuranta tarkemmin. Ja näkisin vielä sitten, että täl-lainen strategia jengirikollisuuden torjumiseksi tulee tehdä nyt välittömästi tämän hallituk-sen aikana ja se pitäisi laittaa toimeen ensi hallituksen aikana.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harakka.

17.22 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka: Arvoisa puhemies! Käytän vä-hän poikkeuksellisesti puheenvuoron täältä edustajan paikalta, edustajana, joka asuu Hel-singissä ja joka on Helsingin kaupunginvaltuutettu. Nimittäin ryhmäpuheenvuoroissa kuultiin näkemyksiä Kirkkonummelta, Kuopiosta ja Kankaanpäästä, mutta varmaankin kun puhutaan Helsingistä, haluan tuoda mukaan helsinkiläisen kokemusasiantuntijan nä-kökulman. Tämä ei siis ole mikään hallituksen linjaus vaan henkilökohtainen kokemukse-ni. Se on vähän erilainen kuin mitä tässä salissa on tähän asti kuultu.

Minulla on 25 vuoden kokemus maahanmuutosta. Asun Helsingin Koskelassa. Se oli vielä 70—80-luvuilla Suomen väkivaltaisimpia lähiöitä. Ihan suomalaisin voimin saatiin aikaan verisiä jengitappeluita omalla kerrostaloalueella, tai sitten lähdettiin riehumaan Maunulaan. Veteraanit muistavat, että tilanne alkoi parantua vasta kun riittävän moni pää-tyi vankilaan riittävän pitkäksi aikaa.

Kukaan ei halunnut asua Koskelassa vapaaehtoisesti. Sinne siis asutettiin somalialaisia pakolaisia 90-luvun alussa sekä ulkomaalaisia opiskelijoita. Myös virolaisten ja venäläis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

ten osuus on edelleen suuri. Omistusasuntojen suurin houkutus on myös pienituloiselle lapsiperheelle järjestetty neliöhinta.

Ja mitä on tapahtunut? Kutsun kenet tahansa välikysymyksen tekijöistä käymään tässä pelottavassa slummissa — edessä voi olla suuri pettymys. Tämä maahanmuuttajalähiö on hyvin rauhallinen ja hiljainen. Asukkaat ovat ylpeitä asuinpaikastaan.

Mistä tämä myönteinen käänne? Varhainen puuttuminen. Koskela oli alun alkaen pelkkä vuokralähiö, jonne jo valmiiksi syrjäytyneet perheet joutuivat. Se oli segregaatiot, joka on kaikkialla maailmassa ongelmien syy ja seuraus. Helsingin kaupungin määrätietoinen linja on ollut sosiaalinen monimuotoisuus, ja niinpä Koskelaan rakennettiin myös omistusasuntoja ja senioriasuntoja. Mutta Koskelan menestystarinan ydin on kasvatus ja varhaiskasvatus. Meillä on päiväkotit ja koulut samassa pihapiirissä ja koulussa sata oppilasta. Kyse on myös johtamisesta: Vanhin lapseni on nyt 22 ja kuopukseni yhdeksän. Molemmilla on ollut sama rehtori, ja useimmat opettajat ovat viihtyneet koulussa yli kymmenen vuotta.

Olen täällä eduskunnassa puhunut enimmäkseen taloudesta ja veroista. Arvoisa puhemies, ensimmäinen puheenvuoroni oli hätähuuto subjektiiviselle päivähoito-oikeudelle, jonka Sipilän hallitus poisti mutta onneksi tämä hallitus palautti. Oikeus varhaiskasvatukseen poistettiin juuri heiltä, jotka sitä eniten tarvitsevat, niiltä perheiltä, joilla ei ole voimavaroja tukea lasten tietojen ja taitojen kehitystä, oppimista ja ryhmässä toimimista. Kaikille avoin ja mieluiten maksuton varhaiskasvatus on parasta varhaista puuttumista.

Kaikkien kolmen lapseni ryhmässä ja luokissa on aina ollut maahanmuuttajaenemmistö. Kun lapset ovat yhdessä kolmivuotiaasta kymmenvuotiaaksi, on lähtötasojen eroja voitua tasoittaa ja pienessä koulussa jokaista lasta ottaa huomioon.

Törmäsin äskettäin esikoiseni luokkakavereihin. On helppo leimata maahanmuuttajat rikollisiksi, kuten tässä salissa on tehty, mutta miksi emme puhu Ahmedista, joka on nyt kiinteistönvälittäjänä vastuullinen yrittäjä? Miksi me emme puhu Amrosta, joka opiskelee ammattikorkeakoulussa työn ohessa ja tekee opettajan sijaisuuksia? Siinä ovat Koskelan jengin uudet kasvat.

Kaikki ei ole hyvin Koskelassakaan. Koronan jälkeen nuoret oireilevat, ja on pahoinvointia. Mutta, hyvät kollegat, mikä on meidän tehtävämme tämän kansakunnan eturivissä? Pelottelu on helppoa mutta ratkaisujen tukeminen vaikeampaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kettunen.

17.27 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Kiitoksia edustaja Harakalle, kun edustajan paikalta käytitte puheenvuoron ja toitte tarinaa sieltä Koskelan suunnalta.

Mutta täytyy kyllä nyt sanoa niin, että kiitän oppositiopuolueita, että tuotte tämän tietynlaisen aika vakavankin asian esille tällä välikysymyskeskustelulla. [Petri Huru: Vielä kun hallitus tekisi jotain!] Nimittäin on kyllä nyt tietyllä tavalla hyssyttelyn aika ohi jengi- ja nuorisorikollisuuden osalta. Nimittäin poliisin arvion mukaan Suomessa tosiaan toimii tällä hetkellä 11 katujengiä pääkaupunkiseudulla, Tampereella ja Turussa — tämän toi myös edustaja Pirttilahti esille — ja näissä jengeissä on se noin 200 jäsentä. Mutta, mikä tästä tekee myös tietyllä tavalla haasteellista, tai en tiedä haasteellista, mutta osa näistä jengeihin liittyneistä ja niiden laitamilla hengailevista nuorista aikuisista on ollut vasta lyhyen aikaa Suomessa. Heillä ei välttämättä ole edes Suomessa vakituista osoitetta, ja mikä pahinta, niin kyllähän tähän jengirikollisuuteen liittyy lähes aina myös huumeaineet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Totta kai on selvää, että näihin pitää puuttua. Tänä päivänä on keskustelussa tuotu esille toimenpiteitä. Olen samaa mieltä siitä, että poliisien resursseista — onneksi niitten määrstä on pidetty kiinni ja niitä on jopa nostettu — tulee pitää huoli, että meillä on virkavaltaa asianmukaisesti pitämässä huolta, kuria ja järjestystä, mutta olen, puhemies, myös sitä mieltä, että kyllä rangaistuksia tulee koventaa varsinkin tuonne jengirikollisuuden suuntaan.

Vielä haluan sanoa myös sen, että itsekin olen lapsuuteni ja nuoruuteni elänyt lähiössä tuolla Kainuun Kuhmossa ja siihenkin aikaan totta kai oli kaikennäköisiä ilmiöitä ja haasteita, mutta ei koskaan tällaisia ilmiöitä, että mennään näin äärimmäisyyksiin, miten tänä päivänä katujengit näyttävät tuolla katukuvissa. Ei voi hyväksyä, että tällaisilla varasteluilla, törkeillä varasteluilla [Petri Huru: Te voitte äänestää muutoksen puolesta!] ja myös jopa henkirikoksilla ja henkirikoksien yrityksillä luodaan tällaista turvattomuuden tunnetta kaupunkeihin ja varsinkin tänne Helsinkiin. Kyllä nämä asiat pitää laittaa sen mukaiseen järjestykseen, että jengirikollisuutta ei ole tässä yhteiskunnassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

17.30 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Onko Suomi Ruotsin tiellä? Olemmeko menettämässä sen turvallisen yhteiskunnan, jossa aiemmin voi vilpittömästi luottaa lähimmäiseen ja kulkea huoletta kellon ympäri lähiössä tai kaupunkien keskustassa tai jättää jopa kodin oven lukitsematta kauppareissun ajaksi? Kun lukee tämän päivän uutisia lisääntyvästä katuväkivallasta tai maahanmuuttajataustaisesta ja alati raaistuvasta jengirikollisuudesta, voi todeta, että kyllä, olemme Ruotsin tiellä. Jos ei ole ennenkään hallituksella ollut tahtoa paneutua maahanmuuton ongelmien juurisyihin, niin sama meno jatkuu edelleen. [Mika Kari: Höpö höpö!]

Eduskunnan keskusteluissa on tänäänkin kuulunut vain pehmeisiin keinoihin perustuvat kotouttamisen parantamistoimet, joihin hallitus näyttää olevan valmis syyttämään loputtomasti rahaa. Kovina keinoina hallituksen suunnalta kuuluu ainoastaan laittomien aseiden hallussapidon rangaistusten koventaminen — ei puhuttakaan siitä, että esimerkiksi henkeen tai terveyteen kohdistuvien rikosten rangaistuksia kovennettaisiin tai että näihin rikoksiin syyllistyviä ulkomaalaistaustaisia vaikkapa poistettaisiin maasta tehokkaammin. Sen sijaan hallitus on esimerkiksi parantanut laittomasti maassa olevien terveyspalveluja, kun edes kotimaassa eivät omat kansalaiset saa palveluita.

Tekemillään toimilla hallitus ainoastaan lisää vetovoimatekijöitä, kun edes kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneita ei poisteta maasta, saati oteta säilöön. Lisäksi mahdollisuus tehtailla loputtomasti uusien turvapaikkahakemuksia lisää yhteiskunnan kustannuksia ja ruuhkauttaa muutenkin ylityöllistettyä oikeuslaitosta tai julkista oikeusapua.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset on toistuvasti esittänyt hallitukselle vaihtoehtoja ongelman ratkaisemiseksi, mutta nämä ehdotukset ovat kaikuneet kuuroille korville hallituksen toteuttaessa ideologista maahanmuuttopolitiikkaansa. Ellei hallitukselta edelleenkään löydy tahtoa pureutua maahanmuuton aiheuttamiin haittoihin perussuomalaisten esittämien keinoin, niin tulevaisuudessa on odotettavissa yhä pahempia ongelmia ja turvallisuuden heikentymistä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kankaanniemi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

17.32 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Välikysymyksen otsikko kuuluu ”Välikysymys nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumisesta maahanmuutto- ja kriminaalipoliittisin keinoin”. Tässä salissa kaikki edustajat, joita nyt olen onnistunut kuuntelemaan, ovat olleet samaa mieltä siitä, että nuoriso- ja katujengirikollisuus on vakava ongelma Suomessa ja se on paheneva ongelma, se on pahentunut viime vuosina ja viime aikoina erityisesti. Koska tällainen ongelma meillä on, on erittäin tärkeää, että siitä käydään tällainen keskustelu. Samalla luodaan painetta nykyiselle hallitukselle, jonka päivät toki ovat jo luetut, ja ennen kaikkea tulevalle. Kansa saa tietoa vaaleja ajatellen ja tuleva eduskunta, joka varmasti koostuu ainakin kaikista teistä, jotka nyt olette täällä paikalla — ehkä allekirjoittanutta lukuun ottamatta. Te olette sellaista johtavaa joukkoa seuraavassa eduskunnassa ja hallituksessa, ja silloin tämä asia nousee päätöksenteossa siihen asemaan, mihin se kuuluu. On kysymys Suomen sisäisestä turvallisuudesta.

Me olemme täällä kiitelleet vuolaasti siitä, että Marinin hallitus tasavallan presidentin johdolla vei Suomen puolustusliitto Natoon — toivottavasti menee loppuun asti — mutta me emme ole kiittolaisia tämänkään keskustelun pohjalta hallitukselle siitä, mitä on tapahtunut nuoriso- ja katujengirikollisuuden osalta.

Arvoisa puhemies! Tässä välikysymyksen otsikossa on myös keinot mainittu eli kaksi keinoa, maahanmuutto- ja kriminaalipolitiikka, joilla pitää torjua tätä rikollisuuden muotoa. Nämä ovat niitä peruskysymyksiä tämän ongelmakentän osalta.

Maahanmuutosta täällä on paljon puhuttu, ja juuri edellä edustaja Huru kertoi selkeän linjauksen perussuomalaisen näkökulmalta, joka varmasti vastaa Suomen kansan suuren enemmistön näkemystä tänä päivänä. [Petri Huru: Juuri näin!] En mene niihin yksityiskohtiin, kertaamaan niitä enää enkä myöskään niihin kriminaalipoliittisiin kysymyksiin, joita esimerkiksi poliisiedustaja Kinnunen nosti esille erinomaisessa puheenvuorossaan tuossa jokin aika sitten. Sen sijaan totean, että tämä maahanmuuttopolitiikka yhtenä erittäin keskeisenä politiikan lohkona, alana, on sellainen, johon me voimme vaikuttaa. Päätösvalta on tässä salissa ja hallituksella. Sitä päätösvaltaa ei ole vain käytetty. Meidän tulee ottaa se käyttöön tehokkaasti. Se on vain päätöksenteon takana.

En siis halua puhua maahanmuuttajista, sillä silloin helposti katsotaan, että olen heitä vastaan. En ole heitä vastaan sinänsä. Mutta kun tässä talossa tehdään politiikkaa, niin muutetaan maahanmuuttopolitiikka, sen suunta ja sisältö, niin me saadaan iso osa tästä ongelmakentästä siirrettyä pois. Kokonaan se ei lähde pois, se on ihan selvä. Pahaan maailmaan ja hyväänkin maailmaan liittyy pahuutta, joka aina näkyy jollakin tavalla. Annetaan apua sinne, missä nämä ihmiset ovat, pakolaisleireille ja niin edelleen, jolloin saadaan moninkertainen hyöty niistä euroista, joita meillä on valitettavan vähän jaettaviksi. [Jukka Gustafsson: Tehän olette vähentämässä kehitysapua!] — Kehitysapua annetaan nyt sellaisiin tarkoituksiin, jotka eivät tuota mitään tulosta, mutta jos annetaan pakolaisleireillä oleville, kaikkein eniten kärsiville naisille, lapsille, vanhuksille ja sairaille, niin se tuottaa valtavasti paljon hyvää. — Mutta tänne Suomeen, kalliiseen Suomeen, kylmään lumiseen Pohjolaan ihmisten tuominen on äärettömän kallista ja auttaa vain muutamia ihmisiä etuoikeutettuun asemaan ja tuo paljon ongelmia. Suunnanmuutos tässä yksinkertaisesti on tehokas tapa hoitaa myös tätä ongelmaa, mistä tänään keskustelemme.

Arvoisa puhemies! Huumeet, hyvinvointialueuudistus, lastensuojelu — nämä ovat sellaisia kysymyksiä, joista myös olisi paikallaan puhua, mutta en mene niihin nyt sen syvemmälle. Tämä kotimainen katujengi- ja nuorisorikollisuusongelma ei kosketa vain syrjäytyneitä ihmisiä vaan ihan hyväosaisten perheitten lapsia ja nuoria. Siinä näen takana pää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

asiassa sen, että meidän arvoperusta on romuttunut laajasti tässä yhteiskunnassa. Meidän pitäisi nostaa perhe, koti, äiti, isä, lapset, tytöt ja pojat siihen asemaan, mihin ne kuuluvat luoja luomina, ja tältä pohjalta rakentaa sitä yhteiskunnan perusyksikköä, perhettä, ja tukea perheitä sekä kasvatuksen että taloudellisen toiminnan kautta. Näin pystyttäisiin vaikuttamaan tämän oman kansan turvalliseen kehitykseen. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Hanna.

17.39 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Olemme täällä tänään keskustelleet nuorisorikollisuudesta ja sen torjumisesta. Aivan alkuun totean, että syrjäytymisen ehkäisy on ylivoimaisesti parasta kriminaalipolitiikkaa. Se on tehokkainta ja inhimillisintä tapaa torjua rikollisuutta.

Meillä on tänään ollut pitkä keskustelu, ja siinä on noussut hyviä asioita esiin. Meillä on paljon tutkittua tietoa siitä, kuinka nuorisorikollisuutta torjutaan. Edustaja Harakka nosti täällä hyvin esiin, että tällainen nuorisojengirikollisuusilmiö on tavallaan yhteiskunnassa vuosikymmenestä toiseen toistuva ilmiö, ja sitten siihen pystytään puuttumaan. Meillä on tehokkaita keinoja siihen puuttumiseksi ollut aikaisempinakin vuosikymmeniä, ja niin on nytkin. Mutta jotta näin voidaan tehdä, se tarkoittaa, että kaikilla niillä toimijoilla, jotka tässä voivat auttaa, täytyy olla tarvittavat resurssit. Kysymys on sekä poliiseista että muista viranomaisista, jotka tekevät ennalta estävää työtä lasten ja nuorten parissa, kuten riittävistä resursseista kouluissa, jotta voidaan turvata lapsille riittävä tuki oppimiselle, jotta he pääsevät elämänsyrjään kiinni. Kysymys on myös siitä, että meidän pitää pitää huolta, että niiden kolmannen sektorin järjestöjen, jotka tekevät ennalta estävää työtä, jotka tekevät esimerkiksi väkivaltatyötä ja jotka tekevät työtä uusintarikollisuuden ehkäisemiseksi, toimintaresurssit turvataan tulevaisuudessakin. Tiedämme hyvin, että näitten järjestöjen rahoitus on tulevina vuosina pystyttävä turvaamaan.

Meillä on hyvin paljon tutkittua tietoa siitä, mikä johtaa syrjäytymiseen. Kaikkein suurin syy on koulutuksen ulkopuolelle jääminen. Tämä hallitus on panostanut hyvin moneenkin ennalta estävään toimintaan, mutta koulutuksen ja koulupudokkuuden ehkäisemiseen on tehty suuri rakenteellinen ja systeeminen muutos, kun on tullut maksuton toinen aste ja on pidennetty oppivelvollisuutta. Se on tulevaisuudessa ihan merkittävä tekijä siinä, että toivottavasti saadaan näistä nuorista paremmin kiinni: he eivät jää tyhjän päälle, he eivät jää kaduille, ja he eivät jää siten alttiiksi sille, että heitä värvätään tällaisiin rikollisjengeihin.

Tämä hallitus on tehnyt paljon hyviä panostuksia, mutta silti kirittävää jää tuleville hallituksille vielä merkittävästi. Näitä panostuksia pitää jatkaa, esimerkiksi poliisien määrää tulee kasvattaa, mutta meidän pitää myös puuttua semmoisiin tavallaan täysin käsittämättömiin turvaverkon katvealueisiin, joita meillä on. Esimerkiksi tutkimusten mukaan kuntapuolella kaikkein vaikeimmin on saatavissa alaikäisten päihdehoitopalvelua. On jotenkin aivan käsittämätöntä, että meillä on esimerkiksi alle 15-vuotiaita päihdeidenkäyttäjiä. Totta kai se on järkyttävää, mutta vielä järkyttävämpää on se, että meillä ei ole yhteiskunnassa resursseja hoitaa näitä lapsia silloin kun tämä ongelma havaitaan. Täytyy sanoa, että yhteiskunta ikään kuin jättää heidät heitteille. Tämä on ihan välttämätöntä korjata, niin että silloin kun meillä päihdeiden käyttöä havaitaan, nämä lapset saavat apua. Kysymys on kuitenkin riippuvuussairaudesta, joka tarvitsee hoitoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Sitten sen lisäksi meidän pitää turvata se, että nimenomaan perheet saavat apua ajoissa. Tässä edellisessä puheenvuorossa puhuttiin hyvin perheistä. Perheet tarvitsevat apua myös sillä hetkellä, kun paljastuu, että lapsi tai nuori on osallisena tämmöisessä rikollisessa toiminnassa. Se on useimmiten vanhemmille suuri järkytys, ja he myöskin tarvitsevat tukea sellaiseen tilanteeseen. Meidän täytyy luoda se verkosto semmoiseksi, että vanhemmat, jos he vain ovat halukkaita ja motivoituneita siihen, saadaan siinä tilanteessa mukaan lapsen tai nuoren saattamiseen oikealle polulle. Tämä toiminta joskus unohtuu silloin kun ollaan tämmöisessä vakavassa tilanteessa.

Kun tuolla kentällä esimerkiksi uusintarikollisuuden ehkäisemiseksi työtä tekevien henkilöiden kanssa keskustele, he nostavat selkeänä viestinä sen, että kenenkään kohdalla ei pitäisi luovuttaa ikinä. Aina pitäisi pystyä taistelemaan sen eteen, että niitä mahdollisuuksia kaidalle polulle palaamiseksi tarjotaan säännöllisin väliajoin, esimerkiksi vaikka nyt päihdekuntoutusta. Saattaa olla, että ensimmäinen, toinen tai kolmaskaan kerta ei auta päihdeettömän elämäntavan pariin pääsemiseksi, mutta ehkä sitten se neljäs kerta jo toden sanoo. Silloin meillä pitää olla semmoiset resurssit, että pystytään nappaamaan kiinni näistä ihmisistä ja tarjoamaan apua silloin kun he ovat vastaanottavaisimmillaan sille.

Vielä totean tähän lopuksi, että tänään on ajoittain käytetty aika rajua kieltä maahanmuuttajista, ja ei voi muuta sanoa kuin että täällä yhteiskunnassa aika moni taho tekee töitä sen eteen, että saadaan houkuteltua maahan tulijoita työhön tänne Suomeen, ja tämäntyyppinen keskustelu kyllä tekee sen työn aika vaikeaksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari.

17.44 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajakollegat! Olen itse saanut työskennellä aikanaan, ennen kansanedustajan tehtävää, pitkäaikaistyöttömien ja vajaakuntoisten ihmisten kanssa, ihmisten, joista monet tulivat erilaisista taustoista. Valtaosa ajautui näihin työllistämistöihin ja muihin omien elämäntilanteidensa kautta — erikäisiä ihmisiä, mutta kaikilla vilpitön halu yrittää palvella tätä yhteistä isänmaata ja tietenkin myös päästä elämässä eteenpäin. Ennen näitä pitkäaikaistyöttömien kanssa tehtyjä työvuosia työskentelin nuorisotyössä, jossa oli samalla lailla hyvin erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, joilla oli vilpitön halu päästä elämässä eteenpäin mutta joilla välttämättä kaikilla ei ollut sellaisia lähtökohtia, että elämä olisi aina näyttänyt sitä aurinkoista puolta. Tein töitä rikollisjengin kanssa, jolla oli näyttönä monia vakavia henkeen ja terveyteen liittyviä rikoksia, ja yhteistä näille ihmisille, niin aikuisille pitkäaikaistyöttömille ihmisille kuin näille nuorille, oli tietynlainen elämän epätoivo, toivottomuus, näköalattomuus, ei tietoa tulevastakaan, ja joukossa kulkeminen on sitten erityisesti näille nuorille ihmisille ollut semmoinen leimallinen tapa, ja siinä syyllistytään rikoksiin, jotka leimaavat nuoren elämää koko loppuiän.

Niin työttömyyteen kuin tämmöiseen jengirikollisuuteen nopeita puuttumiskeinoja ei ole. On tietenkin välittömiä toimia, kuten tuomioistuimet ja rikosprosessit ja vankeinhoito, joiden näissä asioissa luonnollisesti pitää toimia. Ihmisten oikeustajun vastaista on, että tuolla kadulla tarvitsee pelätä tai että nuoret käyttävät vakavaa väkivaltaa toisiaan kohtaan tai vanhempiaan kohtaan. Mutta samaan aikaan on myös syytä muistaa, että nämä keinot eri tavalla yhteiskunnasta syrjäytyneitten ihmisten auttamiseksi vaativat pitkäjänteisyyttä, yli hallituskausien menevää yhteistyötä puolueiden välillä ja eduskunnan ja opposition välillä, jotta niihin juurisyihin pystytään vaikuttamaan. Tätä kautta itselleni tuntuu kyllä vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

lillä hieman katkeralta kuunnella välikysymyspuheenvuoroja, joissa odotetaan, että ratkaisut olisi pitänyt tämän hallituksen kaudella tehdä, ja samaan aikaan unohdetaan, että monet näistä juurisyistä ovat olleet meidän keskuudessamme vuosia tai vuosikymmeniä. Eri-tyisen kipeätä tämä tuntuu kuunnella puolueilta, joilla ovat olleet ministerit vastaamassa näistä asioista vain kolme ja puoli vuotta sitten, [Petri Huru: Ne loikkasi sinisiin!] sitä valkopesua, johonka jotkut puolueet, nimeltä mainitsemattomat puolueet, ryhtyvät oman historian jälkien peittämiseksi.

On kuitenkin syytä todeta, että ongelmat ovat asioita, jotka eivät korjaudu ainoastaan yhdellä korjausliikkeellä, siihen tarvitaan kokonainen korjaussarja. Yhdyn siltä osilta täällä käytettyihin puheenvuoroihin, että toivon, että tulemme keväällä vaalien jälkeen näkemään hallituksen, jolla löytyy vielä enemmän annettavaa kuin tällä tai edellisellä tai sitä edeltävällä hallituksella, jotta niihin tosiasiallisiin juurisyihin, tosiasiallisiin ongelmiin, pystytään löytämään toimivia korjauskeinoja. Eikä tähän auta ainoastaan se, että puolueet valitsevat itselleen profiiliinsa sopivia valiokuntapuheenjohtajuuksia. Jos sillä ongelmat poistuisivat, niin yhtyisin mielelläni edustaja Kankaanniemen aikaisemmin toteamaan, ”suunnanmuutosta tarvitaan”, sillä perussuomalaisilla on ollut maahanmuutosta vastaava hallintovaliokunnan puheenjohtajuus jo kohta 12 vuoden ajan, [Jukka Gustafsson: Oho! Tämä oli uutinen!] vaan toivon, että näihin ongelmiin ja niihin yhteisiin... Me ollaan kaikki siitä samaa mieltä, että tällainen toiminta ei ole hyväksyttävää, mitä Suomessa tällä hetkellä tapahtuu, mutta meidän pitää myös yhdessä yrittää etsiä keinoja, joilla tällainen toiminta saadaan päättymään. Ei ehkä pääty vaalien jälkeen, mutta toivottavasti tulevina vuosina ei tarvitse enää samanlaista jengityötä kenenkään, ei allekirjoittaneen eikä muidenkaan, tehdä, kulkea tuolla nuorten kanssa, joilla on puukot taskussa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Jari.

17.49 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! Täällä on paljon puhuttu siitä, että pitäisi rangaistuksia koventaa, mutta meidän täytyy nyt muistaa, että meillä on riippumattomat tuomioistuimet ja meidän rangaistusasteikoissa ei sinänsä ole mitään vikaa. Jos te katsoitte, että ryöstöstä saa neljä kuukautta tai kuusi vuotta ja törkeästä sellaisesta kaksi vuotta—kymmenen vuotta, niin se asteikko on kyllä aika hyvin olemassa siellä. Ongelma on tuomiokäytäntö, eli meillä annetaan lähes kaikista rikoksista sinne asteikon alapäähän sijoitettavia rangaistuksia, ja sitten kun on ensikertalainen tai nuori, niin hänhan istuu käytännössä aivan minimaalisen tuomion.

Itse, vaikka olenkin poliisitaustainen, olen aina sanonut, että jos ette te halua poliiseja lisää, niin pankaa se miljardi ennaltaestävään tukeen, lastensuojeluun, etsivään nuorisotyöhön, kouluihin. Silloinhan eivät nuoret tule sitten enää poliisin asiakkaiksi. Mutta älkää koulupoliiseja enää vinkuko. Laskekaa, kuinka paljon on kouluja tässä maassa, ja yhdelle poliisille voi antaa korkeintaan kaksi koulua, joskus, jos on iso koulu, vain yhden. Kuinka paljon se sitä resursseja oikeasti vie? Ei ole mitään järkeä siinä enää. Kyllä ne toimet pitää tehdä jossakin muualla.

Pikkasen tässä keskustelussa häiritsee myös se, että jatkuvasti puhutaan, että poliisi tekee, poliisi tekee, poliisi tekee. Se on myöhäistä silloin, kun poliisi tekee ja on kiinni siinä hommassa. [Mika Kari: Se pitää paikkansa!] Perhe pitää saada neuvolasta lähtien hallintaan, [Puhemies koputtaa] päiväkodista, alakoulusta, yläkoulusta ja katsoa, että tieto kulkee. Silloin tämä ihminen ei välttämättä poliisin haaviin joudu koskaan ja siihen rullaan,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

mikä siitä alkaa. Se on oikeata ennaltaestävää työtä, ja sitä me tarvitaan. — Kiitos. [Mika Kari: Hyvä! — Jukka Gustafsson: Se oli paras kokoomuksen puhe salissa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

17.51 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Välikysymys jengirikollisuudesta, jengiväkivallasta — se on kirvoittanut kielet, ja puheenvuoroja on pidetty paljon. On ollut todella merkityksellistä, että olemme pitäneet näitä puheenvuoroja. On tullut paljon tärkeitä asioita esille. Perussuomalaisten esittämään välikysymykseen tuli mukaan koko oppositio.

Ministeri Harakka nosti Koskelan tässä esille, että joskus 70-luvullakin on ollut tämmöisiä samoja ongelmia, jonkunlaisia, ei ehkä niin suuria. Minä muistan, että olin Koskelan sairaskodissa töissä 76—77 kolmivuorotyössä ennen sairaanhoito-opistoon menoa, ja muistan, että Kontulasta kuljin Koskelaan ja koskaan ei ollut mitään ongelmia, ei pelkoja matkan varrella eikä muutakaan. Muistan sen ajan ihan positiivisesti. Ja sitten Varissuo on toinen paikka Turussa, legendaarinen, siellä on paljon maahanmuuttajia. Olen asunut siellä 79—81, ja se oli hyvin erilainen paikka kuin mitä Varissuo on tänä päivänä. [Vilhelm Junnila: Minäkin olen asunut!]

Hallitus on puolustellut katurikollisuusongelmien ratkaisemiseksi tehtyjä toimia, poliisien määrän lisäämistä — joo, se on tärkeää. Ankkuri-toiminta, se on tärkeää. Lastensuojeluun panostaminen on tietenkin huippumerkittävä asia ja tärkeä. Mutta koska väkivalta-teot alkavat olla jo niin raakoja, että kansalaiset pelkäävät, on otettava pikaisesti myös muita keinoja käyttöön. Edustaja Purra esitti välikysymyspuheenvuorossaan keinoja, joilla olisi tehoa ratkaista näitä kyseessä olevia ongelmia, ja näillä toimilla olisi myös ennaltaehkäisevä vaikutus. Maahanmuuttopolitiikkamme on pitkälti epäonnistunut, ja se pitää nyt myöntää — nyt on se paikka — ja keksiä, tehdä parempia ratkaisuja.

Viime lauantaina hain ystäväni Anjan Turun satamasta meille viettämään joulua. Hän on siellä kotonani, ja hän on ollut Tukholmassa, asunut siellä 50 vuotta. Hänellä on hyvin pitkä perspektiivi miettiä näitä asioita, ja kun olen häneltä kysynyt, kuinka tämä kehitys on kulkenut siellä Tukholmassa, hän otti myös esille sen, että 60 ihmistä on ammuttu Tukholmassa katujengien toimesta. Nyt tänä vuonna ampumistapauksia on noin 365, elikkä jokaiselle päivälle yksi Ruotsissa, niin että tämä on tilanne siellä. Yksin ei uskalla kävellä enää ollenkaan Tukholman kaduilla illalla. Siellä ei tehdä enää pankkiryöstöjä, kun pankeissa ei ole rahaa, vaan siellä mennään eläkeläisten ja nuorten ja kaikkien muidenkin kimppuun ja yritetään ryöstää heidät. Tämä on se tilanne. Hän sanoi, että hän on tehnyt paljon maahanmuuttajien kanssa myös työtä, ollut työpaikoissa, ja heistä osa on todella erittäin hyviä ja mukavia ja tekee hyvin työtä ja on ahkeria, mutta sitten on se yksi puoli siellä, että asia ei ole näin, ja he käyttävät sosiaaliapuja hyväkseen elääkseen. Hän sanoi, että hän ei tunne enää yhtään ruotsalaista, joka omistaisi ja pitäisi ravintolaa. Kaikki on maahanmuuttajien omistuksessa, ja osassa niissä toimii huumekauppa, mikä on valtavan suuri ongelma. Eli Ruotsi on helisemässä ollut jo vuosikaudet, ja nyt siellä ollaan tekemässä suunnanmuutos.

Haluaako Suomi mennä näitä Ruotsin kehityksen kulkuja, vai voimmeko tehdä nyt niitä nopeita ratkaisuja ja hyviä ratkaisuja, että ehkäisemme näin karmean kehityksen? Me tiedämme, kuinka paljon tapahtuu nyt näitä väkivallantekoja siellä Ruotsissa, ja sen takia nyt Suomen eduskunnan, hallituksen, opposition on tehtävä tärkeät ratkaisut ja yritettävä ennaltaehkäistä. Aivan niin kuin Kinnunen sanoi tuossa, näitä asioita täytyy ennaltaehkäistä. Perheet, tuki sinne kouluihin, opettajille mahdollisuus myös vaikuttaa, poliiseille myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

enemmän valtuuksia ja se tuki sinne perheisiin — se on yksi tärkeimmistä asioista. Mutta myös ne rajummat keinot, mitä perussuomalaiset ovat esittäneet. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

17.57 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on käyty tärkeää keskustelua katu- ja jengiväkivallasta. Jokaisen pitää saada asua kotimaassamme turvassa. Kaima, edustaja Kinnunen, puhui kyllä asiaa. Ennaltaehkäisevä työ tulee aloittaa mahdollisimman varhain.

Meitä on täällä verrattu aika paljon Ruotsiin, johon on muuttanut 2000-luvulla kaksi miljoonaa ihmistä. Meille muuttajia on ollut siitä kymmenesosa, eli olemme aika erilaisessa maastossa. Toki me voimme oppia toisiltamme. Suomen ei kannata tehdä samoja virheitä, mitä Ruotsissa on tehty. Siellä poliisi ei ole pysäyttänyt rikollisia riittävän ajoissa. Rangaistukset ovat olleet osin leppisiä, ja maahanmuuttajat on jätetty yksin kurjistuviin lähiöihin. Ongelmia on myös vähätelty. Viranomaiset ovat jumiutuneet byrokratiaan. Väki-valta on lisännyt väkivaltaa. Meidän ei tarvitse toistaa naapureitten virheitä, mutta varmasti siellä on myös tehty sellaista työtä, josta voimme ottaa mallia.

Suomessa on jengejä isommissa kaupungeissa, vähäisissä määrin myös tuolla pohjoisessa. Jos tänne alkaa kehittyä sellaisia lähiöitä, joissa kasvaa nuoria, jotka eivät integroidu, pääse mukaan yhteiskuntaan, eivätkä opi kieltä, niin tilanne on hälyttävä. Tällainen kehityskulku tulee estää. Siihen toki voi vaikuttaa ihan kaupunkisuunnittelun ja yhteisöllisyyden tukemisen avulla, mutta meidän tulee tehdä kaiken kaikkiaan vastuullista maahanmuuttopolitiikkaa ja kotouttamista sen osana. Meidän tulee muistaa, että maahanmuuttajat eivät ole yhtenäinen joukko. Kaikkia maahanmuuttajaryhmiä ei tule niputtaa yhteen. Huolehditään siitä, että tänne muualta tulevat pääsevät mukaan ja kiinnittyvät aktiivisesti yhteiskuntaan, että jokainen juurtuu, löytää paikkansa ja asettuu tänne vastuulliseksi työtä tekeväksi ja veronsa maksavaksi kansalaiseksi, että päästään työn syrjään ja koulutukseen kiinni mahdollisimman pian.

Vastaanottokeskuksia kannattaisi uudelleen hajauttaa ympäri maan. On ollut suuri virhe lakkauttaa kodinomaisia ja pieniä yksiköitä tuolta harvemmalta seudulta, jossa on ollut paikallisia ystäväperheitä, joissa on tehty yhteisöllisesti työtä. Tällainen on esimerkiksi mielessä Pudasjärvellä. Se olisi hyvä saada takaisin.

Ruotsissa julkaistiin tällainen kriminaalipoliittinen julkaisu ihan vastikään, ja siinä nostettiin esille, että oleellista on keskittää voimavarat lasten ja nuorten jengirikollisuu-teen kiinnittymisen ehkäisemiseen, eli siihen tilanteeseen, kun ollaan luisumassa väärin porukoihin. Joutilaisuus ja rikollisjengien liepeillä pyöräminen on nuorille ja lapsille vaarallista, koska kynnys sitä kautta lähteä mukaan rikolliseen toimintaan on sangen matala. Siksi tarvitsemme nuorille järkevää tekemistä, niitä hyviä harrastuksia ja tätä Suomen mal-
lia.

Rikosoikeuden professori sanoi vastikään, että nuoren tarvitsee saada vaste tekemä-
tään rikoksesta mahdollisimman pian teon jälkeen. Samansuuntaisesti puhui myös lapsi-
asiavaltuutettu Elina Pekkarinen, kun hän sanoi, että ei se ole mikään rangaistus, että vuo-
den päästä rikoksesta saa ehdollisen vankeustuomion tai sakon, jota ei pysty itse maksa-
maan. Eli tämän teon ja seuraamuksen välisen ajan pitää olla mahdollisimman lyhyt, sil-
loin sillä on vaikutusta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Mutta ei tämä rangaistusten kohdilleen saattaminen vielä riitä. Tarvitaan sitä Ankkuri-toimintaa, jengeistä irti auttamista eli exit-toimintaa, päihitteitten vastaista työtä ja auttamista irti niistä päihteistä. Tarvitaan koulujen ja poliisien yhteistyötä, ja siitä meillä on, Oulussa esimerkiksi, hyviä kokemuksia. Sitä kyllä kannattaa jatkaa, ja erityisesti tuetaan perheitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

18.02 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kun tuossa äsken edustaja Kinnunen asetti aika paljon toiveita poliisille, ja tuolla toinen Kinnunen näyttää olevan takarivissä, niin kyllä täytyy sanoa, että aika paljon poliiseilta nykyään vaaditaan, erityisesti tämän maahanmuutto-ongelman ratkaisemisessa, [Mikko Kinnunen: Et kuunnellut kaikkea!] vaikka käytännössä silloin on aika paljon jo mennyt pieleen, kun ollaan siinä poliisivaiheessa, ja kuten tunnettua, suurin osa, valtava enemmistö, kaikista asioista ja lieveilmiöistä ei koskaan edes poliisille saakka tule.

Tuossa edustaja Elomaa myös mainitsi Varissuon, ja se on myös itselleni erityinen kosketuspinta maahanmuuttoon. Olen siellä useita vuosia asunut ja nähnyt jo siinä mittakaavassa, millainen kehitys maahanmuuttopolitiikassa aikoinaan oli ja mihin suuntaan se on nykyään menossa. Ruotsissa vastaava esimerkki on vaikka Södertälje, joka 90-luvulla oli työtätekevä, erityisen virkeä kaupunginosa ja sittemmin ajautui huumorikollisuuden pariin, ja nyt kun siellä kävin, kun siellä sattuu sukulaisia edelleen asumaan, niin kaikki käytännössä miettivät sieltä pois muuttamista.

Ruotsi on mainittu useaan kertaankin esimerkkinä. Kun Pohjoismaiden neuvosto siellä kokousti, lähdin itsekin vähän lähiökierroksille. Otin kellon ja puvun pois ja laitoin hupparin päälle. Täytyy kyllä sanoa, että täällä tekisi erittäin hyvää useille edustajille tutustua ihan omakätisesti, miltä näyttää nykyään ruotsalainen maahanmuuttajavaltainen lähiö. Se voisi herättää kyllä näkemään asioita myös toisenlaisin silmin. Kun olen käynyt islamilaisissa maissa ja yhdysvaltalaisissa lähiöissä, niin kyllä näillä kohtalaisen samansisältöiset yhdysmerkit ovat. Tämä on oikeasti erittäin vakava asia.

Tuossa edustaja Ovaska, joka sieltä takarivistä äsken huuteli välihuutoja, tivasi aiemmin myös ratkaisuehdotuksia. Tässähän jätimme budjettiin vastalauseen, ja kehotan tutustumaan vastalauseen lausumaehdotuksiin 41, 42, 43, 44 ja 45. Nämä viisi ratkaisuehdotusta poimin tässä teidän käytettäväksenne, kun olette todennut, että jotakin tarvitsee tehdä. Tässä on aika hyvä malli lähestyä:

”Eduskunta edellyttää, että kaikki suojeluperusteiset oleskeluluvat myönnetään määräaikaisesti niin, että lähtömaiden tilanteen rauhoituttua väliaikaista suojelua saanut palaa kotimaahansa.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus alkaa valmistella ulkomaalaislain kiristämistä siten, että laittomasti maassa oleskelu johtaisi tosiasiallisiin rangaistuksiin, maasta poistoon ja myöhemmän maahantulon estämiseen.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tehostaa kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden, luvottomasti maassa olevien henkilöiden poistamista maasta.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee selvityksen sosiaaliturvajärjestelmän muuttamisesta asumisperusteisesta kansalaisuusperusteiseksi.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus laatii maahanmuuttopoliittisen ohjelman, jolla minimoidaan humanitaarinen maahanmuutto ja muutetaan se väliaikaiseksi, ja työperäisessä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

maahanmuutossa korostetaan kykyä tulla toimeen työtulolla ja palautetaan ajalliset sekä tuloajalliset karenssit.”

Arvoisa puhemies! Me kaikki tiedämme, että joulun lähestyy, ja silloin meistä moni lähtee omalta paikkakunnaltaan tapaamaan sukulaisia. Valitettavasti moni maahan tullut, suojeluperusteisen oleskeluluvan saanut lähtee myös kotimaahansa, esimerkiksi Mogadishuun. Onhan se aika kummallista, että jos hakee Suomesta suojelua sen vuoksi, ettei kykene omassa kotimaassaan asumaan, niin loma-aikana on kuitenkin täysin ok ja tervetullutta sinne palata. Kyllä tämä kertoo myös jotakin Suomen tosiasiallisesta suhtautumisesta näihin oleskelulupiiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Autto.

18.07 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tämä opposition yhteinen välikysymys nuorison jengirikollisuudesta ja väkivaltarikollisuuden lisääntymisestä Suomessa on erittäin aiheellinen, ja yhdyin tehtyyn epäluottamukseen hallitusta kohtaan. On todella ikävää, että esimerkiksi sisäministeri hiljattain esitellessään sisäisen turvallisuuden selontekoa ei keskustelussa vielä edes suostunut ääneen sanomaan, että Suomessa on tällainen jengirikollisuuden ilmiö, jonka nyt toki pakon edessä kaikki, myös hallituspuolueet, tunnustavat. Nämä merkit ovat olleet näkyvissä, ja on todella tärkeää nyt sitten tarkasti katsoa naapurimaihimme — Tanskaan, Ruotsiin — jotka ovat kulkeneet tällä tiellä meitä ennen, ja myöskin tehdä tarvittavat johtopäätökset näistä maista.

Arvoisa puhemies! Ruotsin tie ei saa olla Suomen tie tässä kysymyksessä, ja siksi on tärkeää esittää myös ratkaisuesityksiä. Näitä kokoomuksen eduskuntaryhmä on tässä kuluksen hallituskauden aikana esitellyt useammassakin eri otteessa ja tuonut niitä hallituksen käyttöön. On tietysti harmi, että hyvin hitaasti on hallitus ollut valmis näihin tarttumaan.

Arvoisa puhemies! Ehkä enää muutamia näkökulmia ihan lyhyesti tässä vaiheessa iltaa tähän asiaan. Tietysti ihan kaiken nuorten pahoinvoinnin ja ongelmakäyttäytymisen poistamisen osalta meidän pitää suomalaisessa yhteiskunnassa pystyä vahvistamaan perheiden roolia ja vastuuta lastenkasvatustyön onnistumisessa. Nyt tämän päivän yhteiskunnassa valitettavasti tämä perheiden vastuu on hukassa. Toisaalta peruskoulu tarvitsee sellaisen kunnianpalautuksen, ehkä tietynlaisen ennallistamisen, että myös koulu onnistuu siinä kasvatustyössään, joka sen roolina on. Kun koulupäivä on sellainen, että siellä jokainen oppii, jokainen kokee olonsa turvalliseksi, niin silloin se koulutyö on myös motivoivaa ja varmasti nuorten harrastukset myös koulun ulkopuolella suuntautuvat rakentavammalla tavalla.

No, kolmas, aivan keskeinen, ulottuvuus, joka myös toki liittyy osittain tähän koulutyön onnistumiseen, on se, että maahanmuuttajaperheet täytyy pystyä integroimaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Perheiden vanhemmilla tulee olla edellytykset mutta myöskin velvollisuus oppia kieltä niin, että he pystyvät vaikkapa omien lastensa ja nuortensa integraatiota tukemaan.

Toisaalta sitten koulun kurinpitotoimet: myös rangaistusten tehdyistä rikkeistä ja rikoksista täytyy olla sellaiset, että nuoret pysyvät kaidalla polulla. Nuorisotyön resurssit, poliisin resurssit ovat usein niitä, mitä tässäkin keskustelussa on [Puhemies koputtaa] tänään noussut esiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Kettunen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

18.10 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tämä opposition yhteinen välikysymyshän on herättänyt hyvän keskustelun, ja kiitän siitä. Kiitän edustaja Jari Kinnusta todella ansiokkaasta puheenvuorosta, koska juuri näinhän se on, että silloin on myöhäistä, kun nuori joutuu poliisin kanssa tekemisiin. Ja mistä tämä sitten juontaa juurensa? Kyllähän on nyt niin, että sivistynyt, hyvät arvot omaava nuori, aikuinen tai nuori, ymmärtää, että kun hän on saanut asianmukaisen sivistyspolitiikan kautta elämänarvoja, niin hän osaa sitten määritellä, mikä on oikein, mikä on väärin, mikä on tyhmää, mikä ei ole tyhmää, ja tämmöisiin jengeihin liittyminen ei ole missään nimessä mistään kotoisin. Kyllä se nuori, joka ymmärtää elämän realiteetteja ja on saanut tältä yhteiskunnalta paljon hyvää, ei tämmöisiin jengeihin tule liittymään.

Sen takia, niin kuin edustaja Autto tuossa toi esille, kyllähän niitä satsauksia pitää tehdä perheitten suuntaan, perheitten tukemiseen ja auttamiseen, eritoten koulumaailmaan. Tänä päivänä opettajilla pitäisi olla enemmän mahdollisuuksia koulussa tuoda esille, mikä on hyvää ja mikä väärää, mutta eritoten myös sitä, että opettajilla olisi mahdollisuutta puuttua häiriötilanteisiin.

Ehkä se kaikista isoin asia, mikä tässä keskustelussa tulee ottaa huomioon, ovat myös ne arvot ja moraalikysymykset, että kun tässä yhteiskunnassa eletään, niin varsinkin kun nyt puhutaan tästä jengiytymisestä, pidettäisiin huoli, kun tätäkin keskustelua myös nuoret seuraavat, että mikä on oikein ja mikä on väärin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huru.

18.13 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä aiemmissa keskusteluissa nostettiin edustaja Karin toimesta esiin yhteistyö näissä maahanmuuttopolitiikkaan liittyvissä asioissa. Olen siitä täysin samaa mieltä, että toki tässä tarvitaan yhteistyötä. Mitä tulee aiempiin perussuomalaisiin ministereihin, jotka sittemmin sinisiin loikkasivat, en tietenkään heidän osaltaan voi vastata heidän tekemisistään, koska olen ensimmäisen kauden kansanedustaja ja koetan ratkoa ongelmia nyt. [Vilhelm Junnila: Kohta toisen!] — No toivottavasti, katsotaan. — Mitä tulee tähän politiikan tekemiseen, niin taaksepäin on mielestäni syytä katsoa ainoastaan sen verran, että jos olemme tehneet epätoivottuja ratkaisuja, jotka eivät ole hyviä, niin ei tietenkään kannata toistaa omia virheitään.

Edustaja Kankaanniemi nosti maahanmuuttopolitiikassa tämän avun lähialueille, ja siihen on helppo yhtyä. Olen itse kolme kertaa ollut erilaisissa kriisinhallinta- ja rauhanturvaoperaatioissa ja näen, että lähelle kohdistettu apu on tehokkainta. Esimerkiksi erilaisissa kriiseissä tai taistelujen keskellä, jotta saadaan ihmiset pois sieltä taisteluista, on hyvä perustaa sinne lähialueille esimerkiksi pakolaisleirejä, ja jos sieltä kiintiön puitteissa haluamme ottaa hädänalaisia myös Suomeen, silloin pystymme kohdentamaan sen avun oikeasti heikompiosaisiin, kuten naisiin, lapsiin, vanhuksiin tai vammaisiin. Tämä myös edesauttaisi sitä, että esimerkiksi salakuljettajien merten ylitse matkaan lähettämät pakolaiset eivät hukkuisi mereen. Sitä voi kitkeä sillä, jos Schengen-alueelta automaattisesti poistettaisiin tai otettaisiin ainakin säilöön laittomasti alueelle tulevat. Silloin voisimme tehokkaasti tehdä niitä toimia, millä estetään esimerkiksi Välimeren hukkumiset.

Sen vielä haluan sanoa maahanmuuttopolitiikkaan liittyen, että huono maahanmuuttopolitiikka ei missään nimessä ole maahanmuuttajien vika. Se on meidän poliitikkojen vika.

Mitä tulee rangaistuskäytäntöihin, jotka edustaja Kinnunen J. mainitsi, niin olen täysin samaa mieltä. Toki meidän tuomiokäytäntömme antavat mahdollisuuden kovempiinkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

rangaistuksiin, mutta niitä ei käytetä. Meillä on pikemminkin vallalla niin sanotusti paljousalennukset, joita ei kyllä tavallinen kansalainen ymmärrä: mitä enemmän tehtaita rangaistuksia, sitä enemmän saat alennuksia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Kankaanniemi.

18.16 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Parin viikon päästä me siirrymme aikaan, että meillä on hyvinvointialueet, ja se merkitsee sitä, että meille tulee uusi porras järjestelmään. Nyt kunnat ovat tietyllä lailla vastuussa monista näihin jengiytymiseen, nuorisoon, lapsiin liittyvistä asioista, mutta osa niistä nyt siirtyy hyvinvointialueille. Nuorisotyö, koulu, liikunta ja muut tällaiset harrastustoiminnat jäävät kuntien vastuulle. Mutta huolta herättää se, miten lastensuojelu osana tätä kokonaisuutta nyt sitten menestyy ja tulee huomioiduksi ja resursoitua uusilla hyvinvointialueilla, jotka ovat isoja.

Sinänsä saattaa olla, että hyvinvointialue antaisi hyviä mahdollisuuksia terveydenhuololle, sairaanhoidolle ja sosiaalitoimelle vastata yhdessä näistä asioista. Mutta jos ei ole riittävästi resursseja, niin kuin nyt ei ole, saattaa käydä kyllä niin päin, että esimerkiksi lastensuojelu jää heikompaan osaan kuin mitä se on nyt, ja tämä on kyllä vakavasti otettava. Vetoan hallitukseen, joka ei tietysti ole paikalla, että tämä otettaisiin nyt vahvasti huomioon.

Toinen vähän samantapainen asia on huumepolitiikka, huumeiden käyttö. Huumeiden käyttäjät ovat yleensä nuoria ja nykyisin yhä nuorempia. Iäkkäitä huumeiden käyttäjiä ei juuri olekaan, koska he ovat kuolleet jo ennen keski-ikää yleensä. Mutta kuka ottaa vastuun huumeisiin sortumassa olevista lapsista ja nuorista? Onko se hyvinvointialue, onko se kunta, onko se poliisi vai joku järjestö? Tämä on mielestäni huolenaihe, että meidän järjestelmä saataisiin tässäkin asiassa siihen malliin, että siitä lapsesta ja nuoresta otettaisiin ajoissa vastuu jonkun toimesta keskitetysti. Siihenkin pitäisi alueilla ja kunnissa kiinnittää vakavaa huomiota. Aina silloin, kun poliisi on asialla, ollaan jo aika lailla myöhässä, ellei poliisi ole sitten opettamassa, ohjaamassa, neuvomassa. Mutta jos poliisi on rikosta tutkimassa lapsen ja nuoren osalta, niin silloin ollaan tietysti jo ikävässä vaiheessa, ja sitä ennen tarvitaan vastuullista huumepolitiikkaa, vieroitusta ja muuta, ja toisaalta vahvaa rikollisuuden ennaltaehkäisyä ja lastensuojelua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hopsu.

18.19 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Jos haluaa positiivista poimia tästä keskustelusta, niin ajattelen, että tässä on kuitenkin alkanut ehkä syntyä sellaista ilmapiiriä, että ymmärretään, että kyse on moninaisesta ongelmasta ja haasteesta ja näitä ratkaisuja on myös paljon ja niihin yksi keino tai yksi toimenpide ei millään tule riittämään, vaan näitä kaikkia useita keinoja täytyy käyttää rinnakkain.

Puhuin paljon harrastamisesta, nuorisotyöstä, lastensuojelusta edellisessä puheenvuorossa, myös poliisin toiminnasta, mutta vielä muutama sana siitä. Poliisin, nuorisotyön, koulujen ja järjestöjen yhteistyö on toimivaa, ja juuri tähän yhteistyöhön pitää panostaa ja sitä vahvistaa. Ankkuri-toiminta ja exit-toiminta on mainittu täällä jo usein, mutta tärkeää on siis myös se jälkityö, että kun joku nuori on lähtenyt mukaan jengitoimintaan, niin hänet saadaan sieltä pois. Aiemmassa puheenvuorossa nostin etenkin sitä, kuinka pitää ennaltaehkäistä sitä, ettei näihin jengeihin joudutakaan, mutta myös sitä, että sinne joutuneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

saadaan irrotettua. Nuorelle tulee osoittaa tie yhteiskunnan osallisena jäsenenä, joka kantaa vastuun teoistaan mutta jolla on optimistinen näkymä tulevaisuudestaan, koulutusmahdollisuudesta, työpaikasta.

Kotoutumisesta täällä on useampi puhunut tai nostanut maahanmuuton tässä oleellisena kysymyksenä. Minä haluaisin oppositiolta kysyä: sosisiko se teille, että tänne maahan tulleet pääsevät kouluun, pääsevät varhaiskasvatukseen, pääsevät heti työpaikalle, [Petri Huru: Eivätkö he pääse?] pääsevät kielikoulutukseen? Tällä hetkellä tämä on estetty. Siihen väliin on rakennettu pitkiä odotusaikoja, ja ne eivät ole omiaan auttamaan tässä kotoutumisen onnistumisessa. Siinä me menemme pieleen.

Arvoisa puhemies! Lasten ja nuorten arjessa, somessa leviää myös raaistunut nuorten väkivalta sekä roadman-toiminta, roadman-kulttuuri, nuorten toteuttamat varkaudet ja toisten nuorten pelottelu. Tämä ei ole vielä sitä katujengitoimintaa, mutta sellainen vaihe, missä pitää päästä nuorten toimintaan kiinni ja puuttua. Mikä on näiden nuorten taustasyitä toimia toisia nuoria kohtaan näin? Voidaanko perheissä pahoin, onko kotona väkivaltaa, ovatko päihteet osa nuorten arkea, ahdistako nuorta, onko taustalla koulukiusaamista, koulupudokkuutta, näköalattomuutta? Nämä ovat niitä juurisyitä, joihin pitää puuttua kaikkien nuorien kohdalla, näiden nuorten itsensä mutta myös meidän koko maan tulevaisuuden vuoksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kinnunen, Mikko.

18.22 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Lapset ja nuoret tarvitsevat turvallisia aikuisia. Ennaltaehkäisevä työ on tärkeintä. Meidän tulee tukea perheitä ja koteja kaikin mahdollisin tavoin, erityisesti vanhempia siinä kasvatustyössä. Niin suomalaiset kuin ulkomailta tänne muuttaneet vanhemmat tarvitsevat tukemme tässä. Lapsiperheköyhyys tulee selättää. Osa perheistä tarvitsee myös arjen apua, jollaista työtä vanhan ajan kodinhoitajat tekivät silloin, kun itse olin lapsi ja meitä oli kahdeksan villiä poikaa.

Kyllä myös tämän ajan perheet tarvitsevat tällaista arkista apua ja tukea. Kun tuossa edustaja Kettunen nosti tämän arvokasvatuksen, niin kyllä siihenkin vanhemmat kaipaavat tukea, ja ehkä myös siihen, miten ohjata omia lapsiaan sosiaalisessa mediassa toimimaan siellä myöskin turvallisesti.

Lastenneuvolaa kannattaisikin jatkaa nuortenneuvolana, jossa vanhemmat saavat tukea maailman tärkeimpään työhönsä. Näin lapsille ja nuorille tulee selkeät rajat, jotka tuovat turvaa ja selkeyttä heidän elämäänsä.

Kun tilanne ei ole enää perheessä hallinnassa, silloin ei ohi katsominen auta, vaan tarvitaan selkeää puuttumista. Myös maahanmuuttajaperheitten vanhempia on syytä tukea siinä, että he opettavat lapsensa elämään täällä maassa maan tavalla, että he pääsevät koko perheinä osaksi suomalaista yhteiskuntaa.

Kun me estämme syrjäytymistä ja koulupudokkuutta, on tärkeää huolehtia siitä, että jokainen pysyy koulupolulla mukana. Siksihän me oppivelvollisuudenkin laajensimme. Ja kyllä koulutus ja sivistys on myös hyvä vastalääke rikollista toimintaa vastaan.

Arvoisa puhemies! Kun puhumme lasten ja nuorten tukemisesta, emmehän unohda, että kukaan lapsi tai nuori ei ole kuitenkaan toivoton. Ei nosteta kenenkään kohdalla käsiä ylös. Autetaan heitä näkemään eteenpäin, sillä aina on muutoksen mahdollisuus.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Vikman.

18.25 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Edelliseen puheenvuoroon viitaten, niin siitähän tässä välikysymyksessä juuri on kyse: ei nosteta kenenkään kohdalla käsiä ylös, ei levitellä käsiä vaan tartutaan selvästi nähtävissä olevaan haasteeseen, ongelmaan. Kiinnitin huomiota, että tasavallan presidentti Sauli Niinistö otti kantaa nuoriso- ja katujengiväkivaltaan tasavallan presidentin kyselytunnilla joulukuussa. Haastattelija kysyi, oletteko huolissanne nuorison väkivallasta ja jengiytymisestä. Tasavallan presidentti vastasi: ”Kyllä, se on hyvin valitettava ja vaarallinenkin ilmiö. Näköjään me kyllä kuljemme Ruotsin perässä. Viittasin tässä nyt siihen, että joitakin vuosia sitten jo totesin uudenvuoden puheessani tai eduskuntapuheessa, että meillä ei oikeastaan ole varaa sellaiseen yhteiskuntaan, joka on kaikkein väljin säännöiltään ja samalla kaikkein sallivin, koska siitä ei välttämättä hyvää seuraa.”

Arvoisa puhemies! Vaikka ongelmat ovat olleet nähtävissä jo pitkään ja esimerkiksi kokoomus on jo kuluvan vuoden helmikuussa esittänyt omat kymmenen keinoa otsikolla ”Ruotsin tie ei ole meidän: Kokoomuksen 10 toimenpidettä jengirikollisuuden torjumiseksi”, huolimatta siitä, että keinoja on esitetty, ongelma on ollut havaittavissa, hallitus ei ole tehnyt oikeastaan mitään.

Viimeisen vuoden aikana on Suomessa selvästi nostanut päätään katujengirikollisuutena tunnettu ilmiö. Poliisi on tunnistanut pääkaupunkiseudulla ja muissa suurissa kaupungeissa toimivat noin kymmenen rikollisesti aktiivista katujengiä, joilla on noin parisataa jäsentä yhteensä. Jengit koostuvat pääasiassa nuorista aikuisista, ja valtaosa jengien nuorista on ulkomaalaistaustaisia.

Kuten alussa totesin, kokoomus on varoittanut katujengirikollisuuden noususta jo pitkään. Esitimme helmikuussa omat keinomme, ja valitettavasti vieläkin hallitus ei ole esityksiimme tarttunut. Nyt alkavat olla viimeiset hetket reagoida, jotta epätoivottava kehitys voidaan vielä välttää.

Jos haluamme välttää sen, että olemme Ruotsin tiellä, niin meidän on onnistuttava tekemään jotain toisin kuin Ruotsi. Nuoriso- ja katujengirikollisuuteen on vastattava sellaisilla toimenpiteillä, jotka katkaisevat kehityksen, ennen kuin se entisestään pahenee. Tarvitaan kovia ja pehmeitä keinoja määrätietoisesti rinnakkain.

Kokoomuksen esittämiä pehmeitä eli ennaltaehkäiseviä keinoja ovat muun muassa seuraavat:

Nuorten ennaltaehkäisevää tukemista täytyy tehostaa osoittamalla rikoksia tekevien nuorten palveluissa kokonaisvastuu yhdelle henkilölle, yhdelle henkilölle huolehtia nuoren tilanteesta ja tämän tarvitsemista palveluista.

Toiseksi, kouluissa on panostettava tehokkaaseen, yksilölliseen ja varhaiseen tukeen. Häiriökäyttäytymiseen pitää puuttua heti sen esiintyessä, ja jokaiselle nuorelle on varmistettava oikeus vähintään yhteen mielekkääseen harrastukseen.

Kolmanneksi, terapiatakuu on toteutettava, jotta jokainen saa laadukkaat mielenterveyspalvelut silloin, kun niitä tarvitsee.

Neljänneksi, eri kaupunkien nuorisopalveluiden välistä yhteistyötä täytyy parantaa ja tietoja pitää vaihtaa nykyistä tehokkaammin esimerkiksi kuntarajojen yli.

Ja vielä viimeisenä pehmeistä keinoista esimerkki: lastensuojelu on laitettava kuntoon. Lastensuojelun resurssit on turvattava riittävällä sekä pitkäjänteisellä suunnitelmallisen toiminnan mahdollistavalla rahoituksella.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Ja sitten näköjään seuraavassa puheenvuorossa, koska ilmeisesti, puhemies, aika loppuu, vielä palaan niihin tarvittaviin niin sanottuihin kovempiin keinoihin eli korjaaviin keinoihin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Junnila.

18.30 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Vuonna 2015 ruotsidemokraattien kansanedustaja Kent Ekeröth tuli vieraakseni seminaariin, jonka aihe oli, olemmeko Ruotsin tiellä. Muistan silloin erityisesti sosiaalidemokraattien suunnasta ne jatkuvat herjat ja leimakirveet, jotka tähän aiheeseen silloin liittyivät. Itse asiassa tämä tilaisuuskin oli siinä mielessä mielenkiintoinen, että sinne etsiytyi paikalle Antifan porukkaa mielenosoituskyltteineen, jotka sitten aiheuttivat kaikenlaista kalabaliikkia, mutta onneksi järjestyksenvälvojen ja poliisin yhteistyöllä heidät saatiin rakennuksesta puhdistettua pois. Nämä ongelmat ovat siis olleet hyvin kauan tiedossa. Perussuomalaiset ovat vuosikausia, jopa vuosikymmeniä, puhuneet Ruotsin ongelmien toistamisesta.

Näihin liitty se, että lasten koulumenestys on heikkoa, syrjäytyminen periytyy sukupolvilta toisille, ja sitten usein näillä henkilöillä ei ole minkäänlaisia valmiuksia työelämään. Yksikään valtio ei ole onnistunut näissä kotouttamistoimenpiteissä, mitä täällä nyt on julistettu ratkaisuna. Täällä on puhuttu, että me emme nyt tee Ruotsin virheitä, kun teemme näitä pehmeitä ja muita keinoja, mitä täällä on, mutta mitkä ovat toimivat kotouttamiskeinot? Tähän pyydän vastausta. Meiltä on pyydetty ratkaisumalleja, joita olemme tarjonneet, mutta mitä nämä kotouttamiskeinot ovat? Meidän ratkaisumme yleensä liittyvät maasta poistamiseen ja maahanmuuttopolitiikan tiukentamiseen eivätkä tähän päin siirtämiseen. Kysymys kuuluukin: Mitä te ette tee samoin kuin Ruotsissa on tehty?

Palautan mieleen tämän välikysymyksen perimmäisen syyn. Sehän on osoittaa epäluotamusta hallitukselle näiden asioiden hoidosta. Tästä keskustelusta saa välillä sellaisen mielikuvan, että täällä on jotenkin kohtuullisen hyvin pärjätty, kun emme ole vielä Ruotsin tiellä, ja sitten esitetään näitä erilaisia toimenpiteitä. Mutta vastatkaa siihen kysymykseen: Mitä te teette toisin kuin Ruotsissa on tehty? Nämä kuulemani asiat täällä tänään eivät juurikaan eroa siitä, mitä Ruotsissa on 10—15 vuotta sitten tehty. Mitä olette tehneet estääksenne maahanmuuton suurimpia ongelmia aiheuttaneista lähtömaista? Yksikään näistä kotouttamiskeinoista täällä ei nosta ja ota kantaa tähän asiaan. Miksi?

Arvoisa puhemies! Otan vielä esiin yksityiskohdan Ruotsista, nimittäin siellä rikosoikeudellinen vastuu on 15 vuotta. Ajatelkaa, että aseiden käytöstä ei edes käydä oikeudenkäyntiä silloin, kun asetta käyttänyt henkilö on nuorempi kuin 15 vuotta. Sen vuoksi teidän kannattaa myös suhtautua perussuomalaisen ehdotukseen, että tätä ikärajaa myös Suomessa laskettaisiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kinnunen, Jari Kinnunen.

18.34 Jari Kinnunen kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Korjaan nyt heti tässä edustaja Junnilaa: Me olemme Ruotsin tiellä. Nyt on vain kysymys siitä, kuinka pitkälle me menemme sillä Ruotsin tiellä. Tämä katujengiliikehdintä osoittaa sen, että me olemme siellä jo.

Pikkasen jäin haikailemaan nyt, kun Migrantit on paljon puhuttu ja siellä vihdoinkin on huomattu, että ei oikein homma toimi, sitä aikaa, kun poliisi teki vielä päätöksiä ja käänsi ihmisiä. Olin itse silloin Tampereella ulkomaalaisyksikön päällikkönä, ja siellä sään-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

nönmukaisesti kävi eduskunnan oikeusasiamies kysymässä, miksi Tampereelta käännytetään näin paljon ihmisiä, jolloin totesin, että kun laki on tällainen Suomenmaassa, niin kannattaa mennä sinne muihin poliisilaitoksiin kysymään, miksi sieltä ei käännytetä ihmisiä. Meillä ei varmaan tämä aika palaa, toivottavasti Migri kuitenkin tormistautuu ja ryhtyy tekemään asioita oikein.

No tässä salissa on nyt kuitenkin aika lailla yksimielisesti puhuttu pehmeistä keinoista ja sitten näitten olemassa olevien kovien keinojen paremmasta käytöstä, ja nyt kun te vanhemmat edustajat olette jossakin vaiheessa täällä saaneet aikaiseksi tällaisen parlamentaarisen Liikenne 12 -suunnitelman, olisiko mahdollista laatia tällainen parlamentaarinen maahanmuutto- ja turvapaikkastrategia, jossa sitten vastattaisiin näihin haasteisiin ja etsittäisiin semmoinen yhteinen näkökulma siihen, miten nämä tavoitteet asetetaan ja miten laaditaan tiekartta ihmisille tällaiseen hyvään integraatioon? Saa käyttää, saa olla käyttämättä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Gustafsson.

18.36 Jukka Gustafsson sd: Herra puhemies! Eilen päättyi jalkapallon MM-kisat hienolla finaaliottelulla. Se tuli mieleeni tuossa, kun tiedän, että erityisesti pääkaupunkiseudun urheiluseuroissa, muussakin kuin jalkapallossa, on mukana tuhansia maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria. Minulla on ollut ilo myöskin Tampereella... Tampereen Pallo-Veikot on Ilveksen ohella toinen merkittävä kasvattajaseura Tampereella, ja meillä on siinä seuratoiminnassa myöskin mukana satoja maahanmuuttajataustaisia lapsia ja nuoria, ja meillä on jopa seuran faniporukassa tällainen oma rumpuryhmä, joka koostuu maahanmuuttajalapsista ja nuorista, ja minulla on heistä erittäin hyvä kokemus. Olen useiden kanssa jopa ystäväystynyt fanibussimatkoilla.

Minä haluan sanoa tämän positiivisen äänisävellä sen takia, kun tämän keskustelun ehkä nurja puoli on ollut se, että tässä kuitenkin ylikorostuu tietyllä tavalla maahanmuuttajanuorten rooli. Me tiedämme, että tässä jengirikollisuudessa heidän osuutensa on merkittävä, mutta sen rinnalla pitää nähdä tämä valtava valoisa puoli, johon äsken viittasin. Ja jos ja kun se pitää paikkansa, minkä keskustan kansanedustaja Mikko Kinnunen sanoi, että Ruotsiin tietyn ajan puitteissa kaksi miljoonaa maahanmuuttajaa tuli, niin virhehän se oli tietysti, ja eihän se pysynyt kuntien käsissä ollenkaan, ja se asuntopolitiikka erityisesti on ollut kertakaikkisen onnetonta.

Arvoisa puhemies! Olen oikeastaan seurannut tätä keskustelua hyvinkin paljon, ja kyllä tässä on tapahtunut semmoista tietynlaista lähenemistä, että aika laajalti Suomen parlamentissa nähdään, että tarvitaan niin sanotusti kovia keinoja, pehmeitä keinoja, tarvitaan kuria ja järjestystä, mutta tarvitaan myöskin vahvoja ennaltaehkäiseviä toimia.

Kun en saanut vastauspuheenvuoroa varsinaisen debatin yhteydessä aamupäivällä, niin ajattelin tässä yhteydessä nostaa minun mielestäni sosiaalidemokraattien tällaiset ydin-
korostukset, joista osa oli myöskin meidän ryhmäpuheessa.

Ensimmäisenä haluan todeta sen, että me haluamme, että lasten ja nuorten tekemät nuorisorikokset tulee nopeasti käsitellä ja päättää. Ei mitään tällaisia yli vuoden käsittelyaikoja. Tämä on minusta semmoinen, joka pitää hoitaa ja katsoa siihen voimavarat.

Sitten olisin sitä mieltä, että me tarvitsemme tällaisen toimintaohjelman nimenomaan aseidenriisun ja siihen liittyvien rangaistusten koventamiseksi. Olkoon tämä niin kuin askel sitten kokoomuksen ja perussuomalaisten suuntaan, mutta näin se on. Ei ole mitään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

järkeä, että annetaan nuorten kulkea puukot ja puntarit mukana erilaisissa tilaisuuksissa — niillä ei pitäisi olla mitään asiaa olla mukana. Ja ylipäänsä korostamme sitä, että pitää voida nimenomaan näiden nuorten aikuisten kohdalla myöskin näitä rangaistuksia koven-
taa. Tältä osin demarien näkemys on tämäntyyppinen, vaikka tuntuu, että perussuomalai-
set ei sitä ole hevin myöntämässä.

Ja lopuksi haluan sanoa sen, että kyllähän nämä ennaltaehkäisevät toimet, jotka sitten liittyvät [Puhemies koputtaa] lastensuojeluun, sosiaalitoimintaan, koulutukseen, ovat kai-
ken avainasema. Pitää saada sellainen tietty kansalaiskasvatus toteutettua meidän koulu-
tusjärjestelmämme sisällä ja puitteissa. —Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Autto.

18.41 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tuossa edellisessä puheenvuorossani tuli siinä lopussa kiire, kun puhuin poliisin resursseista. Ne ovat valtavan tärkeitä, ja tosiaan määrätietoisesti pitää lisätä poliisin läsnäoloa nuorten arjessa, niin että muistetaan pysyä kaidalla polulla. Poliisin läsnäolo on tärkeää muutenkin kuin vain niissä tilanteissa, missä sitten jo selvitetään jotain vakavaakin rikosta, niin että nuoret tosiaan ymmärtävät, että yhteiskunta toisaalta välittää mutta että yhteiskunta myöskin puuttuu, mikäli hölmöilemään ja väärinkäytöksiin lähdetään.

Arvoisa puhemies! Oli erittäin arvokas tämä edustaja Gustafssonin puheenvuoro edellä, ja todella tärkeää, että tässä koko sali nyt lähentyy siinä, että juurikin aseet täytyy saada nuorilta pois. On täysin kestäväntöntä, että paitsi tällaisia erilaisia astaloita on mukana, kun nuoret kohtaavat, niin sitten jopa ampuma-aseita on mukana. Tällaiset täytyy ehdottomasti saada pois. Ne eivät kuulu nuorten tapaamisiin.

Myös tämä rangaistusten maltillinen koventaminen on varmasti paikallaan. Suomi on ollut tietyllä tavalla näissä asioissa hieman semmoinen lintukoto. Tietysti on ollut hienoa, että Suomi on ollut maailman turvallisimaa maa. Meillä on sitten vaan nyt ehkä tässä maailman muutoksessa oltu vähän hitaita havahtumaan siihen, että meille rantautuu ilmiöitä, jotka tänne meidän suomalaiseen yhteiskuntaan eivät kuulu. Nyt sitten on syytä myös rangaistuskäytäntöjen osalta lähteä linjaa muuttamaan ja rangaistuksia koventamaan, erityisesti myös niin, että nuoret rikoksentekijät todella pysäytetään heti siinä rikoskierteen alkaessa, niin että se kierre ei pahene. Pahimmassa tapauksessahan siis tilanne on se, että kunnan rangaistuksella ei todella puututa, ennen kuin joku menettää henkensä, ja sehän on täysin väärä tilanne. Pitää puuttua heti.

Mutta vielä, arvoisa puhemies, sieltä varhaisemmasta vaiheesta: Kaikenlaiseen kiusaamiseen pitää puuttua. Itsekin kun olen pitkään toiminut kaupungin päätöksenteossa kotikaupungissani, niin näen ja ymmärrän sen, että lähes aina, kun ajaudutaan vakaviin sosiaaliin ongelmiin, jossain vaiheessa sitä polkua on ollut vaihe joko kiusattuna tai kiusaajana koulussa ja nuoruusvuosina. Näihin kun pystytään puuttumaan, niin se on todella tärkeä asia. Niin kuin täällä on useissa puheenvuoroissa kuvattu, niin tänä päivänä on paitsi some-kiusaamista niin nyt sitten myös erittäin rajua tämmöistä kouluväkivaltaa, ja siihen pitää olla aivan ehdoton nollatoleranssi. Tällaista ei missään nimessä saa olla.

Mutta ehkä, puhemies, tämä nyt tästä valtavan tärkeästä ja isosta aiheesta.

No vielä sanon tuon lastensuojelun, eli siihen tarvitaan merkittävä kokonaisuudistus, jolla todella saadaan lastensuojeluun toimivaltuudet, niin että siellä voidaan oikeasti lapsia suojella myöskin itseltään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Huru.

18.44 **Petri Huru ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aloitan edustaja Gustafssonin mainitsemista puukoista ja puntareista. Olen täysin samaa mieltä, että eivät ne kuuluu lasten varustuksiin jos ei aikuistenkaan, ellei nyt satu olemaan vaikkapa metsällä tai jossain timpurin hommissa, missä kyseisiä välineitä tarvitaan. Mutta lähinnä ehkä siihen liittyen, että mitkä ovat sitten ne toimet, millä me niitä pois otamme, kun ei niitä pelkällä päähän silitelylläkään pois saa. Eli tämä on se ongelma, mitä meidän tarvitsisi lähteä ratkomaan.

Täällä mainittiin myös se, että nämä ovat moninaisia ongelmia. Niin ne ovatkin. Edustaja Kankaanniemi hyvin nosti esiin hyvinvointialueet, joiden rahoitus on tällä hetkellä, ennen kuin ovat edes aloittaneet, riittämätöntä, ja myös kunnille jäävät tehtävät. Näihin moninaisiin ongelmiin ratkaisuja toki on, kuten ankkuritoiminta ja etsivä työ, joita täällä paljon on nostettu. En missään nimessä halua niiden merkitystä aliarvioida, mutta haluaisin nostaa myös esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen tai lapsen kehityksen tukemisen merkityksen. Tämä on merkittävää, että panostaisimme sinne riittävästi, jolloin meille ei edes tulisi tarvetta järjestää näitä muita toimia, joita tarvitaan, jos vasta myöhemmällä iällä huomataan, että on ongelmia. Eli panostaisimme jo vaikkapa sinne neuvolaan, siten että siellä olisi sosiaalityöntekijä—perheterapeutti-työpari puuttumassa jo siellä havaittuihin ongelmiin. Pääsisimme heti puuttumaan, jos esimerkiksi huomataan perheen systeemeissä tai dynamiikassa ongelmia. Silloin pääsemme puuttumaan nimenomaan jo aikaisessa vaiheessa, eikä ehkä tarvita, toivottavasti, niitä myöhäisempiä ja paljon kalliimpia toimia, kun puututaan jo olemassa oleviin ongelmiin. Eli ne ongelmat pitäisi pystyä blokkamaan jopa jo siellä neuvolavaiheessa, ei niin, että otetaan ketään huostaan, mutta pystytään tarjoamaan jo siellä palveluita. Siinä olisi hyvä ratkaisu, mutta tämäkään ei ole edennyt, vaikka ainakin itse olen sitä koettanut joka vuosi täällä esittää, muun muassa talousarvion käsitelystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Vikman.

18.47 **Sofia Vikman kok:** Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossani käsittelemieni niin kutsuttujen pehmeiden eli ennaltaehkäisevien keinojen lisäksi jengiytymisilmiöön puuttumiseen tarvitaan jämeriä, kovia eli korjaavia keinoja. Kokoomus on esittänyt esimerkiksi seuraavia keinoja:

Poliisien määrä täytyy nostaa nykyisestä noin 7 500 poliisista yli 8 000 poliisiin, ja rahoitus täytyy turvata pitkäjänteisesti. Poliisin, sosiaalitoimen, terveystoimen ja nuorisotoimen moniammatillisten tiimien muodossa tehtävää Ankkuri-toimintaa täytyy vahvistaa. Monilla puolilla Suomea tämä toiminta jää edelleen liian heikoksi. On huomattava myös se, että me kokoomuksessa esitimme vaihtoehtobudjetissamme kahdeksan miljoonan euron lisäystä poliisin määrärahoihin sekä suunnitelman luomista sille, miten poliisien määrä nostetaan tulevina vuosina sinne 8 000:een ja yli.

Arvoisa puhemies! Jengirikoksista tuomittavia rangaistuksia on kovennettava. Rikoslaikiin on lisättävä jengirikollisuudelle oma koventamisperuste tai muutettava nykyistä järjestäytyntä rikollisuutta koskevaa koventamisperustetta siten, että sen soveltamiskynnys laskee kattamaan varmuudella myös jengirikostapaukset. Exit-toimintaa on laajennettava koskemaan myös katujengien jäseniä. Rikoshyödyn pois ottamista on tehostettava esimer-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

kiksi alentamalla vaadittavaa todistelun kynnystä. Ja vielä, arvoisa puhemies, yksi esimerkki: ampuma-aserikoksista tuomittavia rangaistuksia täytyy koventaa.

Eli keinoja on. Mitä olemme jo vähintään vuoden odottaneet hallitukselta, on se, että ryhdytään toimiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Junnila.

18.49 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Arvostamani edustaja Karin toiveesta pidän vielä tähän asiakokonaisuuteen liittyvän puheenvuoron. Isänmaallinen mies Kari kun on, tuli mieleen myös tasavallan presidentti. Tasavallan presidentti nimittäin on myös tullut perussuomalaisten linjalle todeten: ”näköjään kuljemme Ruotsin perässä”. Siksi tämä välikysymys myös on tehty.

Arvoisa puhemies! Kun katson teitä, niin muistuu mieleeni myös työhuoneeni seinä, missä on edelleen kiinni Nuiva Vaalimanifesti vuodelta 2010. Tämä julkaistiin Turussa heinäkuussa 2010, ja siinä oli mukana muun muassa sellaisia kansanedustajia kuin Eerola, Halla-aho ja Immonen. Ja tässä itse asiassa on näin monta vuotta jälkikäteen aika hyviä ja eteenpäin katsovia ratkaisuja jo silloin pohdittu.

Arvoisa puhemies! Täällä sosiaalidemokraatit ovat ottaneet aktiivisesti kantaa, ja pidän sitä hyvänä, koska aiemmin keskustelua ei varsinaisesti ole syntynyt. SDP:llähän on Euroopan laajuisesti erittäin kova vastuu. Saksassa ripustauduttiin kaasuun ja siltä osin vaikutettiin koko energiamarkkinoihin. Ruotsissa sosiaalidemokraatit pitivät avoimen oven politiikkaa. Sen vuoksi siellä on ne kaksi miljoonaa tullutta. Se johtuu suurelta osin sosiaalidemokraateista, mutta myös Fredrik Reinfeldtin moderaateista, jotka käytännössä ajoivat samaa politiikkaa.

Kiitän Jukka Gustafssonia askeleesta perussuomalaisten suuntaan. Tosiasioiden tunnustaminen on erittäin hyvä ensiaskele tässä suhteessa. Mutta edustaja Gustafsson puhui myös maahanmuuttajataustaisista ystävistään, ja itsellenikin tulee mieleen perussuomalaisten Naantalin valtuustoryhmässä toimiva kamerunilainen, nykyään Suomen kansalainen David Maximilien Mbing. Jos voin käyttää sellaista sanaa, hän on varmaan koko Suomen mustin valtuutettu. Ja kun täällä yleensä puhutaan kokemusasiantuntijuudesta muuten, kannattaa itse asiassa kuunnella David Maximilien Mbingiä. Hän tuntee erityisen hyvin sekä kotimaansa Kamerunin että Suomen erilaiset lähiöt, että myös esimerkiksi Somalias- ta tulevia turvapaikanhakijoita. Ja se viesti, minkä hän on antanut, on hyvin yhteneväinen sen viestin kanssa, minkä perussuomalaiset tässä välikysymyksessä antavat. [Jukka Gustafsson ja Mika Kari pyytävät vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt sekä edustaja Gustafsson että edustaja Kari pyytävät. — Edustaja Gustafsson ensin. — Minuutin mittaiset vastauspuheenvuorot.

18.52 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Junnila aika löysin rantein käsitteli Saksan ja Ruotsin sosiaalidemokraattien politiikkaa. Käymättä nyt tässä lyhyessä ajassa muuta lävitse totean teille ja eduskunnan pöytäkirjoihin: Erilaisten kansainvälisten tutkimusten mukaan Pohjoismaat — Tanska, Ruotsi, Norja, Suomi, Islanti — sijoittuvat kaikkien keskeisten indikaattorien mukaan maailman menestyneimpien kansakuntien joukkoon. Mistä se johtuu? Yksi keskeinen syy on se,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

että siellä on ollut keskeisenä yhteiskunnallisena voimana sosiaalidemokraatit. Maailman kansat ovat katsooneet ja katsovat edelleen kunnioittavasti Pohjoismaiden suuntaan.

Täällä on todettu se, että Ruotsin maahanmuuttopolitiikka on erittäin epäonnistunut. Se myönnetään, mutta Ruotsissakin ovat hallitukset kyllä vuoron perään vähän vaihdelleet, että ei sitäkään piikkiä nyt [Puhemies koputtaa] kokonaan kannata demarien niskaan laittaa. — Tämä näin rakentavalla asenteella.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja samalla rakentavalla asenteella edustaja Kari.

18.54 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitän edustaja Junnilaa arvioista omaa toimintatapaani kohtaan. Olen usein havainnut edustaja Junnilalla samantyyppisiä pyrkimyksiä: yritetään laittaa kirkkoa keskelle kylää ja etsiä yhdessä ratkaisuja toistemme syyttämisen sijaan.

En kuitenkaan ihan myöskään edustaja Gustafssonin tavoin voi yhtyä tähän historiäkäsitykseen. Olin huomaavinani siinä edustaja Junnilalta ehkä vähän tämmöistä vaalitoreille viritettyä retoriikkaa. Me voidaan historiaa tarkastella monesta eri kulmasta, maahanmuuttoa monesta eri kulmasta, turvallisuudesta, työllisyydestä tai historiallisista näkemyksistä, mutta se, mihin meidän pitäisi pystyä tässä eduskuntasalissa, on esityksiin, ja niin kuin tuossa pöntössä sanoin, 12 vuoden ajan turvapaikkapolitiikasta vastaavan valiokunnan puheenjohtajana ovat toimineet perussuomalaiset. Tähän mahtuu myös hallituskausi, jossa olitte mukana. Me kaikki tiedämme, että hallintovaliokunnassa Suomen ulkomaalaispolitiikasta ei täydellisesti päätetä, mutta kyllä se keskeinen alusta kuitenkin näille keskusteluille ja esityksille tässä parlamentissa myös jatkossa on. Katsotaan, kuka sen paikan vaalien jälkeen hoitaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt katsotaan puhujalistaa eteenpäin. — Edustaja Kettunen.

18.55 Tuomas Kettunen kesk: Puhemies! Kun edustaja Junnila kysyi, mitä tekisitte, kun kaikki, mitä olemme esittäneet, ei toimi, niin kysyisinkin kyllä perussuomalaisten lääkkeistä. Esititte tämän vähän aikaisemmassa puheenvuorossa. Esitätte, että turvapaikanhakija lähtisi takaisin lähtömaahan tai muualle odottamaan päätöstä. No, mitä kun heitä ei oteta vastaan? Suomessa lakikin kieltää palauttamasta hengenvaarallisiin olosuhteisiin. Viime vaalikaudella perussuomalaiset halusivat leikata turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa. No, sehän vedettiin pois eduskunnasta perustuslain vastaisena. Olette myös esittäneet aikoinaan turvapaikanhakijoiden eristämistä autiolle saarelle. Silläkö tämä sitten ratkeaisi? Kyllä Suomea on laeilla rakennettava, ja tämä ongelma vaatii nyt monipuolisia ratkaisuja. — Eikö niin, edustaja Junnila? [Vilhelm Junnila pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin. — Ja edustaja Junnila, minuutin mittainen puheenvuoro. Koettakaa käyttää se siten, että kukaan muu ei nouse salissa seisomaan.

18.56 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle riittää 30 sekuntia tässä yhteydessä. — Siis tilannehan on se, että monessa maassa turvapaikkahakemukset on ulkoistettu. Niitä ei enää käsitellä siinä kohdemaassa vaan on peräti viety tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

käsittely ja senaikainen säilöönotto saarelle, kuten edustaja tässä toteaa. Se pitää paikkansa. Useat maat ovat näin toimineet.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt puhujalistaan. — Edustaja Vestman.

18.57 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Turvalliset kadut ovat suomalaisille kalliit, niitä ei saa menettää. Katujengit ovat kasvava turvallisuushikka varsinkin täällä pääkaupunkiseudulla. Lähiöiden turvallisuus on viime vuosina heikentynyt. Vaatteita ryöstetään päältä, sivullisiin kohdistetaan väkivaltaa, on välienselvittelyjä, nöyryyttämistä, poliisia häiritään. Suomen Poliisijärjestöjen Liiton puheenjohtajan mukaan katujengien jäsenistä jopa 95 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia. On tunnistettava ja tunnustettava, että katujengi-ilmiö liittyy epäonnistuneeseen maahanmuuttopolitiikkaan. Ilmiöön puuttumiseen tarvitaan kovempia keinoja, niitä pehmeitä keinojakin toki tarvitaan, mutta ensisijaisesti haluan kiinnittää huomiota koviin keinoihin.

Arvoisa puhemies! Minkä takia? Sen takia, että Suomen ei pidä toistaa Ruotsin katastrofaalisia virheitä. Useisiin Ruotsin kaupunkeihin on muodostunut alueita, missä katujengit ja klaanit ovat muodostaneet rinnakkaisyhteiskuntia. Nämä alueet eivät ole enää lailisen yhteiskuntajärjestyksen näpeissä. Ja samaan aikaan, kun tällainen ilmiö on Ruotsissa päässyt kehittymään, Ruotsi on kaatanut miljardeittain veronmaksajien kruunuja erilaisiin kotoutumisohjelmiin, palveluihin, sosiaalitukiin. Näiden pehmeiden keinojen vaikutukset näyttävät olleen rajallisia. Sen sijaan Tanskassa on turvauduttu toisenlaisiin keinoihin. Siellä on tehty premissimuutos maahanmuuttopolitiikkaan, muutettu isosti sitä politiikkaa, jota Tanska harjoittaa, ja tehty myös kriminaalipolitiikkaan tiukennuksia.

Arvoisa puhemies! Suomessa ei ole myöhäistä muuttaa suuntaa, mitä tulee humanitaarisen maahanmuuton politiikkaan ja kotoutumispolitiikkaan. Kotoutumiseen tarvitaan velvoitteiden rinnalle enemmän kotoutujan, maahantulijan, velvoitteita oikeuksien rinnalle. Lähtökohdan pitää olla se, että maahantuliija kotoutuu suomalaiseen yhteiskuntaan, ei toisinpäin. Suomessa pitää noudattaa Suomen sääntöjä. Täällä pitää oppia kieli, täällä pitää tehdä töitä itsensä elättämiseksi. Sen lisäksi humanitaarisen maahanmuuton määrään pitää kiinnittää huomiota. Kokoomus on linjannut, että rajat ylittävään turvapaikanhakuun perustuva mekanismi pitää minimoida. Kansainvälisen suojelun pitäisi olla väliaikaista, ja sen jälkeen, kun sen tarve on poistunut, tulisi palata lähtömaahan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitoksia. — Edustaja Vikman.

19.00 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! On tunnustettava rehellisesti, että katujengi-ilmiö on osaltaan kytköksissä epäonnistumisiin maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikassa. On paikallaan, että tämä tuodaan esiin myös välikysymyksessä.

On tärkeää huomata, ettei maahanmuutto itsessään automaattisesti johda nyt nähtävän kaltaisiin ongelmiin. Esimerkkinä Kanada on onnistunut yhdistämään laajan työperäisen maahanmuuton ja turvallisen yhteiskunnan. Tämänkaltaisia malleja meidän on harkittava myös Suomeen, sillä ikääntyvä Suomi väistämättä tarvitsee myös tekeviä käsiä ulkomailta. Yhtenä jengirikollisuuden torjuntaohjelmamme kokonaisuutena kokoomus onkin esittänyt myös kotoutumispolitiikan korjausliikettä.

Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa nostettiin äskettäin esiin myös hallintovaliokunta. Kiinnittäisin huomiota, että nimenomaan myös hallintovaliokunta on peräänkuulut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

tanut omassa budjettilausunnossaan nykyistä määrätietoisempia toimia. Suora lainaus hallintovaliokunnan budjettilausunnosta: ”Hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että niin perinteisen vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden kuin nuoriso- ja katujengirikollisuudenkin torjuntaan panostetaan nykyistä voimakkaammin.” Eli missä viipyvät hallituksen esitykset, missä viipyvät hallituksen toimenpiteet tähän vakavaan ongelmaan puuttumiseksi sillä tavalla, että pidämme Suomen jatkossakin turvallisena maana, maailman turvallisimpana maana?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Holopainen.

19.02 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä tietenkin näissä muissa keskusteluosioissa puhutaan siitä ensi vuoden budjetista ja hallituksen panostuksista. — Täällä on opposition puolelta tullut hyviäkin puheenvuoroja tänään, kun on puhuttu siitä, kuinka pystytään nuorisorikollisuutta ja jengirikollisuutta torjumaan. Kaikkein vaikuttavinta on, että tehdään ennalta estäviä tukitoimia varhaislapsuudessa niille perheille, joilla on haasteita.

Taisi olla takarivistä kokoomuksen riveistä, kun mainittiin semmoinen suuruusluokka kuin miljardin luokan panostukset ennalta estäviin toimiin. Se kuulostaa kutakuinkin oikealta mittaluokalta, sen lisäksi, että tämä nykyinen hallitus on jo tehnyt varmaankin yhteenlaskettuna ylikin miljardin luokan panostuksia, jos otetaan huomioon myöskin oppivelvollisuuden pidentäminen, jolla pyritään vaikuttamaan koulupudokkuuteen ja kaikkein tehokkaimmalla tavalla estämään syrjäytymiskehitystä nuorten parissa. Olisikin tärkeää kuulla oppositiopuolueilta, että sen lisäksi, että olette tehneet nyt tämän välikysymyksen, aiotteko siis panostaa miljardin luokan panostuksilla näihin ennalta estäviin toimiin seuraavilla hallituskausilla, koska toki tässä tarvitaan eri eduskuntaryhmien välistä yhteistyötä ja parlamentaarista yhteistä näkemystä siitä, kuinka näihin haasteisiin pystytään vastaamaan.

Kun on katsonut näitä oppositiopuolueitten vaihtoehtobudjetteja, niin siellä kyllä toisaalta näyttää, että ollaan pikemminkin leikkaamassa sosiaaliturvasta ja muilla tavoilla heikentämässä esimerkiksi lapsiperheitten kykyä huolehtia omasta turvallisesta lapsuudenympäristön takaamisesta. On tietysti valitettavaa, jos se on se tie, mutta toivottavasti ennalta estävään toimintaan tulevat hallitukset panostavat vähintään yhtä paljon kuin nykyinen hallitus.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vestman.

19.04 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Äskeisessä puheenvuorossani kiinnitin huomiota tarpeeseen tiukentaa humanitaarisen maahanmuuton politiikkaa ja kotoutumispolitiikkaa. Sen lisäksi tarvitaan kriminaalipolitiikan keinoja, jotta jengirikollisuus saadaan kuriin. Jengirikoksista tuomittavia rangaistuksia pitää yksinkertaisesti koventaa. Nostan kaksi muutostarvetta esille.

Ensinnäkin rikoslakiin on lisättävä jengirikollisuudelle oma koventamisperuste tai vaihtoehtoisesti nykyistä järjestäytyneen rikollisuuden koventamisperustetta tulee muuttaa siten, että se soveltuu paremmin tähän uuteen rikollisuuden muotoon, jengirikollisuuteen. Nykyisinhän rikoslaissa säädetään sellaisesta koventamisperusteesta, että rikoksen tekeminen osana järjestäytyneen rikollisuuden ryhmää on koventamisperuste. Tämä edellyttää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

kuitenkin sitä, että tulee osoittaa tämän järjestäytyneen rikollisryhmän pysyvyys ja järjestäytyneisyys. Nämä ovat sellaisia tekijöitä, joiden näyttäminen on korkean kynnyksen takana, ja siitä syystä nykyinen pykälä ei sovellu parhaimmalla mahdollisella tavalla tällaiseen katujengirikollisuuteen. Eli koventamisperustetta tulee muuttaa. Tanskassa esimerkiksi jengien välienselvittelystä tuomittavasta rikoksesta voi saada jopa tuplarangaistuksen verrattuna perusmuotoon.

Toiseksi laittomia aseita tulee entistä tehokkaammin kitkeä. Kokoomuksesta on esitetty laittoman aseiden kantamisen rangaistusten kiristämistä, ja valitettavasti tämä esitys ei ole hallituksesta johtuen vielä edennyt.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi tulee satsata viranomaisten resursseihin ja toimivaltuuksiin. Virkavallan läsnäoloa pitää näissä ongelmalähiöissä vahvistaa. Tähän tarvitaan lisää poliiseja. Poliisien määrää pitää nostaa tuosta nykyisestä 7 400:sta yli 8 000 poliisiin ja poliisin rahoitus pitää turvata pitkäjärjestyksellä. Sen lisäksi viranomaisten tiedonvaihdon edellytyksiä pitää parantaa, jotta tähän uuteen, vakavaan rikollisuuden ilmiön päästään paremmin käsiksi. Tähän, siis tarpeeseen eri viranomaisten tiedonvaihtoon, on Ruotsissa herätty liian myöhään.

Arvoisa puhemies! Marinin hallitus ei ole tunnustanut jengien olemassaoloa edes taannoisessa sisäisen turvallisuuden selonteossa. Tämä herätti meillä hallintovaliokunnassa silloin suurta ihmetystä. Hallitus ei ole myöskään tuonut näitä kovia keinoja eduskunnan päättäväksi. [Puhemies koputtaa] Hallitus on siis epäonnistunut tehokkaiden keinojen käyttöönotossa, ja kannatan siksi opposition välikysymystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kari.

19.07 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Ehkä edustaja Vikmanille, aloitetaan edustaja Vikmanista:

Totesitte tästä hallintovaliokunnan lausunnosta. Itsekin tiedän sen, koska olen ollut sitä itse myös tekemässä. Näitä tiukennuksia tai, sanotaanko, vielä paremmin rakennettuja malleja olen ollut esittämässä hallintovaliokunnassa vuodesta 11 alkaen eri yhteyksissä. Joskus ne menevät eteenpäin hallituksilla jonkun verran ja joskus eivät. Sekin kuuluu tähän taloon. Kaikkia esityksiä eivät tietenkään valiokunnat loppuun asti saa lakeihin tehtyä.

Minä ymmärrän hyvin myös sen, että oppositiossa aina arvostellaan kulloistakin hallitusta — senkin minä ymmärrän oikein hyvin — ja ymmärrän senkin, että annetaan vaikka heikkoja pisteitä nykyiselle sisäministerille tehtävien hoidosta — senkin minä ymmärrän hyvin. Kysyisinkin, kuinka paljon te antaisitte omille ministereillenne tehtävien hoidosta, vaikka viime kaudella tehtävää hoitaneelle sisäministeri Risikolle tai samaa sisäministerin tehtävää hoitaneelle nykyiselle ryhmäpuheenjohtaja Mykkäselle tai samaa sisäministerin tehtävää hoitaneelle, nykyiselle puolueenne puheenjohtaja Petteri Orpolle?

Näitä samoja kaskia tässä kynnetään, hyvät veljet siellä oikealla. Ottakaa ohjenuorakseen seurata poliisikansanedustaja Jari Kinnusen erittäin hyvää puheenvuoroa täällä salissa, jossa painotettiin nimenomaan ennaltaehkäisyn merkitystä poliisitoimen ja poliisi-työn asianmukaiseksi hoitamiseksi silloistenkin hallitusten aikana, jolloin poliisin resursseja ei ole riittävästi resursoitu, tai silloin, kun poliisin resursseja riittävästi resursoidaan, koska se pohjatyö on kuitenkin täällä sosiaalisektorin puolella, jottei poliisi joutuisi kohutuuttoman tilanteen eteen yrittäessään vastata sellaisesta, joka siviiliviranomaisten olisi pitänyt itse hoitaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Ja kun kysytään, missä viipyvät hallituksen toimet, niin ymmärrän oikein hyvin senkin. Tätä on syytä aina kysyä. Toivon kuitenkin, ettemme ole siinä tilanteessa, arvoisat kokoomuskollegat, että ensi kaudella mahdollisesti, jos kokoomus vaikka toimii hallituksen koollekutsujapuolueena, te annatte omillenne huonot pisteet tulevan hallituksen riittämättömistä resursoinneista turvallisuuteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kankaanniemi.

19.10 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hanna Holopaiselle totean, että te olette nyt täysin väärässä. Ei tarvita perussuomalaisten maahanmuuttopoliitiikkaan ja tähän nuorisorikollisuuteen liittyvään suunnanmuutokseen lisää mitään miljardeja, ei rahaa ollenkaan. Päinvastoin. Jos toteutetaan perussuomalaisten maahanmuuttopoliittinen ohjelma, ne linjaukset, niin tulee valtava säästö, [Petri Huru: Juuri näin!] jolla voimme ratkaista monia ongelmia. Voi olla, että täällä kotimaisen jengirikollisuuden osalta tulee joitakin lisäpanostuksia. Poliisi varmasti tarvitsee joka tapauksessa lisää voimaa, kun tämä yhteiskunta muuttuu huonompaan suuntaan muistakin syistä, mutta ei, ei sellaisia miljardeja, mistä te puhutte, ja tämä pitää tehdä — sitä me peräänkuulutamme tällä välikysymyksellä, että muutetaan, tämä maahanmuuttopoliittinen suunta välittömästi. Sitten voidaan ottaa nämä rangaistuskysymykset ja muut, jotka on myös hoidettava.

Arvoisa puhemies! Olen varsin tyytyväinen eduskunnan käymään keskusteluun tänään. Minusta eduskunta on osoittanut ryhdikästä tosiasioiden tunnustamista tämän välikysymyksen aiheen, vakavan aiheen, ympärillä, etsinyt ratkaisuja, ja paljon on tullut ihan kaikista ryhmistä sellaisia ajatuksia, esityksiä, jotka ovat toteuttamiskelpoisia, jotka tuovat tämän ongelman sillä tavalla esille, että kaikki voivat ottaa siihen kantaa. Meillä on vain yksi ongelma: se on se, että hallitus on täysin toisilla linjoilla kuin käsittääkseni koko eduskunta. [Mika Kari: Tuskin kuitenkaan!] Näin valitettavasti on, mutta hallitus vaihtuu keväällä.

Arvoisa puhemies, vielä kolmas asia: Nyt on syytä lähteä Ruotsin tielle, nykyisen Ruotsin hallituksen linjalle, joka on ruotsidemokraattien linja. Sille kannattaa lähteä, pois siltä tieltä, johon sosiaalidemokraatit naapurimaamme vei, ja nyt ottaa se uusi linja meilläkin, ja se on pitkälti... Tai voidaan ottaa Tanskan — siellä on sosiaalidemokraatit olleet vallassa myös, tehneet viisasta politiikkaa monessa mielessä. Mutta Ruotsissa vaihtui syksyllä linja, ja se on nyt se, mitä kannattaa tarkkaan seurata, kun ne siellä korjaavat niitä virheitä, mitä on menneinä vuosina tehty. Meillä on myös sen aika, että suunta muutetaan ennen kuin ne virheet ovat niin suuria, ettei niitä enää pystytä korjaamaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Junnila.

19.13 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi on aivan oikeassa siinä, että tällä hetkellä Ruotsilla on merkittävästi tiukempi maahanmuuttopolitiikka kuin Suomella on. Se on myös tässä sanottava.

Mutta, arvoisa puhemies, täällä aiemmin edustaja Kettusen kanssa keskusteltiin näistä saarista ja vastaanottopalveluista ja turvapaikkahakemusten käsittelyistä ja niin edelleen. Nämä saaret eivät aiheuttaneet mielenkiintoa edustaja Kettusen taholta. Siksi en lähdekään ehdottamaan, että vastaanottokeskuspalvelut pitäisi keskittää Kuhmon Harakkasaareen. Mutta Kuhmossa itse asiassa toimii Maahanmuuttoviraston yksikkö tälläkin hetkellä. Siellä 70 henkilöä on töissä ympäri vuoden. Ja ei, en lähde ehdottamaan, mutta en välttämättä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

vastustaisi sitä, jos tässä asiassa keskusta tekee aluepolitiikkaa ja haluaa keskittää sekä vastaanottopalveluita että säilöönottoa esimerkiksi Kuhmoon. Kuulemani mukaan tilat siellä ovat erinomaisessa kunnossa, miljöö on mitä sopivin, ja tämä aluepoliittinen kädenojennus voisi toimia myös turvallisuuden lisääjänä vähintäänkin Ruuhka-Suomelle.

Tätä ehdotusta on varmaan harkittava, ja kuten tiedämme, myös logistisesta näkökulmasta Kainuu itsessään on jo vähän kuin saari, että on tässä ehkä kuitenkin konkreettista sisältöä myös harkittavaksi. Seuraavan kerran, kun keskusta haluaa aluepoliittisia päätöksiä tehdä, milloin se on siirtämässä jotakin Kuopioon ja muuta, niin näitä valtionhallinnon toimintoja maahanmuuton osalta voisi hyvin harkita jatkossa Kuhmoon, [Petri Huru: Edustaja Kettusen ehdotusta odottaessa!] kuten edustaja Kettusen kanssa aiemmin keskusteltiin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vestman.

19.15 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Kari kysyi sen perään, millaisia esityksiä ja toimenpiteitä on kokoomuslaisten sisäministerien toimesta tehty aiemmin. Viime kauden lopulla kokoomuslaisen sisäministerin johdolla valmisteltiin ulkomaalaistaustaisten rikollisuuden torjuntaohjelma, ja luen nyt tästä ohjelmasta, joka löytyy tuolta valtioneuvoston sivuilta edelleenkin, muutaman kohdan — muutaman kohdan konkreettisista toimenpiteistä, niistä kovista keinoista, jotka tämä hallitus on jättänyt toteuttamatta, jotka edellinen hallitus, Sipilän hallitus, laittoi alulle mutta jotka tämä hallitus laittoi pöytälaattikkoon. Muutamia otteita:

1) ”Valmistellaan ulkomaalaislakiin tarvittavat muutokset, joiden nojalla kansainvälisen suojelun asema voidaan poistaa henkilöltä, joka on syyllistynyt törkeään rikokseen saatuaan kansainvälisen suojelun aseman Suomessa.”

2) ”Valmistellaan ulkomaalaislakiin tarvittavat muutokset, joiden nojalla voidaan estää ulkomailla oleskelevan henkilön palaaminen Suomeen peruuttamalla henkilölle myönnetty oleskelulupa tai lakkauttamalla suojeluasema, jos henkilön katsotaan vaarantavan kansallista turvallisuutta tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta.”

3) ”Tehdään tarvittavat lakimuutokset, joilla mahdollistetaan henkilön säilöönotto yleisen järjestyksen ja turvallisuuden perusteella ja mahdollistetaan säilöönoton jatkaminen enintään 12 kuukauden ajan.”

4) ”Laajennetaan ilmoittautumisvelvollisuuden ja asumisvelvollisuuden käyttöä maasta poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi ja maasta poistumisen valvomiseksi.”

5) ”Selvitetään mahdollisuudet säätää vankeusrangaistus laittoman maassaolon rangaistukseksi EU:n paluudirektiivin vireillä olevan muutoksen perusteella.”

6) ”Tehdään tarvittavat lakimuutokset, joilla varmistetaan, että henkilö, jolla ei ole enää oleskelulupaa tai oleskeluoikeutta,” — laittomasti maassa oleva siis — ”menettää kotikuntansa Suomessa sekä siihen liittyvät palvelut ja oikeudet pois lukien välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon liittyvät palvelut.”

7) ”Valmistellaan tarvittavat ulkomaalaislain muutokset ja muut toimenpiteet seuraavien edellytysten lisäämiseksi pysyväle oleskelulle kansainvälisen suojelun perusteella Suomessa oleville: suomalaisen yhteiskunnan sääntöjen peruskurssin suorittaminen ja kurssikokeen hyväksytty suoritus; usean vuoden opiskelu- ja työhistoria Suomessa oleskelun ajalta työikäisille.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Nämä kaikki toimenpiteet, jotka kokoomuslaisen sisäministerin toimesta laitettiin viireille, on tämä hallitus haudannut. Ja tämä on yksi syy, minkä takia kannatan tätä epäluottamuslausetta. Tämä hallitus ei ole tuonut eduskunnan käsittelyyn ainuttakaan konkreettista, niin sanottua kovaa toimenpidettä, [Puhemies koputtaa] jolla tätä uutta kasvavaa rikollisuuden muotoa ja turvallisuusuhkaa saataisiin torjuttua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Holopainen.

19.19 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Otin vielä puheenvuoron, koska edustaja Kankaanniemi viittasi aiempaan puheenvuorooni.

Huomaan, että perussuomalaiset haluavat pelkistää tämän kysymyksen nuorisorikollisuuden torjumisesta pelkästään maahanmuuttokysymykseksi. [Toimi Kankaanniemi: Ei! — Petri Huru: Ei pidä paikkaansa!] Se on ongelmallista siksi, että silloin emme ihan ymmärrä sitä juurisyytä, mikä tähän ilmiöön on johtanut, emmekä myöskään pysty torjumaan sitä. Juuri tämän vuoksi nuorisojärjestöt ovat ottaneet yhteyttä nyt ennen tätä välikysymyskeskustelua ja pyytäneet, että keskusteltaisiin nimenomaan suomalaisen nuorison pahoinvoinnista ja siitä, kuinka siihen pystytään vaikuttamaan. Toisaalta koronan aiheuttamat rajoitukset ovat rasittaneet suomalaisten nuorten mielenterveyttä ja jaksamista ja kuormittaneet heitä, mutta toisaalta tämä on myöskin ollut pidemmän aikavälin tulos siitä, että nuorten elämässä on paljon kuormitustekijöitä. Myöskin aiempien hallituskausien leikkaukset erilaisiin nuorten palveluihin ja koulutusjärjestelmän muutokset ovat aiheuttaneet tätä kuormitusta.

Nuoret pyytävät, että heidän pahoinvointinsa otetaan vakavasti. Se pahoinvointi oireilee monella eri tavalla. Rikollisuus on yksi osa sitä. Muita ilmenemiskeinoja ovat esimerkiksi päihdeongelmat ja mielenterveysongelmat ja jaksamisongelmat, joista nuoret kärsivät. Olisi tärkeätä puhua näistä kaikista samalla kertaa, jotta pystymme oikeasti puuttumaan siihen. Nuoret ansaitsevat sen, että heidän ongelmansa otetaan vakavasti ja niihin puututaan sen sijaan, että tämä pelkistetään ikään kuin keskusteluksi pelkästään maahanmuuttopolitiikasta. On totta, että meillä on ulkomaalaistaustaisia nuoria, jotka ovat jo toisen sukupolven maahanmuuttajia. Yhteiskunnassa se kotouttaminen ei ole onnistunut, jos heidän kokemuksensa on se, että he ovat jääneet syrjään ja eivät pysty osallistumaan täysivaltaisena jäsenenä tähän yhteiskuntaan. Totta kai tähän pitää puuttua, rikollisuuteen pitää puuttua, mutta se, että tarjotaan pelkästään yksinkertaisia ratkaisuja tähän moniulotteiseen ongelmaan, on väärin.

Täällä on aika paljon puhuttu tänään rangaistusten koventamisesta. Kuitenkin kansainvälisten tutkimusten mukaan niissä yhteiskunnissa, joissa on kaikkein kovimmat rangaistukset, on myöskin paljon rikollisuutta, eli ihan kaikkineen se rangaistusten koventaminen ei ole se tie, jolla kriminaalipolitiikkaa tehdään tehokkaasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vikman.

19.21 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Edellisessä puheenvuorossa peräänkuulutettiin sitä, että pitää puhua näistä pehmeistä keinoista, ja niinhän me olemme kokoomuksessa tehneet. [Mika Kari: Sosiaaliturvan leikkaukset!] Meillä on siellä meidän kymmenen kohdan ehdotuksessa nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumiseen vahvasti mukana nämä niin kutsutut pehmeät, ennaltaehkäisevät keinot. Hallituksen toiminnassa kiinnittää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

kin huomion nimenomaan se, että näistäkin keinoista kyllä nimenomaan vain puhutaan, mutta kun ne pelkät puheet eivät nyt riitä. Te puhutte esimerkiksi mielenterveyspalvelujen kuntoon laittamisesta ja sitten te äänestätte täällä toistuvasti terapiatakuuta vastaan ettekä ole valmiita sitä toteuttamaan, vaikka me olemme sitä moneen kertaan ehdottaneet ja siitä on äänestettykin. Eli peräänkuuluttaisin nyt näistä puheista tekoihin niin niiden pehmeiden keinojen, ennaltaehkäisevien keinojen, osalta kuin myös sitten näiden niin kutsuttujen kovien, korjaavien toimenpiteiden osalta, joiden puolella emme ole nähneet hallituksen tarttuvan toimenpiteisiin. Toimenpiteitä ja keinoja on, niitä on tuotu tässäkin keskustelussa hyvin laajasti esiin, ja nyt tekoja odotetaan hallitukselta. Tästä syystä tämä välikysymys on varsin perusteltu ja epäluottamuslause kannatettava.

Vielä epäselväksi on jäänyt myös se, että kun me kokoomuksessa, arvoisa puhemies, olemme vaihtoehtobudjetissamme esittäneet poliisin määrärahoihin kahdeksan miljoonan euron lisäystä ja lisäksi olemme esittäneet, että hallitus luo viipymättä suunnitelman siitä, miten poliisien määrä nostetaan tulevien vuosien aikana 8 000 poliisiin, niin arvoisa hallitus, oletteko te valmiit tarttumaan tähän ja mitä te aiotte tälle asialle tehdä ja oletteko valmiita tarttumaan kokoomuksen kymmenen kohdan ehdotukseen nuoriso- ja katujengirikollisuuden torjumiseksi. Nyt niitä toimenpiteitä kaivataan. Puheet on kuultu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Huru.

19.24 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Jäin ihmettelemään edustaja Holopaisen puhetta siitä, että perussuomalaiset nyt yrittävät vierittää tämän vain ja ainoastaan maahanmuuttajataustaisten nuorten tekemiksi ongelmiksi. Olemme tässä koettaneet kyllä puheenvuoroissamme puhua myös ihan kantasuomalaisten nuorten ja lasten ongelmista. Kuten varmasti kuulitte edellisessä puheenvuorossani, kun puhuin lapsen varhaisen vuorovaikutuksen tukemisesta ja perheen systeemin ja dynamiikan tukemisesta, eivätkö nämä nyt ole laajempialaisesti tämän ongelman ratkaisuehdotuksia? Eli toivottavasti ette nyt pelkästään ymmärrä väärin, mitä puhumme. Toki tarvitsemme myös kovempia rangaistuksia näiden pehmeidenkin keinojen ohella, joita myös toki tarvitaan. [Hanna Holopainen: Edustaja Kankaanniemi sanoi...]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi saa sanoa nyt itse.

19.25 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Meidän on kahdella tasolla toimittava, ja se ylin taso on tämä eduskunta, joka hallituksen esityksiä käsittelee, sikäli kuin hallitus niitä tekee. Maahanmuuttopolitiikka on nimenomaan asia, joka ratkaistaan eduskunnassa. Toinen on kriminaalipoliitiikka. Se päätetään eduskunnassa. Poliisi on myös sekä määrärahojen että toimintansa ja myös valtuuksiensa pohjalta eduskunnan käsissä oleva laitos. Tämä kertoo siitä, että meidän täällä on käytävä ensi sijassa keskustelua siitä, mihin meillä on suora päätösvalta, ja näihin on — maahanmuutto, kriminaali, poliisi ja niiden valtuudet ja järjestelmä. Sitten on toinen taso, alue- ja paikallistaso, jossa ovat nyt tulossa olevat hyvinvointialueet, kunnat ja järjestöt, ja niihin me emme täältä pysty suoraan meidän järjestelmässä sanelemaan, että pitää tehdä niin tai näin. Meidän täytyy huolehtia niiden resursseista ja siitä, että lainsäädäntö ei estä tekemästä, mutta me joudumme täällä valitettavasti paneutumaan ensi sijassa näihin koviin keinoihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Perussuomalaiset ovat tämän päivän keskustelun aikana, niin kuin jo vuosia tätä ennen, korostaneet maahanmuuton osuutta keskeisenä tekijänä näissä ongelmissa, mutta samalla myös poliisin resursseista ja kriminaalipolitiikasta tehtiin ohjelma just, ja myös omassa puheenvuorossanikin kävin läpi, miten paikallistasolla pitää turvata nyt erityisesti ensi vuonna hyvinvointialueiden, kuntien ja kunnissa toimivien koulujen, urheiluseurojen ja nuorisotyön järjestöjen ja sitä kautta kolmannen sektorin toimintaedellytykset ja yhteistyö näitten nuorten hyväksi. Emme väheksy niitä. Niihin tarvitaan panostuksia, mutta me emme päätä niistä täällä eduskunnassa, vaan ne päätetään aluetasolla ja kuntatasolla. Sinne viesti menköön meiltä tästä välikysymyskeskustelusta hyvin voimakkaana, että ottakaa hyvinvointialueilla ja kunnissa nämä asiat vakavasti ja tehkää toimenpiteitä, joita nyt edellytetään. Mutta hallitus on ensi sijassa vastuussa siitä, että nämä kovat keinot otetaan käyttöön ja niillä tehdään se, mitä on tehtävissä. Hätä on todella suuri, ja kiire on ratkaista näitä ongelmia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä edustaja Kivisaari.

19.28 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! No joo, tässä on pitkä päivä käyty asian tiimoilta keskustelua ja syystä: asia on tärkeä, asia on vakava, ja todella on niin, että Suomessa jengirikollisuus ja siihen liittyvä katuväkivalta ovat valitettavalla tavalla kasvussa. Kyllä Suomen on otettava nämä tällaiset jengiytymisen varhaiset signaalit todella vakavasti. Kehityksellä on varmasti yhteys myös maahanmuuttopolitiikkaan ja ennen muuta siis kotouttamiseen, ja siinä ei ole kyllä kaikilta osin Suomessakaan onnistuttu. [Petri Huru: No ei todellakaan!]

Ehkä tärkein asia ei ole miettiä sitä, käytetäänkö kovia keinoja vai pehmeitä keinoja vai sekä että. Oleellista on varmaan pohtia, että käytetään toimivia keinoja. Varmasti tarvitaan kunnan rangaistuksia, mutta myös parempia palveluita ja ylipäätään siis yhteiskunnallista yhteistyötä niin kodin, koulun, sosiaalitoimen kuin myös poliisin kesken. Mutta keinoja varmasti löytyy. Ja kyllä, rehtoritaustaisena kansanedustajana hyvinkin selkeästi näkisin sen, että kouluille on osoitettava riittävää resurssointia, että oppimisen ja siis kasvun tukea on riittävästi tarjolla. Varmasti tarvitaan pienryhmiä lisää, ja myös ylipäätään siis kodin ja koulun välistä yhteistyötä on tiivistettävä ja parannettava, ja tämä kyllä edellyttää sitä, että myös vanhemmat ymmärtävät sen, miksi on tärkeää, että he osallistuvat lastensa elämään myös kodin ulkopuolella.

Ja totta: jos poliisia käytetään niin sanottuna kovana keinona, niin kyllä, tällä hallituskaudella on lisätty poliisien määrää, mutta varmaan hyvä kysymys on se, millä sitä kokonaisresurssointia voidaan saada myös jatkossa vahvistettua. Ylipäätään viranomaisyhteistyötä ja siihen liittyvää ehkä tarpeetontakin normistoa on purettava. Olen huomannut myöskin tuolla koulumaailmassa työskennellessä, että kyllä meillä on tässä koulujen, sosiaalitoimen ja poliisin välillä ongelmia sen osalta, että tietoa ei ole lainsäädännön suojan puitteissa mahdollista tarpeeksi välittää.

Kun puhutaan kotouttamisesta, niin kyllä, totta kai, siis kielen oppiminen, koulutus ja työnteko ovat tärkeimmät keinot kotiutua, ja se koskee kaikkia, siis tietysti maahanmuuttajia ja myös työperäistä maahanmuuttoa ja niin edelleen.

Puhemies! Minulla taitaa tulla mittari täyteen, vaikka keinoja olisi toki ollut luetella lisääkin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, hyvä.— Ja edustaja Kari.

19.31 Mika Kari sd: Arvoisa herra varapuhemies! Kyllä näiden pitkän illan ja päivän keskustelujen pohjalta voi sanoa, että huoli on yhteinen, ja toivottavasti myös keinot ratkaista ongelmat ovat yhteisiä.

Mutta ehkä kuitenkin hieman voisi kurkistaa myös menneeseen, jotta oppisimme ehkä sieltä keinoja, joilla voimme tulevaisuudessa näitä ongelmia ratkaista, eikä siihen oikein hyvin sovi mielestäni edustaja Vestmanin esittämä edellisen hallituksen 2017 lokakuussa esittämä sisäisen turvallisuuden tiekartta ikään kuin esityksenä, että se olisi ratkaissut kaiken, jos ei tätä hallitusta olisi tullut. Ei, ei se niinkään mene.

Niin kuin sanoin, kysymykseni oli, että jos kokoomus arvostele nykyistä sisäministeriä — kaikissa meissä on arvosteltavaa — niin kysyin, kuinka korkeat pisteet he antavat heidän omille entisille sisäministereille, koska halusin sillä kuvata, että tämä ongelmahan on sama. Ei nämä ongelmat ole kolmessa ja puolessa vuodessa syntyneet, enemmän ne keinot etsiä ratkaisuja. Niin kuin edustaja Kankaanniemi viisaasti totesi, tässä on hyvinvointialueiden ja koko yhteiskunnan, isien ja äitien, eri turvaverkkojen yhteisestä talkoosta kyse.

Viranomaisten resurssit ovat tärkeitä, ja kun edustaja Vikman peräsi näitä turvallisuuden resursseja ja esitti kahdeksan miljoonaa poliisille, niin on hyvä muistaa myös se, että 2015 samainen kokoomus oli leikkaamassa harmaan talouden torjunnasta sen saman kahdeksan miljoonaa. Ei tämä niin helppoa ole, että pelkästään ikään kuin laastareilla korjattaisiin sellaisia rakenteellisia ratkaisuja, joissa ollaan aikaisemmin oltu mukana, ja nyt halutaan näyttää ikään kuin tällaisena faceliftinä, laittaa kahdeksan miljoonaa, kun tämä hallitus on ensimmäinen hallitus pitkän aikaan, joka on pystynyt lisäämään poliisien määrää ja lopettamaan edellisten hallitusten, jossa itsekin olin vuosina 11—15, alamäen poliisien määräästä. Nyt se suunta on käännetty, ja toivottavasti maahan tulee ensi kevään vaalien jälkeen toimintakykyinen hallitus, joka vahvistaa edelleenkin meidän sisäisestä turvallisuudesta vastaavien toimijoiden resursseja. Poliisin määrärahoja tarvitsee jatkossakin vahvistaa, poliisin henkilömäärää pitää pystyä nostamaan, ja puolustushallinnon puolella samoja asioita. Ei tämä sen vaikeampaa ole.

Meidän pitää vahvistaa myös meidän sosiaaliturvayhteiskuntamme kykyä auttaa heikossa asemassa olevia ihmisiä, ja siihen sopii erinomaisen huonosti kokoomuksen satojen miljoonien sosiaaliturvaleikkaukset. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelu on... — Ahaa, edustaja Vikman. [Tuomas Kettunen: Mikrofonil!] — Mikrofonil vielä päälle.

19.34 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on kyse siitä, missä viipyvät hallituksen esitykset tähän vakavaan nuoriso- ja katujengirikollisuuteen ja sen torjumiseen. Niitä on pitkään odotettu. Ilmiö on nostanut päätään erityisesti viimeisen vuoden aikana, vaikkakin se on kytynyt jo pidempään. Hallituksella on tällä hetkellä toimeenpanovastuu, valta tehdä esityksiä, viedä niitä eteenpäin. Jokainen puolue tässä salissa tietysti voi aina pakoilla vastuutaan sillä, että joku toinenkin on joskus ollut hallituksessa ja kaikkea ei ole edellisten hallituskausien aikana laitettu kuntoon, mutta kuitenkin kyse on nyt siitä, mitä tämä hallitus tekee ja voidaanko niille toimille tai pikemminkin toimettomuudelle antaa luottamusta vai ei.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kari.

19.35 **Mika Kari sd:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Vikman, te kutsuite tätä vastuun pakoiluksi. Mennäänpä muutama vuosi taaksepäin. Suomeen tuli 30 000 turvapaikanhakijaa. Meidän kansallisen turvallisuuden kannalta aiheellinen huoli oli, millä tavalla yhteiskuntajärjestys tällaisessa poikkeuksellisessa tilanteessa voidaan turvata. Tuolloin opposition edustajana palvelin isänmaata antamalla maan hallitukselle täyden tuen niihin toimiin, joihinka hallitus ryhtyi tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Te kutsutte tätä vastuun pakoiluksi. Minä kutsun tätä isänmaalliseksi työksi auttaa hallitusta näiden vaikeiden asioiden ja vaikeiden aikojen yli, on kyse sitten kriiseistä, mitä tässä viime vuosien aikana ollaan nähty. Tässä eduskunnassa näitä ongelmanratkaisijoita tarvitaan huomattavasti enemmän. Toivon, että ette vastuun pakoilulla tarkoittanut vuonna 22 joulukuussa ainaakaan tätä hallitusta, jonka toimikausi on jo päättymässä, vai tarkoititteko mahdollisesti aikaisempaa hallitusta? [Tuomas Kettunen: Todennäköisesti!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin, edustaja Vikman, kumpaa hallitusta? [Mika Kari: Jäi askarruttamaan!] — Mikrofonin jälkeen.

19.36 **Sofia Vikman kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kari, te pakenette jatkuvasti menneisiin, menneisiin hallituskausiin. Kyse on nyt siitä, että tämä hallitus on tämän nuorisokatu- ja katujengirikollisuuden torjumisen suhteen ollut toimeton. Me vaadimme toimenpiteitä, me olemme niitä toimenpiteitä esittäneet, ja edustaja Kari, me mielellämme olisimme antaneet tukemme hallituksen esityksille, jos hallitus niitä tähän saliin olisi tuonut. Nyt kyse on siitä, että niitä ei ole tullut, vaikka toimenpiteitä on ehdotettu. Keinoja on olemassa, mutta hallitus ei tähän asiaan ole tarpeeksi vakavasti tarttunut. Siitä on kyse.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.